

XIV. ročník
celoslovenskej
súťaže

SVÄTOPLUKOVO
KRÁĽOVSTVO
OŽÍVA

Základná škola
kráľa Svätopluka
Nitra
školský rok
2022/2023

Svätoplukovo kráľovstvo oživa

Publikácia ocenených prác, 14. ročník celoslovenskej súťaže, školský rok 2022/2023.

Vydavateľ: ZŠ kráľa Svätopluka Nitra

Zostavili: Mgr. Dominika Homzová

Ilustrácia na obálke: Adela Bohátová, ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra

Náklad: 60 ks Rozsah: 124 s.

Rok vydania: 2023

Tlač: REA Nitra

ISBN 978-80-570-4778-0

EAN 9788057047780

Obsah

1. ZÁBERY ZO ZASADNUTÍ	6
2. PODPORNÉ MATERIÁLY V NAŠEJ ŠKOLE.....	8
3. FOTO DOKUMENTÁCIA Z VYHODNOTENIA XIII. ROČNÍKA	10
4. CIELE SÚŤAŽE, AKTUÁLNE TÉMY A KATEGÓRIE.....	11
5. XIV. ROČNÍK SÚŤAŽE SVÄTOPLUKOVO KRÁLOVSTVO OŽÍVA v ČÍSLACH.....	13
6. ZÁPISNICA ZO ZASADNUTIA KOMISIE PRE HODNOTENIE CELOSLOVENSKEJ SÚŤAŽE SVÄTOPLUKOVO KRÁLOVSTVO OŽÍVA 2023	15
7. VÝSLEDKOVÁ LISTINA	22
8. OCENENÉ PRÁCE.....	27
9. PRÍLOHA.....	106

Vážení čitatelia,

skôr ako vaše oči zablúdia na ďalšie listy tejto publikácie, ktorá je venovaná 14. ročníku súťaže Svätoplukovo kráľovstvo oživa, venujte chvíľku pozornosti tej prvej strane, ktorá vás privedie do sveta plného radosti, lásky k rodnej vlasti, spomienok na veky minulé na toho nášho Svätopluka.

Naše deti učíme prvé slovička krôčky do života, ale čo keby sme ich učili tomu, aby boli hrdí Slováci, čo netúžia len po práci.

Podakovanie patrí všetkým, ktorí rozvíjajú ducha vlastenectva. Celkovo až 350 literárnych, výtvarných a elektronických diel prihlásili žiaci, študenti a pedagógovia do 14. ročníka celoslovenskej súťaže Svätoplukovo kráľovstvo oživa, ktorej vyhlasovateľom je Základná škola kráľa Svätopluka v Nitre.

Vrátim sa v spomienkach na môjho žiaka, už ani neviem ku ktorému ročníku tejto súťaže, keď môj žiak prišiel domov za mamou s tým, že som im dal napísať báseň o Svätoplukovi.

„Mami ale ak to nenapíšem, dostanem päťku“, vraví mame a ona si v duchu vraví: „Aj keď nie som nejaký národovec, no čo už neurobím pre svojho syna.“
Sadne a rozmýšľa, čo len napísať: „Ved’ sa chová slušne, zdraví všetkých vôkol, ale čo už ja ako obyčajný človek viem napísať o vlastenectve a Svätoplukovi.“
Začal teda prvý deň, keď Svätopluk vstúpil do ich života a obydľia. Po večeroch rozmýšľali spoločne o tom ako vyjadriť to, že je šťastný a hrdý na tú slovenčinu, čo znie z úst všetkých okolo, že vieme dať zo srdca tú hrdosť na Slovensko – a na náš jazyk.

Tak, báseň mali napísanú a jej syn ju nesie do školy a ona si v duchu vraví: „Hádam sme to zvládli.“

Ihneď po obede, beží za mamou a vraví: „Mami ja som vyhral, postupujem ďalej“. A ona si vraví: „Keby som bola chlap poklepem ho po ramenách a poviem synu len tak ďalej.“ .. A zrazu u nej nastala tá chvíľa, keď si uvedomila že to za niečo stálo. A zrazu ďalšia správa, on vám ten jej syn vyhral aj celoslovenské kolo. Ako ocenenie získal sošku Svätopluka. A v tej soche Svätopluka, zrazu bola tá pýcha na zem v ktorej žije, na to všetko krásne, čo nás ľudí spája.

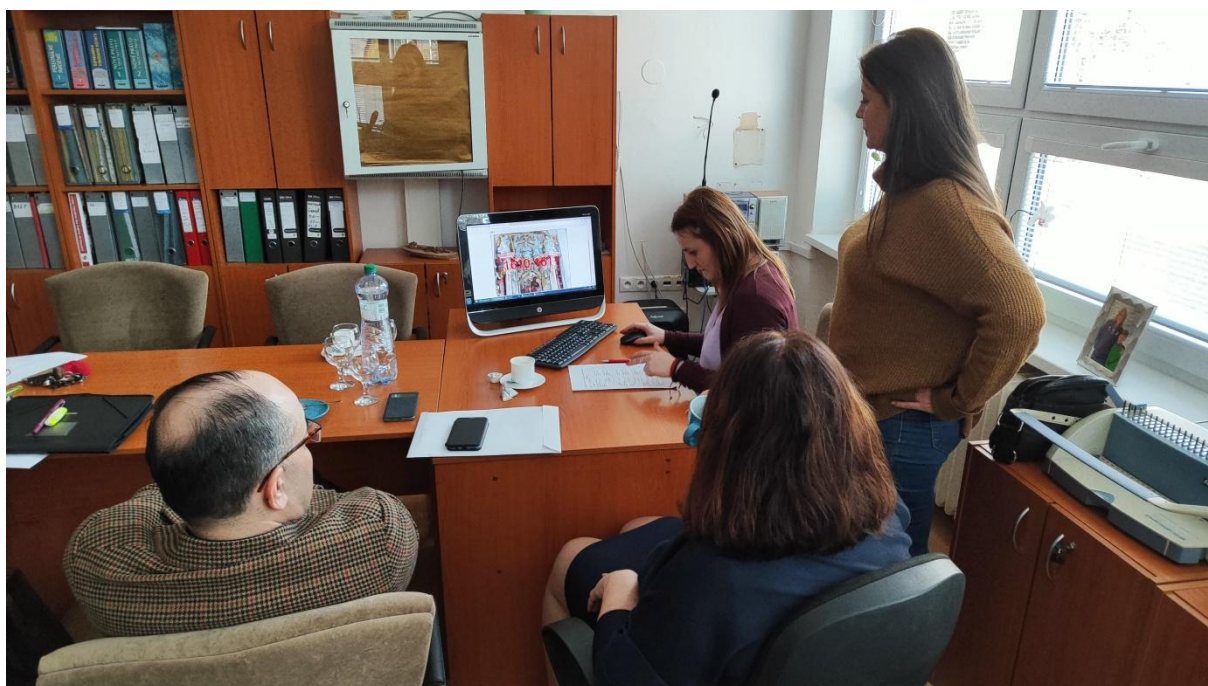
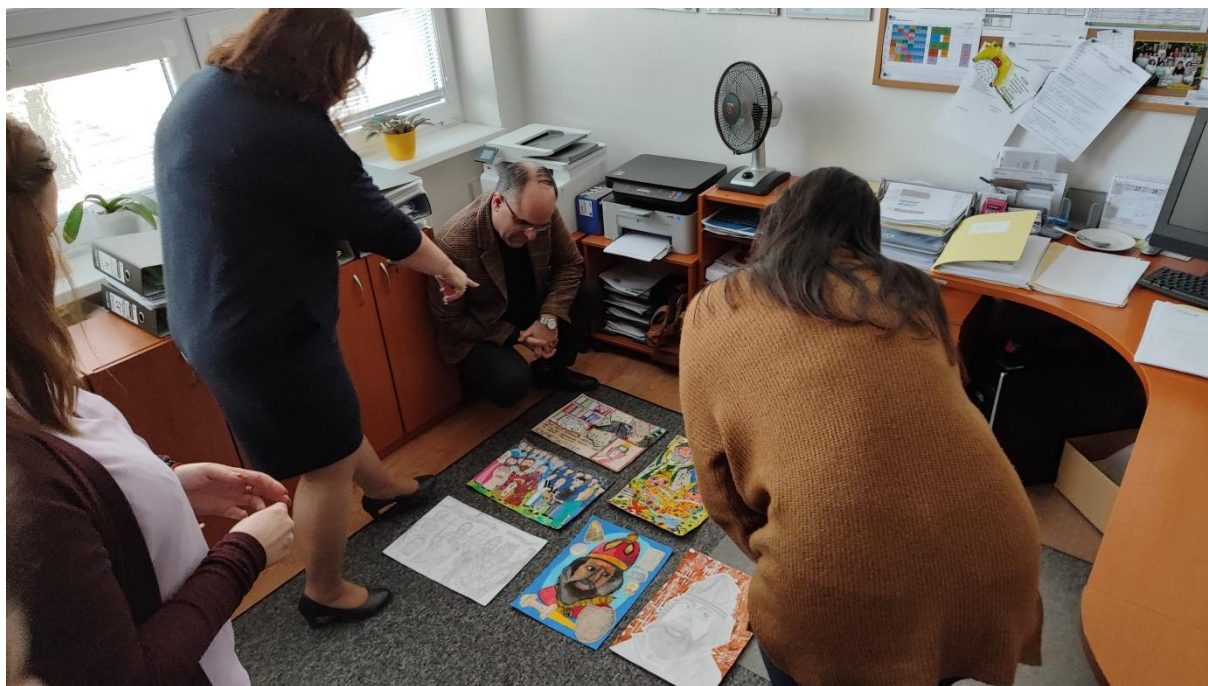
Hoci tá prvá báseň bola viac jej, nejako chytila aj jej syna a tie ďalšie básne s hrdosťou už písal sám do každého ročníka súťaže.

Želám všetkým zúčastneným, aby ich tiež Svätopluk tiež chytil za srdce a vedeli účasťou v tejto súťaži dať najavo svoju hrdosť na náš národ na náš jazyk, ktorá znie všade vôkol a spolu s prírodou nám dáva ten vytúžený pokoj.

Keď si ja spomínam a uvažujem nad svojím domovom, veľmi rád si pustím pieseň,
ktorá je iba pre mňa takou slovenskou hymnou a v ušiach mi znie pieseň Slovensko moje....
Prajem aj všetkým čitateľom zažiť pri čítaní ukážok v tejto brožúre hrdosť na našu vlasť.

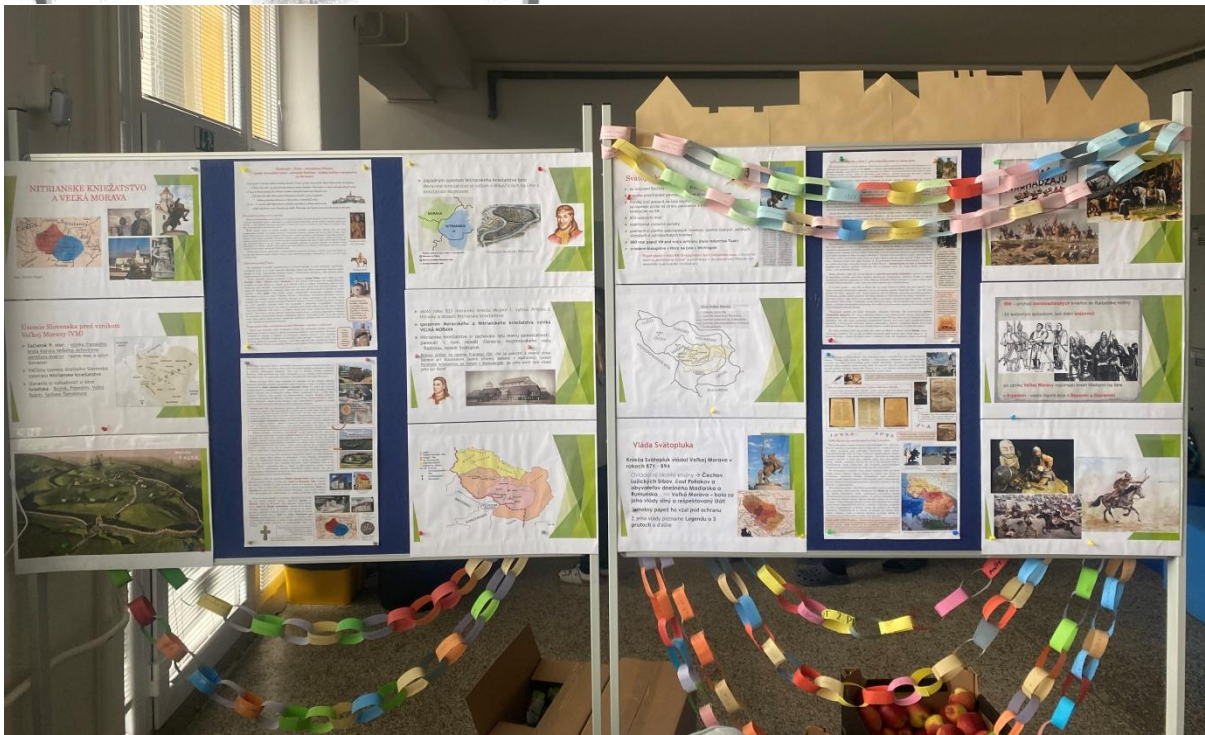
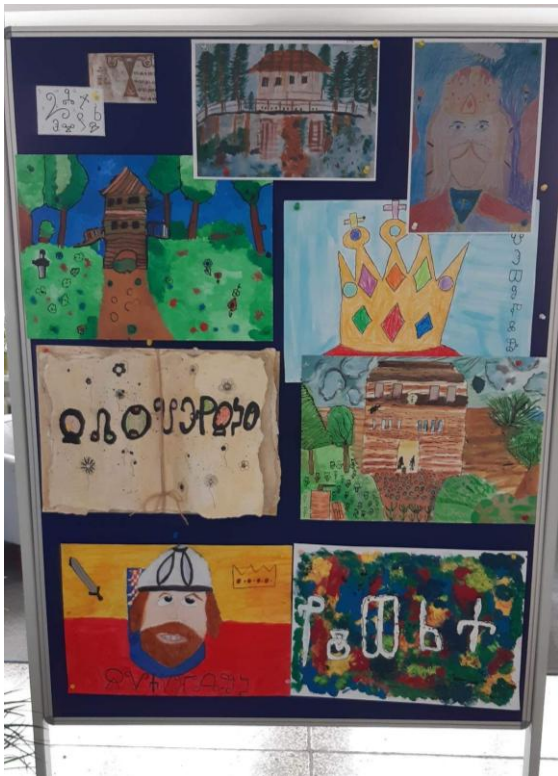
PhDr. PaedDr. Martin Bodis, PhD.
zakladateľ súťaže
predseda komisie

1. ZÁBERY ZO ZASADNUTÍ

2. PODPORNÉ MATERIÁLY V NAŠEJ ŠKOLE

3. FOTODOKUMENTÁCIA Z VYHODNOTENIA XIII. ROČNÍKA

4. CIELE SÚŤAŽE, AKTUÁLNE TÉMY A KATEGÓRIE

XIV . ročník celoslovenskej súťaže Svätoplukovo kráľovstvo oživa

Vyhlasovateľ súťaže: Základná škola kráľa Svätopluka Nitra

Odborný garant: PhDr. PaedDr. Martin Bodis, PhD. - predseda komisie

Cieľ súťaže: Súťaž povzbudzuje k budovaniu národnej hrdosti a vlastenectvu. Je príspevkom k sebareflexii našej národnej identity, orientuje pozornosť na aktuálne témy v spoločnosti a významné historické medzníky.

Súťaž je registrovaná na MŠVVaŠ SR.

Témy (spoločné pre všetky časti a kategórie):

- **Počiatky prvého písma na našom území**
- **Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti**
- **Obdobie života a panovania Svätopluka (architektúra, sochárstvo, maliarstvo, úžitkové umenie)**

Termíny:

- Vyhlásenie súťaže: **1. november 2022**
- Odoslanie prác a uzávierka súťaže: **1. február 2023**
- Vyhlásenie výsledkov: **28. apríl 2023**

Podmienky súťaže:

Súťaž má postupový charakter. Podmienkou účasti v celoštátnom kole je úspešný výber v školskom kole. Školské kolá organizujú školy, ktoré následne zašlú maximálne tri víťazné práce z jednotlivých kategórií na adresu organizátora súťaže.

Odbornú prípravu žiakov na súťaž zabezpečujú zapojené školy ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.

Súťaže sa môže zúčastniť žiak alebo pedagogický zamestnanec, ktorý napíše poéziu či prózu na danú tému v slovenskom jazyku, vytvorí výtvarné alebo elektronické dielo.

Vytvorené dielo musí mať súvislosť s cieľom súťaže a témami aktuálneho ročníka. Zaslané dielo nesmie byť do vyhlásenia výsledkov nikde publikované.

Prihlásené práce sa stávajú majetkom organizátora a budú slúžiť na študijné, publikačné a výstavné účely.

A) Literárna časť

Do súťaže budú zaradené literárne diela v rozsahu maximálne 4 strany, napísané v slovenskom jazyku. Z prozaických literárnych útvarov sa odporúčajú: rozprávky, poviedky, črty, reportáže, ...

B) Výtvarná časť

Do výtvarnej časti súťaže budú zaradené výtvarné diela formátu A3. Menšie a väčšie formáty budú vyradené. Odporúča sa maľba, kresba, grafika, kombinované techniky,... Každá práca musí byť čitateľne označená na zadnej strane podľa údajov na prihláške (stačí prilepiť prihlášku).

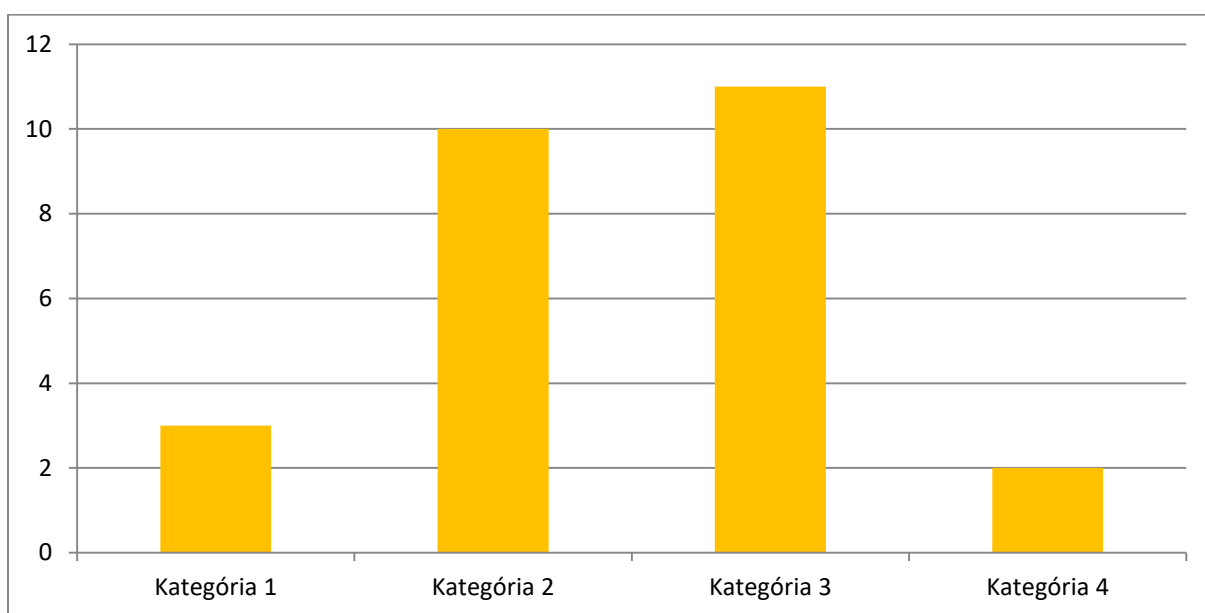
C) Elektronická časť

Do elektronickej časti súťaže budú zaradené elektronické diela – počítačové hry, prezentácie, kvízy, vlogy,...

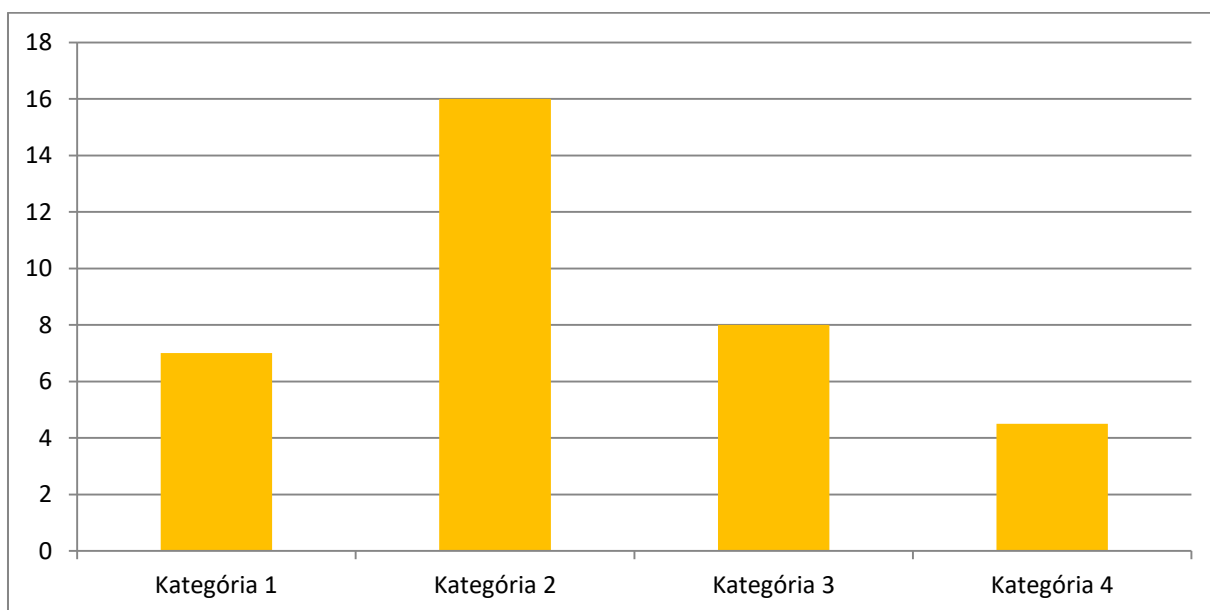
LITERÁRNA ČASŤ	VÝTVARNÁ ČASŤ	ELEKTRONICKÁ ČASŤ
I.kategória žiaci 2. – 4. ročníka ZŠ	I.kategória žiaci 2.- 4. ročníka ZŠ	
<ul style="list-style-type: none">• poézia• próza		
II.kategória žiaci 5. – 7. ročníka ZŠ, žiaci osemročných gymnázií príma – sekunda	II.kategória žiaci 5. – 7. ročníka ZŠ , žiaci osemročných gymnázií príma – sekunda	I.kategória žiaci 5. – 7. ročníka ZŠ , žiaci osemročných gymnázií príma – sekunda
<ul style="list-style-type: none">• poézia• próza		
III.kategória žiaci 8. – 9. ročníka ZŠ, žiaci osemročných gymnázií tercia - kvarta	III.kategória žiaci 8. – 9. ročníka ZŠ, žiaci osemročných gymnázií tercia - kvarta	II.kategória žiaci 8. – 9. ročníka ZŠ, žiaci osemročných gymnázií tercia – kvarta
<ul style="list-style-type: none">• poézia• próza		
IV.kategória pedagogickí zamestnanci	IV.kategória žiaci zo špeciálnych základných škôl, špeciálnych výchovných zariadení.	
<ul style="list-style-type: none">• poézia• próza		

5. XIV. ROČNÍK SÚŤAŽE SVÄTOPLUKOVO KRÁĽOVSTVO OŽÍVA v ČÍSLACH

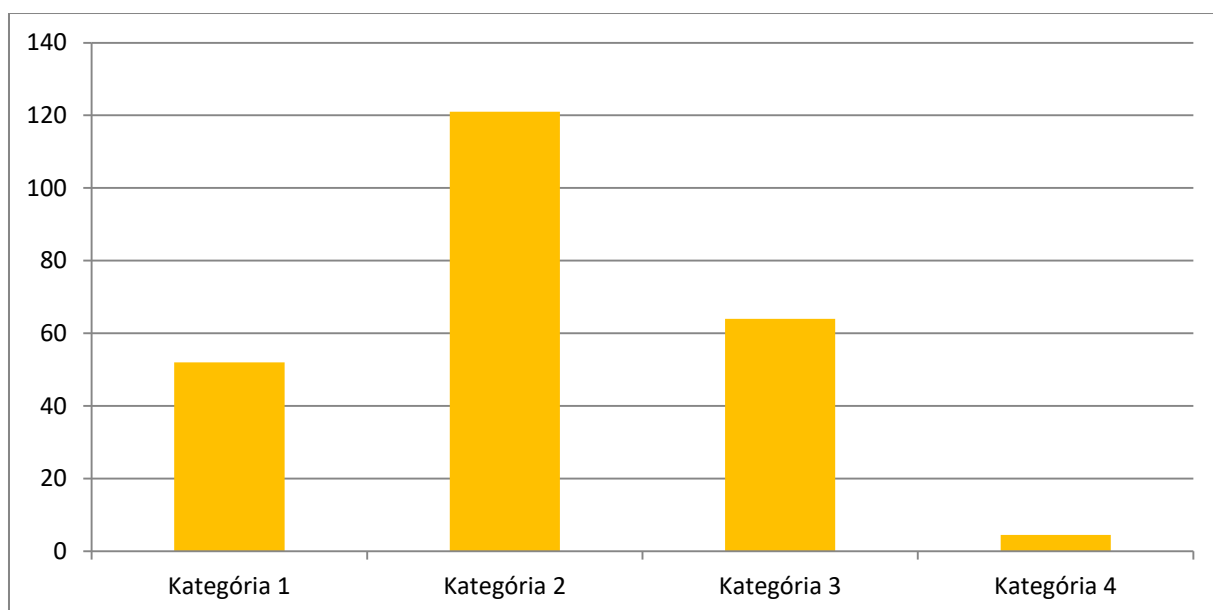
Celkový počet žiakov zapojených do literárnej časti – **PRÓZA** v jednotlivých kategóriách

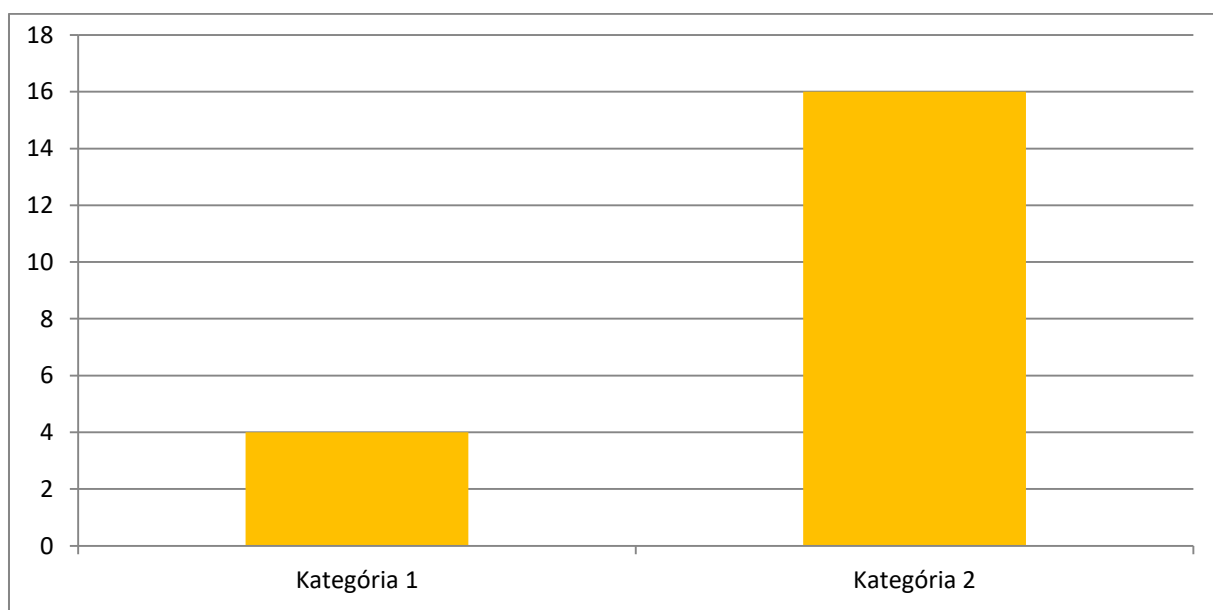
Celkový počet žiakov zapojených do literárnej časti – **POÉZIA** v jednotlivých kategóriách

Celkový počet žiakov zapojených do **výtvarnej časti** v jednotlivých kategóriách

Celkový počet žiakov zapojených do **elektronickej časti** v jednotlivých kategóriách

6. ZÁPISNICA ZO ZASADNUTIA KOMISIE PRE HODNOTENIE CELOSLOVENSKEJ SÚŤAŽE SVÄTOPLUKOVO KRÁĽOVSTVO OŽÍVA 2023

Miesto: Základná škola kráľa Svätopluka Nitra

Dátum: 29. 3. 2023 , Nitra

Predseda komisie:

- PhDr. PaedDr. Martin Bodis, PhD.

Členovia komisie:

- Mgr. Alexandra Ďurišová

- PaedDr. Eva Lehoťáková, PhD.

- Mgr. Veronika Bilicová

- Mgr. Dominika Homzová

Vyhodnotenie literárnej časti

Počet zúčastnených škôl spolu – **27**

Počet súťažných literárnych prác spolu – **62**

Počet škôl /literárnych prác podľa kategórií:

1. kategória – 4/10	z toho poézia: 7	próza: 3
2. kategória – 14/26	z toho poézia: 16	próza: 10
3. kategória – 11/19	z toho poézia: 8	próza: 11
4. kategória – 6/7	z toho poézia: 5	próza: 2

Počet literárnych prác podľa témy:

1. téma: Počiatky prvého písma na našom území /**19**
2. téma: Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti /**8**
3. téma: Obdobie života a panovania Svätopluka /**35**

Zapojenie sa škôl do súťaže podľa krajov:

1. Nitriansky kraj – 18,5 % (5 škôl)
2. Košický kraj – 22,2 % (6 škôl)
3. Prešovský kraj – 11,1 % (3 školy)
4. Bratislavský kraj – 3,7 % (1 škola)
5. Trnavský kraj – 7,4% (2 školy)
6. Trenčiansky kraj – 14,8% (4 školy)
7. Banskobystrický kraj -7,4% (2 školy)
8. Žilinský kraj – 14,8% (4 školy)

Vyhodnotenie súťaže /výherné práce:

1. kategória /2., 3., 4. ročník ZŠ/:

poézia

1. miesto – **Richard Bireš**, ZŠ Pribinova, Trebišov, Košický kraj
2. miesto – **Adam Gore**, ZŠ Pribinova, Trebišov, Košický kraj
3. miesto – **Sofia Ivinová**, Spojená škola, Nitrianske Pravno, Trenčiansky kraj

próza

1. miesto – **Livia Hanuljaková**, ZŠ Martinská, Žilina, Žilinský kraj
2. miesto – **Marek Šemrinec**, Spojená škola Nitrianske Pravno, Trenčiansky kraj
3. miesto – **Pavol Soviar**, ZŠ Martinská, Žilina, Žilinský kraj

2. kategória /5., 6., 7. ročník ZŠ a príme, sekunda osemročných gymnázií/:

poézia

1. miesto – **Tatiana Hrinková**, ZŠ Michal'any, Košický kraj
2. miesto – **Tomáš Matejovič**, ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra, Nitriansky kraj
3. miesto – **Jakub Brišák**, ZŠ s MŠ J.Vojtaššáka, Zákamenné, Žilinský kraj

próza

1. miesto – **Martin Havrlant**, ZŠ Rudina, Žilinský kraj
2. miesto – **Sebastián Holos**, ZŠ sv. Dominika Savia, Zvolen, Banskobystrický kraj
3. miesto – **Andrea Križanová**, ZŠ Vrbové, Trnavský kraj

3. kategória /8., 9. ročník ZŠ a terciá, kvarta osemročných gymnázií/:

poézia

1. miesto – **Tomáš Frivaldský**, ZŠ s MŠ Ondreja Cabana, Komjatice, Nitriansky kraj
2. miesto – **Alexandros Gkortsilas**, ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra, Nitriansky kraj
3. miesto – **Nela Hrebíková**, ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra, Nitriansky kraj

próza

1. miesto – **Rebeka Romana Beňová**, ZŠ sv. Dominika Savia, Zvolen, Banskobystrický kraj
2. miesto – **Sarah Horňáková**, Gymnázium Alejová, Košice, Košický kraj
3. miesto – **Alexandra Cenká**, ZŠ s MŠ Hertník, Prešovský kraj

4. kategória /pedagogickí zamestnanci/:

poézia

1. miesto – **Mgr. Viera Čitbajová**, ŠZŠ Vtáčkovce, Košický kraj

2. miesto – **Mgr. Tibor Kováč**, ZŠ Krčméryho, Nitra, Nitriansky kraj
3. miesto – **Mgr. Stanislava Štulajterová**, ZŠ Výčapy-Opatovce, Nitriansky kraj

próza

1. miesto – **Mgr. Jana Ruščáková, PhD.**, Evanjelická spojená škola internátna, Červenica, Prešovský kraj
2. miesto – **Mgr. Miroslava Gergelová**, ZŠ J.A.Komenského, Púchov, Trenčiansky kraj
3. miesto – neudelené

Do literárnej časti súťaže sa zapojilo 27 škôl, ktoré prihlásili spolu 62 súťažných prác svojich žiakov a žiačok. Literárne práce mohli školy prihlasovať do štyroch kategórií. V každej z nich bola ešte vyčlenená časť poézie a časť próza.

Po podrobnom čítaní a analyzovaní každej jednej práce členovia komisie nezávisle od seba vybrali do užšieho výberu práce, ktoré boli podľa nich najhodnotnejšie. Následne spoločne vybrali víťazov na prvých troch miestach v každej kategórii.

Súťažiaci si mohli vybrať jednu z troch tém:

- **Počiatky prvého písma na našom území**
- **Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti**
- **Obdobie života a panovania Svätopluka (architektúra, sochárstvo, maliarstvo, úžitkové umenie)**

Súťažiacich najviac oslovila téma Obdobie života a panovania Svätopluka (architektúra, sochárstvo, maliarstvo, úžitkové umenie). V súťažných prácach sa objavila 35 krát.

Nasledovala téma Počiatky prvého písma na našom území, ktorú si vybralo 19 súťažiacich. Po poslednej téme - Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti – siahlo 8 súťažiacich. Literárne práce zaslané do súťaže sú dôkazom toho, že veľkomoravská tematika je stále aktuálna a živá. Všetky prihlásené práce splnili stanovené kritériá. Tento rok súťažiaci uprednostnili poéziu (36 prác). S prózou súťažilo 26 súťažiacich.

Okrem rozprávok, povestí, poviedok a nešpecifikovaných príbehov, sme zaznamenali aj pokus o faktografické spracovanie tém. Avšak pomerne veľký rozsah týchto prác oberal porotcov o čitateľský zážitok.

Porota pri výbere ocenených prác hodnotila najmä originálny prístup k téme, štýl písania a výber jazykových prostriedkov. Objavili sa aj práce, ktoré nezodpovedali veku pisateľa a bol v nich zjavný zásah dospelšej osoby.

Napriek týmto postrehom musíme konštatovať, že do súťaže bolo prihlásených množstvo kvalitných prác. Opäť sa potvrdilo, že súťaž má svoj zmysel, že tvorivé písanie je pre žiačky a žiakov prirodzené a dokážu spracovať aj historické témy.

Osobitné poďakovanie patrí všetkým pedagógom, ktorí svojim žiakom venovali čas, podporovali a motivovali ich a vybrali a poslali tie najlepšie práce, vhodné na reprezentáciu svojej školy.

Vyhodnotenie výtvarnej časti

Počet zúčastnených škôl spolu – **74**

Počet výtvarných prác spolu – **268**

Počet škôl /výtvarných prác podľa kategórií:

1. kategória – **19 /52**
2. kategória – **42 /121**
3. kategória – **35 /64**
4. kategória – **9 /31**

Počet výtvarných prác podľa témy:

1. téma: Počiatky prvého písma na našom území /**50**
2. téma: Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti /**28**
3. téma: Obdobie života a panovania Svätopluka (architektúra, sochárstvo, maliarstvo, úžitkové umenie) /**185**

Zapojenie sa škôl do súťaže podľa krajov:

1. Košický kraj – 20,03 %
2. Žilinský kraj - 15,07 %
3. Nitriansky kraj, Banskobystrický kraj – 12,33 %
4. Trenčiansky kraj – 10,96 %
5. Prešovský kraj, Bratislavský kraj – 8,22 %
6. Trnavský kraj – 6,85 %

Vyhodnotenie súťaže /výherné práce:

1. kategória /2., 3., 4. ročník ZŠ:

1. miesto – **Monika Faithová**, Žilina, Žilinský kraj
2. miesto – **Ema Čičmancová**, Prievidza, Trenčiansky kraj
3. miesto – **Luka Vincent Paľo**, Michalovce, Košický kraj

2. kategória /5., 6., 7. ročník ZŠ a príme, sekunda gymnázia:

1. miesto – **Liliana Korodiová**, Košice, Košický kraj
2. miesto – **Simona Brišková**, Piešťany, Trnavský kraj
3. miesto – **Natália Hanesová**, Košice, Košický kraj

3. kategória /8., 9. ročník ZŠ a terciá, kvarta gymnázia:

1. miesto – **Nina Komňat'anová**, Svätý Jur, Bratislavský kraj
2. miesto – **Nina Antušová**, Budkovce, Košický kraj
3. miesto – **Barbora Macíková**, Dolný Kubín, Žilinský kraj

4. kategória /ŠZŠ:

1. miesto – **Roman Kóňa**, Detva, Banskobystrický kraj
2. miesto – **Ivana Cibul'ová**, Hnúšťa, Banskobystrický kraj
3. miesto – **Michal Puška**, Brezno, Banskobystrický kraj

„Dejiny sú svedkami času, svetlom pravdy, živou pamäťou, učiteľkou života a poslom minulosti.“ Cicero

Výtvarná časť celoslovenského kola súťaže Svätoplukovo kráľovstvo oživa bola členená do štyroch hlavných kategórií, v ktorých žiaci výtvarne stvárnil historické témy a ich prepojenie so súčasným životom. Odborná porota zodpovedne posudzovala estetickú hodnotu žiackych prác a rozhodovala o udelení cien. Tak ako doposiaľ, tak aj v tomto roku, bola súťaž tematicky vymedzená, ale rôznorodá v použití výtvarných techník a bohatá na detskú tvorivosť a originalitu nápadov. Dominovali hlavne maľby vodovými a temperovými farbami, kresby ceruzkou a kolorované kresby. Objavili sa aj kompozície s využitím staroslovienskeho písma, rôzne koláže a kombinované techniky. V niekoľkých prípadoch boli zreteľné väčšie rozdiely v kvalite jednotlivých prihlásených prác, preto porota viedla i dlhšiu diskusiu.

Potešila nás najpočetnejšia 2. kategória (práce žiakov 5., 6., 7. ročníka ZŠ a gymnazistov príme a sekunda). Je zrejmé, že veľkú zásluhu na tom majú pani učiteľky, ktoré venujú pozornosť odkazu Svätopluka a vedú žiakov k tomu, aby svoje vedomosti vyjadrili nie len slovom, ale svoje zážitky aj obrazom.

Najoriginálnejšie práce vytvorili žiaci z 3. kategórie (žiaci 8. a 9. ročníka ZŠ a gymnazisti tercia a kvarta). Práce v tejto kategórii boli svojou dobrou úrovňou najvyrovnanejšie, ale aj najkvalitnejšie. Žiaci majú najlepšie zvládnuté remeselné aspekty kresby či maľby a koncentrujú sa viacej na výraz zvolenej témy. Je vidieť, že sú už výtvarne vyzretejší a skúsenejší. Súťaž sa práve týmito dielami výraznejšie obohatila. Tiež bolo cítiť, že k súťaži pristupovali zodpovedne a prihlásili diela po dôslednom výbere a zvážení, za čo im patrí veľké uznanie.

Zodpovedne môžeme zhodnotiť výtvarnú časť XIV. ročníka celoslovenskej súťaže ako kvalitnejšiu, pestrejšiu a zaujímavejšiu oproti rokom predchádzajúcim. Žiaci ponúkli rôznorodú, výtvarne hodnotnú paletu svojich prác, ktoré odrážajú estetický vkus autora spätý s bezprostredným individuálnym emocionálnym, zmyslovým a racionálnym hodnotením. Výsledky tvorivej činnosti detí sa potvrdia na výstave.

Výtvarnú tvorbu každého žiaka si porota veľmi váži a tie najlepšie diela a ich autorov sme ocenili. Našou úlohou bolo vybrať a oceniť práce spĺňajúce štyri základné kritériá:

- osobitosť výtvarného stvárnenia a myšlienka diela,
- autenticita, originalita rukopisu a podanie myšlienky,
- sila výpovede,
- celkový výraz práce.

Oceneným žiakom gratulujeme a všetkým Vám želáme čo najviac príležitostí k tvorbe a ešte viac radosti z nej.

Vyhodnotenie **elektronickej** časti

Počet zúčastnených škôl spolu – **9**

Počet elektronických prác spolu – **20**

Počet škôl /elektronických prác podľa kategórií:

1. kategória – **2/4**
2. kategória – **7/16**

Počet elektronických prác podľa témy:

1. téma: Počiatky prvého písma na našom území /13
2. téma: Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti /1
3. téma: Obdobie života a panovania Svätopluka (architektúra, sochárstvo, maliarstvo, úžitkové umenie) /6

Zapojenie sa škôl do súťaže podľa krajov:

1. Nitriansky kraj – **33,3 %**
2. Košický kraj – **44,4 %**
3. Trnavský kraj – **11,1 %**
4. Trenčiansky kraj – **11,1 %**

Nezapojili sa Prešovský, Bratislavský, Žilinský a Banskobystrický kraj.

Vyhodnotenie súťaže /výherné práce:

1. kategória /5., 6., 7. ročník ZŠ a prima – sekunda gymnázia:

1. miesto – **Sofia Plassiard**, Galanta, Trnavský kraj
2. miesto – **Róbert Šudlík**, Košice, Košický kraj
3. miesto – **Samuel Macko**, Košice, Košický kraj

2. kategória /8., 9. ročník ZŠ a tercia – kvarta gymnázia:

1. miesto – **Róbert Hajduk**, Michalovce, Košický kraj
2. miesto – **Laura Šimko**, Rožňava, Košický kraj
3. miesto – **Nela Hrebíková**, Nitra, Nitriansky kraj

Tak ako aj minulý rok mala komisia náročnú úlohu. Musela rozhodnúť, ktoré dielo si zaslúži umiestnenie. Všetky práce si zaslúžia veľkú pochvalu, no na ocenenie sme vybrali z každej kategórie tri najoriginálnejšie. Komisia sa zamerala hlavne na diela, ktoré boli po elektronickej časti odbornejšie vypracované. Hodnotilo sa technické prevedenie, námaha pri realizácii a v prvom rade nápad.

Propozície súťaže tento rok ponúkli zaujímavé a inšpiratívne témy, ktoré umožňujú prepojenie historickej tematiky so súčasnosťou. V elektronickej časti sme na vybrané témy mali vytvorené dve kategórie tak ako aj minulý rok. Do prvej sa mohli zapojiť žiaci 5. – 7. ročníka ZŠ, žiaci osemročných gymnázií prima – sekunda a do druhej kategórie žiaci 8. – 9. ročníka ZŠ, žiaci osemročných gymnázií tercia – kvarta. Žiaci mohli využiť svoju kreativitu a zručnosti na vytvorenie rôznych elektronických prác. Pod pojmom elektronické diela si predstavujeme – počítačové hry, prezentácie, videofilmy, vlogy, webové stránky, aplikácie a iné kreatívne nápady.

V tomto ročníku sa do súťaže v rámci elektronickej časti zapojilo spolu 20 žiakov (diel), čo predstavuje o jedno dielo viac ako minulý rok. Z prvej kategórie nám zaslali prihlášku len 4 žiaci pod vedením vyučujúceho. Na rozdiel od minulého roka počet diel klesol. Minulý rok nám zaslali z prvej kategórie až 12 diel, čo predstavuje trojnásobný počet oproti terajšiemu roku. Z druhej kategórie nám zaslalo prihlášku 7 škôl ale až 16 žiakov so svojimi dielami. V porovnaní s minulým rokom sa počet diel zvýšil o 9 diel. Bohužiaľ ani

v tomto roku sa do súťaže nezapojili všetky regióny Slovenska. Kraje, ktoré sa zúčastnili elektronickej časti súťaže sú Košický, Nitriansky, Trenčiansky a Trnavský kraj. Najviac diel nám prišlo z Košického kraja. Z prvej aj druhej kategórie nám žiaci zasielali najviac diel na tému „*Počiatky prvého písma na našom území*“. Kreatívnejšie diela sme mali možnosť hodnotiť najmä z druhej kategórie. Žiaci okrem prezentácií zasielali aj videá, ktoré boli natočené a interpretované žiakmi. Zaujímavé boli aj vytvorené elektronické hry alebo elektronický kvíz i webová stránka, ktorá bola precízne zhotovená. Mali sme možnosť vidieť aj niekoľko pekných prezentácií, no komisiu viac zaujali omnoho kreatívnejšie vyššie spomenuté elektronické diela. Pri výbere sa komisia zamerala predovšetkým na originalitu a náročnosť spracovania zvolenej témy. Z uvedeného vyplýva, že komisiu skôr zaujali elektronické diela iného charakteru než prezentácia. Nakoľko máme modernejšiu dobu, v ktorej deti trávajú viac času na PC a mobiloch, očakávali sme od deti trochu viac kreativity. Veríme, že v budúcnosti bude vo veľkom záujme prínos rôznych diel vytvorených prostredníctvom modernej elektronickej technológie.

7. VÝSLEDKOVÁ LISTINA

Literárna časť: poézia/I. kategória

1. miesto	Richard Bireš	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Pribinova Trebišov
2. miesto	Adam Gore	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Pribinova Trebišov
3. miesto	Sofia Ivinová	Obdobie života a panovania Svätopluka	Spojená škola Školská , Nitrianske Pravno

Literárna časť: poézia/II. kategória

1.miesto	Tatiana Hrinková	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ Školská, Michalany
2.miesto	Tomáš Matejovič	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra
3.miesto	Jakub Brišák	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti	ZŠ s MŠ J. Vojaššáka Zákamenné

Literárna časť: poézia/III. kategória

1. miesto	Tomáš Frivaldský	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ s MŠ Ondreja Cabana, Komjatice
2.miesto	Alexandros Gkortsilas	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra
3.miesto	Nela Hrebíková	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra

Literárna časť: poézia/IV. kategória

1.miesto	Mgr. Viera Čitbajová	Počiatky prvého písma na našom území	ŠZŠ Vtáčkovce
2.miesto	Mgr. Tibor Kováč	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ Krčméryho, Nitra
3.miesto	Mgr. Stanislava Štulajterová	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ Výchapy-Opatovce

Literárna časť: próza/I. kategória

1.miesto	Lívia Hanuljaková	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Martinská Žilina
2.miesto	Marek Šemrinec	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti	Spojená škola Školská , Nitrianske Pravno
3.miesto	Pavol Soviar	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Martinská Žilina

Literárna časť: próza/II. kategória

1.miesto	Martin Havrlant	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Rudina
2.miesto	Sebastián Holos	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ sv. Dominika Savia Zvolen
3.miesto	Andrea Križanová	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Školská, Vrbové

Literárna časť: próza/III. kategória

1.miesto	Rebeka Romana Beňová	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ sv. Dominika Savia Zvolen
2.miesto	Sarah Hornáková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti	Gymnázium Alejová, Košice
3.miesto	Alexandra Cenká	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ s MŠ Hertník

Literárna časť: próza/IV. kategória

1.miesto	Mgr. Jana Ruščáková, PhD.	Obdobie života a panovania Svätopluka	Evanjelická spojená škola internátna Červenica, Tuhrina
2.miesto	Mgr. Miroslava Gergelová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti	ZŠ J. A. Komenského, Púchov
3.miesto	neudelené	neudelené	neudelené

Výtvarná časť: I. kategória

1.miesto	Monika Faithová	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Martinská Žilina
2.miesto	Ema Čičmancová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti	ZŠ s MŠ Malonecpalská ulica Prievidza
3.miesto	Luka Vincent Paľo	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti	ZŠ J. Švermu Michalovce

Výtvarná časť: II. kategória

1.miesto	Liliana Korodiová	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Bernolákova Košice
2.miesto	Simona Brišková	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ F. E. Scherera, Piešťany
3.miesto	Natália Hanesová	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Fábryho, Košice

Výtvarná časť: III. kategória

1.miesto	Nina Komňat'anová	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ Svätý Jur
2.miesto	Nina Antušová	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Júlie Bilčíkovej, Budkovce
3.miesto	Barbora Macíková	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ P. Škrabáka M. Hattalu, Dolný Kubín

Výtvarná časť: IV. kategória

1.miesto	Roman Kóňa	Obdobie života a panovania Svätopluka	ŠZŠ, Detva
2.miesto	Ivana Cibul'ová	Obdobie života a panovania Svätopluka	ŠZŠ Zápotockého, Hnúšťa
3.miesto	Michal Puška	Obdobie života a panovania Svätopluka	ŠZŠ Brezno

Elektronická časť: I. kategória

1.miesto	Sofia Plassiard	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ Sídl. SNP, Galanta
2.miesto	Róbert Šudík	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ Belehradská, Košice
3.miesto	Samuel Macko	Počiatky prvého písma na našom území	ZŠ Belehradská, Košice

Elektronická časť: II. kategória

1.miesto	Róbert Hajduk	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ T.J. Moussona, Michalovce
2.miesto	Laura Šimko	Obdobie života a panovania Svätopluka	Gymnázium P.J.Š., Rožňava
3.miesto	Nela Hrebíková	Obdobie života a panovania Svätopluka	ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra

OCENĚNÍ
PRÁCE

LITERÁRNA ČASŤ

1. KATEGÓRIA

poézia

1. miesto

Richard Bireš

Obdobie života a panovania Svätopluka

2. miesto

Adam Gore

Obdobie života a panovania Svätopluka

3. miesto

Sofia Ivinová

Obdobie života a panovania Svätopluka

próza

1. miesto

Lívia Hanuljaková

Obdobie života a panovania Svätopluka

2. miesto

Marek Šemrinec

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

3. miesto

Pavol Soviar

Obdobie života a panovania Svätopluka

Richard Bireš

Obdobie života a panovania Svätopluka

Svätopluk

Svätopluk – panovník Veľkomoravskej ríše,
všade sa o jeho vláde píše.
Bol najlepší panovník,
verte, od neho nebol mocnejší nik.
Žil v deviatom storočí,
z kniežat'a stal sa kráľ najväčší,
to aj socha pred bratislavským hradom dnes dosvedčí.
Svätopluk troch synov mal,
rytierov z nich vychoval.
Podľa starej povesti,
učil synov svornosti.
Aby bola ríša silná, slávna, nezničiteľná,
učil ich, aby vládli dovedna.
Len svornosť a vzájomná súdržnosť
by dala ríši nezničiteľnosť.
Keď prichádzala jeho smrť, boli ako kohúty,
ukázal im tri prúty.
Otcovi dali sľub, no ho nespĺnili,
a tak silnú Veľkomoravskú ríšu navždy stratili.

Adam Gore
Obdobie života a panovania Svätopluka

Svätopluk

Panovník to bol najsilnejší,
keď dobýjal územie, bol najodvážnejší.
I rod Mojmirovcov je nám známy,
no dátum jeho narodenia je neznámy.
Svoj život dožil v kláštore pod Zoborom,
kde dohováral svojim trom synom.
Synovia ho nepočúvali a medzi sebou bojovali,
to využili Maďari, ktorí ich ohrozovali.
Krátko po smrti kráľa Svätopluka,
ríša sa rozpadá a zaniká.

Miroslav Chomiak
ZŠ Gemerská Poloma

Sofia Ivinová
Obdobie života a panovania Svätopluka

Svätopluk

Svätopluk bol mocný kráľ,
ktorý na Veľkej Morave panoval.
Nebojácnosťou naháňal svojim odporcom strach,
za jeho vlády dosiahla ríša najväčší rozmach.
Však troch nesúdržných synov mal,
pred smrťou im príklad s prútmi ukázal.
Videli, že súdržnosť pomáha,
tri prúty spolu nik zlomiť nezvláda,
jeden prút hravo každý zlomil.
Tento príklad im však nestačil,
a tak ríšu ich rozbroj oslabil
a k zániku okolo roku 907 pripravil.

Simona Pienčáková
ZŠ J.A.Komenského, Púchov

Lívia Hanuljaková
Obdobie života a panovania Svätopluka

Poľovník a kráľ Svätopluk

Nad jesennou krajinou vládol ranný súmrak. Poľovník sa predieral húštinami a chcel uloviť nejakú zver. Dobře vystrojený, s puškou pripravenou na strelbu, upiera svoj zrak do húštiny. Pozerá a pozerá ale zver nikde. Obehol celý les ale stále nič. Zrazu uvidí pred sebou jedného krásneho jeleňa. Pušku rýchlo vytiahol, priblížil sa a namieril. Keď už-už išiel vystreliť, zrazu ho niekto chytil za rameno. Poľovník sa obzrie a uvidí pred sebou kráľa Svätopluka. Svätopluk mu vraví: „Nezabíjaj to krásne zviera, je to jelení kráľ.“ Poľovník ho poslúchol. Svätopluk zmizol na svojom prekrásnom koni tak rýchlo, ako sa zjavil. Ale jelení kráľ nedal poľovníkovi pokoj. V noci ani oka nezažmúril a nadránom sa opäť vybral do lesa. Obzerá sa na všetky svetové strany, ale zvera nikde. Objaví sa Svätopluk a vraví mu: Zase chceš zabiť jelenieho kráľa. Poľovník skloní hlavu a povie: Chcel by som mať takú krásnu trofej! A Svätopluk mu na to: Všetci synovia tohto jeleňa budú ako ich otec, jelení kráľ. Potom si jedného z nich zastrel, keď sa krása a mohutnosť tohto tvora v lese rozmnoží a bude slúžiť k osuhu našich hôr i nás všetkých. Poľovník vládcovi porozumel a viac na jelenieho kráľa nestriehol.

Viktória Juráčková
ZŠ s MŠ Častá

Marek Šemrinec
Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

Svätopluk I.
(reportáž)

Svätopluk I. bol kniežaťom Nitrianskeho kniežatstva. Narodil sa okolo roku 830. Od roku 871 do roku 894 tretím a najvýznamnejším panovníkom Veľkej Moravy. Od malička sa chcel stať panovníkom, bol veľmi cieľavedomý, odvážny a smelý.

Z akého rodu pochádzate?

Som z rodu Mojmírovcov.

Ako ste sa stali kráľom Veľkej Moravy?

Bol som kniežaťom Nitrianskeho kniežatstva a vládol som spolu so strýkom kniežaťom Rastislavom. Ten ma chcel zabiť, ale nepodarilo sa mu to, lebo som sa o tom dozvedel. Chytil sa však do vlastnej pasce a tak som ho zajal a dal som ho uväzniť. V lete v roku 871 vypuklo veľkomoravské povstanie, kde ma Frankovia prepustili ak im pomôžem poraziť povstanie. Ja som to však využil, porazil som Frankov a stal som sa novým vládcom Veľkej Moravy.

Prečo Vás chcel strýko Rastislav zabiť?

Pretože som ho odmietal poslúchať a Rastislav chcel znovu získať moc v Nitrianskom kniežatstve, kde som bol kniežaťom.

Prečo bola Veľká Morava za Vašej vlády najväčšia?

Viedol som veľa výprav, ktoré som vyhral a dobyté územia som pripájal k Veľkej Morave napr. Čechy a Lužice, Sliezsko, Vislansko, Panóniu - teda územie dnešného Maďarska.

Boli ste ženatý?

Áno bol som, mal som 3 manželky – Ľudmilu, Svätožizňu a Adelaidu.

Koľko ste mali detí?

Mal som troch synov.

Ako sa volali?

Volali sa Mojmír II. Svätopluk II. a Predslav.

Čo ste chceli urobiť s ríšou po vašej smrti? Kto mal byť vládcom?

Ríšu som rozdelil spravodlivo medzi mojich synov a hlavným vládcom mal byť Mojmír II. Chcel som aby však vládli spoločne, ale oni sa iba hádali.

O vašich synoch a o tom ako majú vládnuť spolu poznáme jednu povesť. Je táto povesť pravdivá?

Áno je pravdivá. Chcel som im vysvetliť aby držali spolu, tak som im to vysvetlil na 3 prútoch. Každý dostal 1 prút, ktorý sa dal ľahko zlomiť. Ale keď som prúty zviazal dokopy, nevedeli ich zlomiť. Tak som im chcel ukázať, že ak budú držať spolu, tak budú silnejší. Oni ma však neposlúchli.

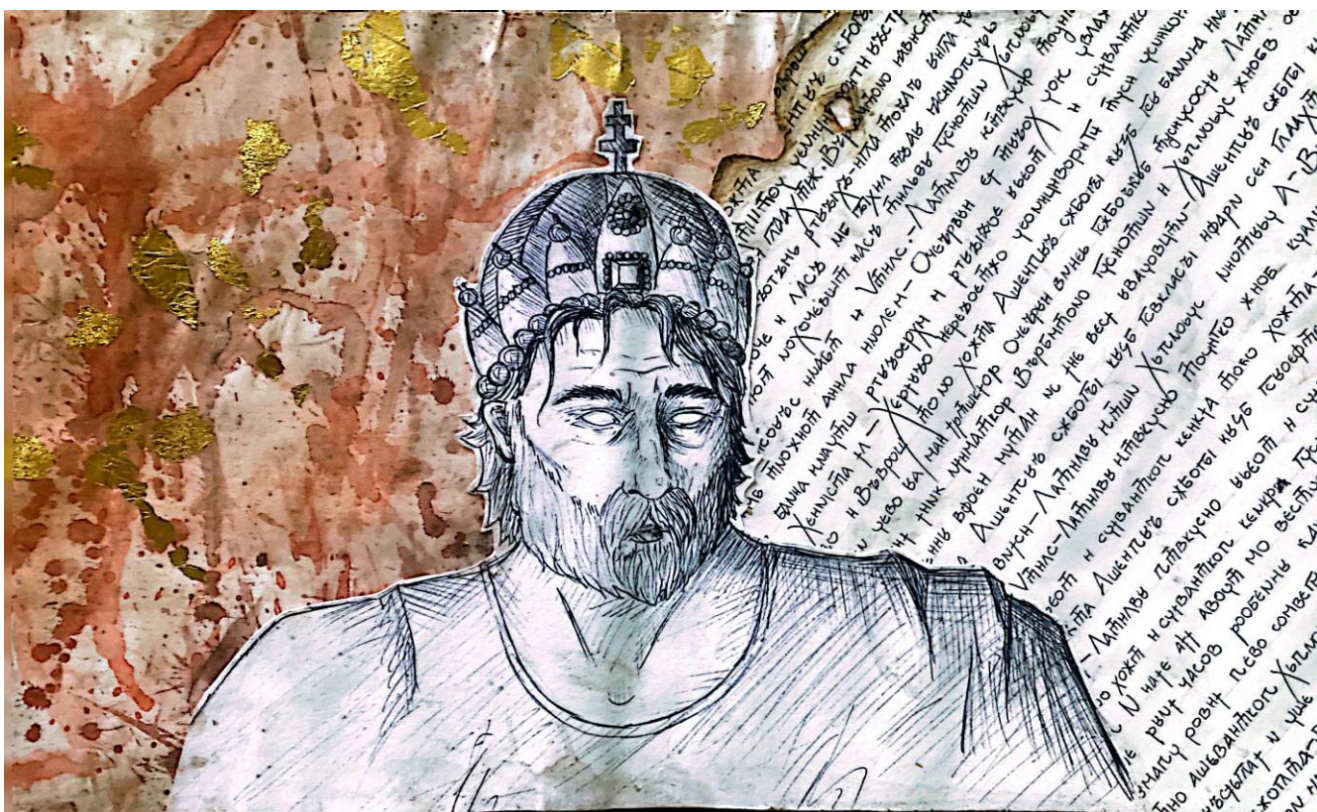
Kde ste býval posledné roky svojho života?

Žil som v nitrianskom kláštore, ktorý bol postavený na Zobore. Tam som aj zomrel.

Keby ste žil v dnešnej dobe, čo by sa Vám najviac páčilo?

V súčasnosti by sa mi najviac páčili automobily, televízia, technika a že si môžete toho veľa kúpiť.

Ďakujem veľmi pekne za rozhovor.

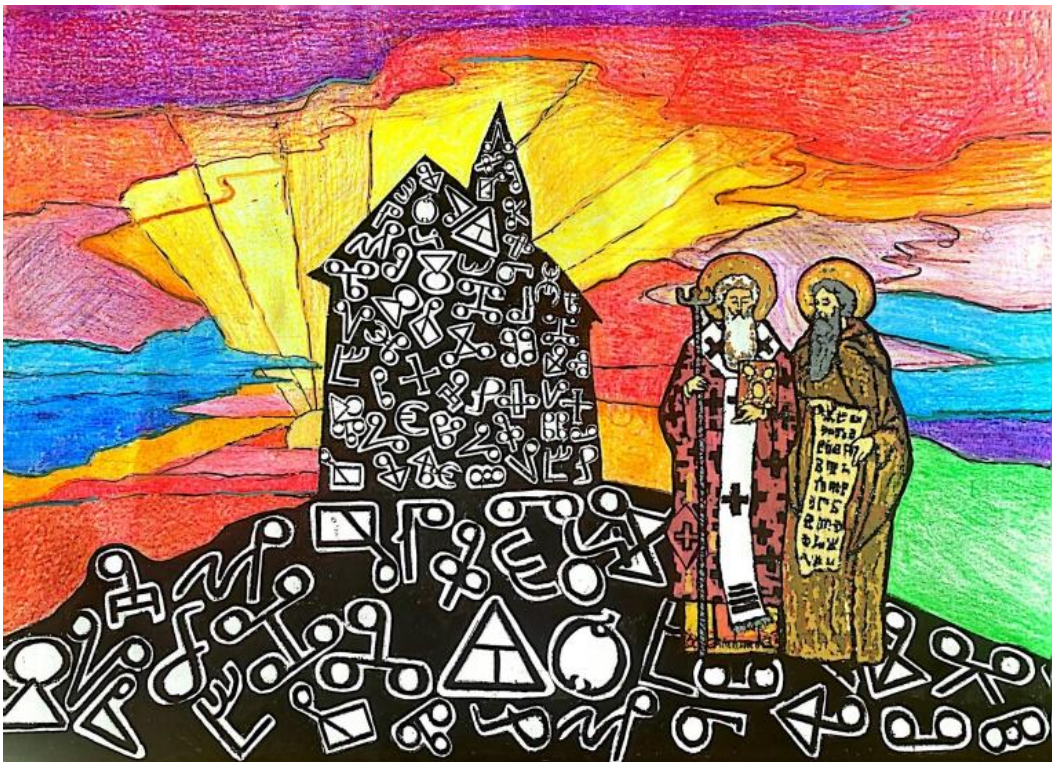
*Ivana Ferková
ZŠ s MŠ Bidovce*

Pavol Soviar

Obdobie života a panovania Svätopluka

Kráľ Svätopluk

Kráľ Svätopluk bol veľmi mocný. S jeho vládou bola Veľká Morava neporaziteľná. Východofranskí votrelci však zajali kráľa Svätopluka na poľovačke, uväznili ho. Po čase sa však ľud vzbúril a na veľkomoravskom území vzniklo veľké povstanie, ktoré sa votrelcom nedarilo potlačiť. Oslovili Svätopluka vo väzení a sľúbili mu, že ak bude bojovať proti povstaniu, tak ho pustia. On súhlasil, aby ich oklamal a postavil sa na čelo povstalcov! Podarilo sa mu vyhnať nepriateľov z Veľkej Moravy. Keď už bol starý, na smrteľnej posteli dal lámať svojim trom synom tri spletené vrbové prúty. Keď im dal po jednom, zlomili ich, ale keď im dal spletené tri, nezlomili. Jeho synovia sa volali Mojmír, Svätopluk a Predslav. Svätopluk im hovorí: „Držte spolu ako tie prúty a budete neporaziteľní.“ Synovia ho neposlúchli a hádali sa. Nepriatelia mali otvorenú cestu na dobytie oslabenej ríše. Takto zanikla Veľká Morava.

Natália Knapová
ZŠ UNES, Nitra

LITERÁRNA ČASŤ

2. KATEGÓRIA

poézia

1. miesto

Tatiana Hrinčová

Počiatky prvého písma na našom území

2. miesto

Tomáš Matejovič

Počiatky prvého písma na našom území

3. miesto

Jakub Brišák

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

próza

1. miesto

Martin Havrlant

Obdobie života a panovania Svätopluka

2. miesto

Sebastián Holos

Obdobie života a panovania Svätopluka

3. miesto

Andrea Križanová

Obdobie života a panovania Svätopluka

Tatiana Hrinčková

Počiatky prvého písma na našom území

POČIATKY PRVÉHO PÍSMO NA NAŠOM ÚZEMÍ

Kopal Jano, roľu svoju,
čítať, písať nevedel.
A v nedeľu si v kostole
podriemal a posedel.

Čo tam farár, vravel, kázal,
nerozumel, nechápal.
Zatiaľ v hlave ticho dumal,
prečo statok pokapal.

Jeho žena Žízňa doma
sedem detí, veľký hlad.
Snažila sa ich nachovať,
sužoval ich pritom chlad.

Ťažko sa im žilo, ale
v láske svorne trpeli.
No chceli však, aby deti
ich o svete viac vedeli.

Keď videli písmo, znaky,
na ten div len očili.
Dovtedy to, čo vyriekli,
vyrezali, kreslili.

Písmo – to sú haky, baky ...
Kto by im mal rozumieť?
Hádam iba farár taký,
čo pochodil šíry svet.

Latinčina jazyk ťažký,
nerozumel tomu nik.
Ani roľník, ani tesár,
ani panský záhradník.

Nevedomosť ľuďi panstvu
veľmi dobre sedela.
Veď čo by sa dialo, keby
žobrač čítať vedela.

Knieža Rastislav bol iný.
Ľudí, vieru a aj štát
na Morave spopod vplyvu
franských kňazov chcel dostať.

K pápežovi poslal prosbu.
Nevznikla však dohoda.
A až cisár Michal III.
dal Cyrila, Metoda.

Aj keď boli bratia Gréci,
macedónsky vedeli.
Celé dni a celé noci
nad knihami sedeli.

Konštantín bol mladším bratom.
Veľmi sa však mal k činu.
Tridsaťosem písmen – znakov
– pre staroslovienčinu.

Hlaholiku z malých písmen
gréckej abecedy už
pred príchodom na Moravu
zostavil ten svätý muž.

Hlaholika – hlahol (slovo),
trojuholník, kruh a kríž,
tvorili to sväté písmo,
aby bolo Bohu blíž.

Písmenká hoc naklonené,
na preklad modlitieb, kníh,
poskytol starým Slovanom.
Naučil aj písať ich.

Po bratovej skorej smrti
Metod dielo dokončil.
A všetkých starých Slovanov
pochopením ovenčil.

Od pápeža ako kňaz už
Metod texty prekladal,

bohoslužby vysluhoval,
rozumel mu celý dav.

A tak v chráme Jano, Žízňa
s deťmi radosť veľikú
majú, že omšu spievajú
v srdcu blízkom jazyku.

Hoc naďalej chudobní sú,
no nie je to náhoda,
že najväčší poklad nesú
si už v duši národa.

*Sofia Michaleková
ZŠ s MŠ Rišňovce*

Tomáš Matejovič

Počiatky prvého písma na našom území

Rastislav bol sklamaný,
že v kresťanstve sú neznalí.
Oslovil Michala cisára,
nech pošle im vzdelaného farára.
Z gréckeho ľudu dvoch vybrali,
Konštantín a Metod sa volali.
Bratia zo Solúna boli pripravení,
na cestu razom vybavení.
Konštantín pred odchodom na Veľkú Moravu,
sa stal súčasťou veľkého objavu,
stvoril naše prvé písmo,
ktoré sa nad všetkými blyso.
Prišli vo veľkom zhone,
preto sa o nich museli postarať vzorne.
Hneď ako sa zotavili,
všetkých s radosťou zaučili.
Potom odišli do Ríma,
kde čakala ich hostina.
Sľúbil, že bude šíriť dobro a mier
a tak sa z Konštantína stal duchovný pastier.
Prišli posledné dni, kedy Konštantín žiaril,
preto si zvolil rehoľné meno Cyril.
Jedna vec vyplývala z jeho posledného prejavu:
Metod, vráť sa na Veľkú Moravu!
Metod do Nítry prišiel,
kde Svätopluka našiel.
Učil a kázal naďalej,
až kým neskončil v chorobe zúfalej.

Jakub Brišák

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

Svätoplukov meč

Učíme sa o tom v škole už veľmi dávno,
že veľkej krajine vládol ako kráľ Slovanov.
Ťažko sa vtedy žilo – to nebolo nič nové,
v našej prvej ríši - na Veľkej Morave.

Vládol tvrdo, prísne, no spravodlivo.
Svoje územie si strážil úzkostlivo.
Nepriateľovi dal pocítiť svoj hnev,
bojoval ako udatný lev.

Roky plynuli...
Toľko by toho ešte chcel.
Najviac však poprosiť Boha:
„Srdcia mi synom láskou zocel!“

Túžil po tom, aby nezabudli na jeho rady.
No azda si dal vtedy aspoň jeden z nich poradiť?
„V jednote je sila! Všetci za jedného!
Len vtedy môžete premôcť každého!“

Kládol si otázky, mal veľké obavy:
„Ak príde krivda a ja tu už nebudem,
ktože ju napraví?“

Vtom sa rozhodol urobiť veľkú vec -
zakopal na tajnom mieste svoj vzácny meč.
Ten meč má s ním povstať, keď bude jeho ľudu zle
a bude ho brániť, kým všetko zlo pominie.

Po rokoch stalo sa.
Meč mocne zacvendžal
a jeho brániť vlast' povolal.
Vstal po dlhom spánku,
(ved' prešlo tisíc liet),

a čo vidí?

Jeho ľúbeznej krajiny už viac niet!
Len cudzie tváre i cudziu reč počuť,
pod cudzím jarmom skláňa sa jeho ľud.
Zaplakalo srdce kráľovo preveľmi,
sprevádzané bolo neznámymi výstrelmi.
Zachvel sa meč v pošve, brániť chcel svoj ľud,
oslobodiť ho z otrockých, ťažkých pút.

Už si takmer zúfal, keď uzrel junákov
hľadiacich do diaľky, hľadiacich do mrakov.
Oni hrdo stáli, do boja sa chystali,
aby otrokárov kruto potrestali.
Vzrástla v ňom nádej predsa len neveľká,
že sa oplatí veriť v hrdosť ČLOVEKA.

Vstal si teda vedľa nich,
spoločne povstali
až napokon svojmu ľudu
slobodu darovali.

Teraz už v pokoji zase odpočíva
i meč jeho, v ktorom je všetka jeho sila.
Verí, že ľudia už nikdy viac
nedajú si vziať svoju vlasť.

Že zoberú si k srdcu radu vzácnu
od svojho veľkého a múdreho vládca.

Lucia Harbuľáková
ZŠ Júlie Bilčíkovej, Michalovce

Martin Havrlant
Obdobie života a panovania Svätopluka

Svätoplukov syn

Ahojte!

Volám sa Preslav I. a som tretím Svätoplukovým synom, ktorého existencia sa spochybňuje. Pýtate sa, aké to je byť synom kniežaťa Veľkej Moravy? Ťažko povedať. Moji starší bratia Mojmir II. a Svätopluk II. sú milovanými synčekmi. A ja? Keďže sa neviem poriadne biť a na hostinách sa nezúčastňujem ruvačiek, tak som pre otca tak trochu sklamaním. Mojmir už ako osemročný s lukom ulovil jeleňa. Svätoplukovi sa v dvanástich podarilo odzbrojiť zatúlaného Avara. Ja už mám štrnásť rokov a jediné významné, čo sa mi podarilo urobiť, bola socha. Viete si predstaviť, aká bola krásna? Bola z bukového dreva a symbolizovala boha Valesa ako pasie s palicou v ruke. Bola...

„Kedy už vyjdeš von?“ vyrušil ma nahneváný hlas Mojmirá.

„Práve som rozmýšľal nad novou sochou Svaroga,“ zaklamal som. „Mala by v rukách kladivo a stála by v pozícií...“

„Stop. Otec povedal, že je načase, aby si urobil niečo významné. A láskavo vypadni.“

„Už idem,“ zamrmlal som si popod nos.

Zamieril som ku kováčovi. Tam to mal otec vždy rád. Prirodzene vytušil som správne. Pristihol som ho ako drží kliešte a kladivom búcha do kusu ocele. Kliešte! V hlave mi skrsol doplnok na Svargovu sochu.

„To ti trvalo chlapče. No, hlavné je, že si tu,“ ozval sa otec.

„Hm, áno a môžem sa spýtať, čo myslíš pod tým niečo významné?“

„Keď nemáš bojové nadanie, čo naozaj nemáš, tak musíš vykonať niečo odvážne alebo významné pre náš kmeň.“

„A ako to mám urobiť?“

„HAHAHA, to je samozrejme na tebe.“

Najradšej by som mu odsekol „A čo si musel dokázať ty?“ alebo „Ty máš čo vraviť!“, ale radšej som si zahryzol do jazyka. Išiel som sa pripraviť na cestu, ale zase ma nikto nenechá na pokoji.

„Preslav.“ začul som otcov hlas.

„Áno?“

„Vezmi si toto.“ Z toho, čo pred chvíľou bol kus ocele sa stal vyvážený nôž, ktorý mi akurát sadol do ruky.

„Hm, ďakujem,“ odpovedal som, lebo mojej hlave nič lepšie nenapadlo.

Opäť som zamieril k našej zemnici. Zapozeral som sa ako vyzerá. Chcelo by to trochu upraviť vonkajší vzhľad najmä okolo vstupu. A keď sme pri tom, nežišlo by sa ten vchod zakryvať? Vymysel, ktorý by som si mal dať patentovať, prebleslo mi hlavou.

V zemnici som našiel brata Svätopluka, ako si brúsi čepel svojho meča. Keď ma uvidel, zasmial sa.

„Kedy chceš vyraziť, ty hrdina. Či ty by si iba stružlikal a myslel na to tvoje, ako si to nazval?“

„Zlepšenie architektúry,“ zasyčal som s túžbou mu jednu vraziť.

„Nie, myslím to druhé.“

„Bojová stratégia?“

„Hej, presne to som myslel.“

„To je jedno. Môžem sa aspoň najesť? Ďakujem!“

Najedený a posilnený som vyrazil smerom na východ. Kráčanie mi umožnilo konečne sa zamyslieť nad novou sochou. Nie. Radšej by som sa mal zamyslieť nad tým, ako presadím svoje plány o nových typoch stavieb. Nad bránou by bola široká dvojposchodová bašta a po vstupe by mali nasledovať obranné múry na stranách. Cimburie po stranách by mali v medzerách zasadené kuše.

Veľmi dlho som rozmýšľal nad novou architektúrou a až teraz som si uvedomil, že slnko zapadá. Čas nájsť si nejaký úkryt. V diaľke som zazrel svetlo. Rozbehol som sa za svetlom. Už len kúsok! Na túto vzdialenosť som zbadal, že to svetlo je vatra. Chcel som sa na to lepšie prizrieť, keď som pocítil ako sa niečo ťahá okolo mojich rúk. Neskoro.

„Nehýb sa a nič sa ti nestane.“ zaznel za mnou hlboký hlas.

Pokúsil som si vyslobodiť ruky, ale zistil som, že ich mám pevne omotané lanom. Chlap, ktorý ma zviazal, ma dovedol až k vatre. Sedeli okolo nej muži a rozprávali sa v nejakom cudzom jazyku. Keď ma uvideli, uškrnuli sa.

„Pekný Slovan, no nie?“ poznamenal chlap za mnou.

„Priam nádherný,“ vyhlásil muž, ktorého som považoval za náčelníka. „Akože sa mi voláš?“

„Jaromír“ a vyhrkol som prvé meno, ktoré ma napadlo.

„Pekné meno“ pokračoval muž-náčelník. „Určite počul už o Svätoplukovi. My sme ľudia, ktorí neveria len tým rozprávočkám, ale hľadáme o ňom pravdu. Z dlhodobého pozorovania sme však zistili, že jediné čo vie, je dobývať územia a udierať si kladivkom v tej svojej vyhni. No a my chceme lepšieho vládcu. Ak chceš, môžeš sa pridať k nám, o hodinu ideme jeho dedinu zrovnať so zemou.“

„Dobre, ale najskôr potrebujem vedieť plán. Inak budem zaostávať a robiť vám problémy“ povedal som čo najzdvorilejšie. V hlave mi totiž skrsla myšlienka, ktorá sa zdala nemožná a samovražedná zároveň.

„Si prefikáný ako líška, kamarát, ale snád si nemyslíš, že ti na to skočím.“ rozrehotal sa náčelník. „Pekne krásne nám povedz, ako sa dostaneme do dediny.“

„Najlepší nápad je asi ísť na západ, až kým nedorazíte k vysokej borovici, ktorú preťal blesk. Potom zmeníte smer na severozápad. Budete kráčať približne dvesto krokov a potom nájdete jaskyňu v skale. Jej pravá chodba vyúsťuje hneď za vyhňou.“

„Naozaj?“

„Pokiaľ by ste si zmysleli, nedat' na môj postup, v ľavej chodbe je len skladisko na obilniny.“

„No, znie to tak, že vravíš pravdu. Ale ak nie...“ ukázal na jedného z chlapov pri vatre. „Tak tuto môj kamarát ťa bude strážiť a pokiaľ sa do troch hodín po svitaní nevrátíme...“ urobil dramatickú pauzu a prešiel si rukou popod krk.

„Fajn, aj keď neviem, prečo to robíte.“ povedal som hlasom neviniatka.

„Dobre, chlapi, ide sa!“ zadal povel a naraz sa okolo vetry zhromaždilo asi päťdesiat mužov, ozbrojených od hlavy po päty. Všetci sa vydali iným smerom ako som povedal.

„Kam idú?“ spýtal som sa potichu muža, čo ma strážil.

„Predsa po kone.“ povedal nahnevaný muž.

„Po kone?“ vyšlo zo mňa skôr, ako som to stihol oľutovať.

„Predstav si, že Avari majú kone. Vy Slovania asi ani neviete, čo kôň je,“ rozhneval sa Avar

„A dúfam, že budeš natoľko otravný pre kapitána, aby ťa dal zabiť.“

Takže Avari sú títo muži s divnými črtami. Rozmýšľal som ako si rozviazať putá, keď hneď za mnou sedí strážca. Odrazu som začul zaprašťat' suché konáre. Pozrel som sa odkiaľ prichádza zvuk a zdesený som zbadal svojho kamaráta Blahoslava zo susednej dediny. V rukách držal sekeru a štít, pričom striedavo hľadel na mňa a na Avara.

„Aha, malý kamoš ti prišiel!“ zvolal Avar a namieril luk na Blahoslava.

Vzkypel vo mne hnev. Jedným rýchlym švihom som nôž vytiahol z pošvy a prerezal som si putá. Potom som zamieril a nôž hodil. Rúčka mu tvrdo dopadla na zátylok a Avar omdlel. Blahoslav na mňa vyvalil oči.

„Kde...kde si sa to naučil?“ vykotal nakoniec.

„Tu a práve teraz,“ povedal som prekvapený sám sebou.

„Odkedy máš nôž?“ spýtal sa už istejším hlasom.

„Otázky neskôr, záchrana je prvoradá,“ zastavil som ho a rozbehol som sa s ním do lesa.

Po ceste som mu v skratke vysvetlil čo sa stalo. Pokýval hlavou akoby rozmýšľal. Nakoniec prehovoril.

„Vezmem ťa skratkou,“ zahlásil a prudko zmenil smer.

O chvíľu sme dorazili ku malému otvoru v skale.

„Viem, že sa zdá, že tam nevlezieš, ale dá sa to. Keď vyjdeš, budeš v miestnosti s obilím. Ďalej to už poznáš.“ Povedal trochu tenším hlasom, ako je uňho zvykom. Až teraz mi došlo ako sa o mňa bojí.

„Stretne sa pri borovici.“ povedal som s trochou smútku v hlase. „Dúfam, že prežijem.“

Vteperil som sa do otvoru a snažil som sa nerozpárat' si pritom gate. Mohol som sa plaziť asi tri minúty, keď som začul hromžiaci hlas. Okamžite som ho spoznal. Bol to kapitán Avarov.

„Prečo musíme ísť zrovna touto cestou! Mohli sme to preskúmať a napadnúť ich hocikade a hocikedy! A na koňoch! Tie sme nateraz museli nechať v priesmyku a to len kvôli tomu, aby sme sa mohli škriabať do kopca! A to všetko kvôli tomu malému faganovi, ktorí nám túto cestu odporúčal!“

„Zachovajte pokoj kapitán.“ povedal jeden Avar. Zvyšok toho, čo hovoril, som mu nerozumel.

Zase som sa začal pomaly plaziť. Nepreplazil som sa ani desať metrov a jaskyňa začala smerovať nahor. Bol som vd'ačný za to, že ako malý som sa chodil schovávať na stromy pred Mojmirom.

Tak som sa snažil, aby som nezhodil kamienok alebo sa nepošmykol, že som si ani neuvedomil, kde sa otvor končí. Skrátka, hlavou som narazil na nejaký kus dreva. Ohmataním

som zistil, že to je sud a odtiahol som ho. Potichu som sa rozhliadol. Bol som presne tam, kde som chcel byť. Sud som vrátil na miesto a ukryl sa pri vchode.

„Sme tu kapitán,“ zvolal jeden z Avarov. „A nikto tu nie je.“

„Výborne!“ začul som ten odporný hlas. „Pod’te sem, chlapi!“

Avari začali vchádzať jeden po druhom do jaskyne. Pokiaľ to pôjde takto ďalej, plán vyjde presne. Lenže prepočítal som sa. Avarov bolo oveľa viac. Urobil som obrovský skok k vchodu. Bleskovo som zatiahol za reťaz a na vchod sa skotúľal mohutný balvan.

„Čože..?“ boli posledné slová troch Avarov pred zahlušením.

Predo mnou stál Blahoslav, v rukách držal sekeru a oháňal sa ňou po všetkých Avaroch, ktorý ešte ostali pri vedomí. Keď dokončil svoju prácu otočil sa a usmial sa na mňa.

„Pekný výkon,“ povedal už menej koktavým hlasom ako minule.

„Ty to isté,“ odvetil som mu a prvý raz od začatia výpravy, som sa schuti zasmial.

„Chce ťa vidieť vladyka,“ oznámil mi s pokojom, akoby to bola každodenná záležitosť.

„Nie, to nemôže byť možné!“ vyšlo zo mňa, keď som sa spamätal.

No, lenže ono to možné bolo. A tak ma Blahoslav doviedol k miestnemu vladykovi a ten pochválil moje činy a uvažovanie. Potom povedal, že hľadá niekoho, kto mu pomôže navrhnuť východné opevnenie. Nemohol som tomu uveriť.

„Čože?“ vyletelo zo mňa. Znamenalo to moju prvú skutočnú prácu.

Hneď na svitaní sa už začalo pracovať. Stavba postupovala rýchlo a sám som bol prekvapený, že hradby stihli vyrásť do desiatich dní. Nádhorne sa vynímali popri potôčiku, ktorý tvoril prirodzenú priekopu. Malé vežičky popri bráne poskytovali výborné pozície pre lukostrelcov, zatiaľ čo vyvýšená hradba bola vynikajúcim umiestnením pre oštepárov. Za bránou bola skonštruovaná pasca s balvanmi pre prípad núdze. Niektorí dedinčania dokonca navrhli, že zájdu pre kvaple z neďalekej jaskyne, ale ničť nádhernú jaskyňu sa mi nezdalo ako dobrý nápad.

„Pekne si to navrhol,“ usmial sa na mňa vladyka.

„Ale postavili to vaši ľudia,“ poctivo som argumentoval.

„Nie, nie, nie...“ zahlásil vladyka „Bez teba by takáto premyslená stavba nikdy nevznikla.“

Prirodzene, dostal som ďalšiu prácu. Vyrábal som sochy, navrhoval hradby, vytváral obranné prvky. A to už vôbec nevravím o tom, že ja, Preslav I., som vynašiel obilnú jamu. Ale to najväčšie prekvapenie na mňa ešte len čakalo.

„Dnes k nám dorazí Svätopluk,“ oznamoval mi v jeden deň Blahoslav. „Vladyka chce, aby si sedel po jeho ľavici.“

„A kto bude sedieť po jeho pravici?“ spýtal som sa, aj keď som vedel odpoveď.

„No predsa Svätopluk, kto iný,“ povedal s nadšením v hlase.

Ajajajajaj! Toto boli teraz moje jediné myšlienky. Samozrejme, hlavu som mal plnú obáv a tak socha Perúna mala veľmi zaujímavo tvarovaný nos. Ani som si neuvedomil, že sa už zotmelo.

„Čo robíš tak neskoro vonku, chlapče?“ zaznel ten hlas, ktorý som nechcel počul. „Môj najmladší syn tiež robí také sochy ako ty.“

Vzdychol som si a zdvorilo pozdravil „Ahoj, to som ja, Preslav, tvoj najmladší syn.“

V otcovej tvári sa zračilo prekvapenie.

„Pod“,“ zahlásil som a viedol som ho k novej bráne. V duchu som sa usmieval, keď videl ako dávam znamenia, že prichádzam strážam na nedobytnej hradbe. Brána bola dokorán otvorená, asi pre Svätopluka, ale ten bol príliš zaujatý všetkými obrannými prvkami.

„Po hostine ti všetko ukážem,“ povedal so mu a bežal som sa umyť.

Ako som povedal, tak som aj urobil. Po prehliadke sa na mňa otec usmial.

„Ako vidím, podcenil som ťa. Vieš robiť úžasné veci,“ zhodnotil moju prácu.

„To nič. Môžem takéto niečo urobiť aj doma?“ spýtal som sa vzrušeným hlasom.

„Môže byť, ale snaž sa to celé neurobiť také isté ako tu,“ zaškeril sa otec. „Ako vidím, niekto sa s tebou chce porozprávať.“

Ani som si nevšimol a zrazu bol pri nás miestny vladyka.

„Nechcem rušiť váš rozhovor, ale čo urobíme s Avarmi?“ spýtal sa pokojným hlasom.

„Úplne som na nich zabudol!“ zhrozil som sa pri predstave, že sú z nich už len kosti a prach.

„Neboj sa, zatiaľ ich využívame ako drevorubačov,“ usmial sa vladyka, akoby mi čítal myšlienky.

Dlho sme sa dohadovali a nakoniec sme prácu rozdelili. Tretina bude rúbať drevo, polovica pracovať v baniach a zvyšok využijeme na brtníctvo. Taktiež sme sa rozlúčili a s otcom sme sa pobrali späť do svojej rodnej dediny. Spomenul som si však na jednu vec.

„Počúvaj ma, ten nôž je perfektný,“ zamával som ním otcovi pred nosom. „S nijakou zbraňou sa mi nedarilo, ale toto.“

Hodil som nôž a on sa zaboril do stredu stromu, pričom cestou zoťal sedem šišíek. Rozprávali sme sa, až kým sme nedorazili domov. Bolo to prvýkrát, čo som sa cítil ako Svätoplukov syn. To som ešte nevedel, že brtníctvo bude pre Avarov šancou na útek...

Ema Krasulová
Spojená škola Dominika Tatarku, Poprad

Sebastián Holos

Obdobie života a panovania Svätopluka

Mládenec zo Svätoplukovej družiny

„Musím sa zbaviť tých Slovanov,“ povedal si kráľ Franskej ríše. To isté si povedal aj jeho otec, ktorý bol predtým kráľom. Hneval sa na Svätopluka, že ich zradil. Slovania boli pre ríšu Frankov nebezpeční. Keď ich nemohol poraziť v boji, rozhodol sa vylákať slovanských obyvateľov z hradísk, aby ostali nechránení a museli sa poddať Frankom.

A tak začal tým, že zachytil vodu, ktorá ku Slovanom pritekala z horských prameňov. Plán začal vychádzať. Pár Slovanov začalo šomrať, že nemajú vodu. Niektorí išli za Svätoplukom, aby sa mu postťažovali. Keď sťažnosti pribúdali a vody bolo čoraz menej, Svätopluk bol v koncoch. Snažil sa prísť tejto veci na koreň. Dal si zavolať štyroch najodvážnejších mládencov zo svojej družiny. Povedal im: „Druhovia moji, ste silní, najsilnejší v krajine, a preto vám dávam úlohu. Choďte a odhaľte, čo sa s vodou deje.“

A tak sa štyria mládenci vydali do sveta. Traja sa rozhodli ísť každý svojou cestou, nepočúvali Ivana, aby spolu splnili úlohu. Ako odpoveď dostal výsmech. A tak Ivan blúdil, chodil po Veľkej Morave sám, no nájsť príčinu nie a nie.

Tu stretol starenku s ťažkým košom na chrbte. Ivan ho hneď zobral na svoje plecia, aby jej pomohol. Odrazu mu starenka podala kus drievka, ktoré bolo také sivé a lesklé, že by si ho každý pomýlil so železom a povedala mu: „Len ber, ešte ti bude na dobrej pomoci.“ Poďakoval sa starenke a putoval ďalej, až narazil na skupinu Frankov.

Chcel utiecť, no všimli si ho a začali ho naháňať. Ivan utekal, čo mu sily stačili, ale bol už taký vyčerpaný, že ho dobehli. „Si v poriadnej kaši, Slovan? Kto si?“ opýtali sa Frankovia. „Som Ivan a som taký silný, že zlomím holými rukami kus železa,“ odpovedal Ivan smelo. Stráže sa zasmiali, no napokon ho nechali predviesť svoju silu. A vtedy Ivan vytiahol sivé drievko, čo vyzeralo ako kus železa a zlomil ho. Frankovia otvorili od úžasu ústa tak, že im sánka siahala skoro až po hrud'. Priviedli Ivana k veliteľovi a rozpovedali mu všetko o jeho sile. Veliteľ sa potešil takému silákovi a zobral Ivana do služby. Dokonca mu rozpovedal o kráľovom príkaze, aby vodu zastavili a aj o tom, že zajali troch mužov kráľa Svätopluka.

To Ivan nerád počul. Večer sa vkradol do väzenia, premohol stráže a oslobodil svojich druhov. Najprv sa tešili, ale neskôr Ivana namiesto vďaka zradili. Keď sa od neho dozvedeli, prečo sa voda stráca, potajomky v noci odišli z tábora. Bežali za Svätoplukom, aby tam boli prví. Veľkomoravský kráľ ich pochválil. Keď prišiel Ivan, povedali, že on im nepomáhal.

No zrazu vošla do hradu starenka, ktorá dala Ivanovi sivé drievko a rozpovedala Svätoplukovi pravdu. Svätopluk sa obrátil na tých troch a potrestal ich za klamstvo. A Ivan? Stal sa pravou rukou kráľa Svätopluka.

Andrea Križanová
Obdobie života a panovania Svätopluka

Andrea Križanová O Svätoplukovi a múdrom horárovi

Kedysi dávno žil v krajine Veľká Morava panovník Svätopluk. Mal troch synov, ktorí mu robili radosť svojou šikovnosťou, jazdou na koni a udatnosťou, ale ako každého otca ho trápili ich neustále hádky. O to viac mal obavy, pretože nad krajinou sa začali zmrákať tmavé mračná nepriateľa zo susedných krajín. Kočovní Maďari sa približovali čoraz bližšie a svojou krutosťou ako aj rýchlosťou v boji sa len ťažko dali poraziť. Okrem toho sa medzi ľuďmi začalo povrávať, že majú strašnú zbraň, akú nemal doposiaľ žiadny národ.

Svätopluk si uvedomoval, že s pribúdajúcimi rokmi už nemá toľko síl ako za mlada a že synov bude musieť poučiť o tom, aby panovali zodpovedne a navzájom si pomáhali, ale nevedel, ako to docieľať. Zo všetkých činností mali traja bratia najradšej poľovačky, a tak ich Svätopluk brával často na spoločný lov vo viere, že ich zbliži. Jedného slnečného dňa sa vybrali ako obyčajne na lov aj s družinou. Úspešný lov však prerušil obrovský vietor, ktorý sa znenazdajky zdvihol a všetci začuli hlasný, strachnaháňajúci rev. Kone sa splašili, zhadzovali svojich jazdcov a utekali kade ľahšie. Svätopluk sa snažil vydržať na svojom tátošovi čo najdlhšie. Ten ho v rýchlom cvale viedol do hlbokého lesa, ale napriek obratnosti v hustom stromoradí sa nestihol uhnúť konáru pred ním. Vrazil do neho v plnej sile, spadol z koňa a zostal v bezvedomí ležať na zemi. Ktovie koľko by tam bol ležal, nebyť starého horára, ktorý ho tam našiel a vo svojej horárni mu dával bylinkové odvary a obklady. Svätopluk mal šťastie, že horár bol zároveň miestnym bylinkárom a ľudia o ňom hovorili, že má čarovnú moc, keďže už mnohým pomohol. Bylinkár nemohol mať tušenia, koho ošetruje, pretože Svätopluk bol doráňaný, otrhaný a ufúľaný z pádu z koňa a tak, keď sa prebral, rozprával sa s ním ako s obyčajným človekom. Vládca na takéto jednanie ani na skromné podmienky v horárni nebol zvyknutý, vždy sa mu všetci klaňali a obskakovali ho. V okamihu, ako chcel horárovi objasniť svoj pôvod, uvedomil si, že je to príležitosť dozvedieť sa veci, ktoré by pred ním ako pred panovníkom nikdy nikto nepovedal. Vedel, že ľudia pred ním hrajú divadlo a nehovoria mu pravdu. A tak sa rozhodol, že skúsi hrať hru obyčajného potulného rytiera.

„Budeš v poriadku,“ povedal mu bylinkár, keď pripravoval liečivú masť. Pre Svätopluka bolo ťažké zvyknúť si na to, že mu tyká a ani sa neukloní, ale rozhodol sa, že nedá na seba nič znať. Bola to zaujímavá hra, ako sa dozvedieť, čo si o ňom myslia jeho poddaní. „Ďakujem ti za pomoc, ako ti hovoria?“ skúsil sa prihovoriť. „Hovoria mi Ondrej, našiel som ťa pod stromom ležať, nikdy som ťa tu nevidel, pochádzaš z cudziny?“ spýtal sa ho horár. Svätopluk rýchlo premýšľal, čo si vymyslieť a jediné, čo ho napadlo bolo : „Som Mojmír z českého kniežatstva a so svojimi synmi som bol na poľovačke, keď nás z nej vyrušil zvláštny zvuk

divého zvierat'a, aké som doteraz nikdy nepočul. Vieš niečo o tomto čudesnom tvorovi?“ Horár zvažnel a pokýval hlavou: „Žiaľ viem. Krutí Maďari ho vychovali, keď bol ešte mláďa. Naučili ho krutosti, poslúcha ich na slovo. Je to drak, rýchly, s obrovskými krídlami, ktoré zatienia oblohu, vždy sa spustí silný vietor, keď prichádza a keď otvorí ústa, zostane po ňom iba spálená zem. Kam prejdú Maďari, tam ide s ním ako ich verný sluha.“ „Tak to je tá strašná zbraň, o ktorej hovoria ľudia,“ pomyslel si Svätopluk. „A je možné toho draka nejako zastaviť? Čo robí kráľ tejto zeme, aby ho zastavil?“ spýtal sa horára.

„Kráľ nevie o ničom, je to možno vzdelaný panovník, ale nevie, čo sa deje jeho ľudu. Drak ešte doteraz neprešiel hranice Veľkej Moravy, toto bolo prvý krát. Kráľa nezaujíma nebezpečenstvo chudobných ľudí, pokiaľ nebezpečenstvo nehrozí aj jemu samému,“ odpovedal muž. Svätopluk sa chcel ozvať hromovým hlasom, čo si to dovoľuje, boli to silné slová, ktoré nikdy doteraz na svoju adresu nepočul. Vnútro mu hovorilo, že horár má pravdu, ale vlastná spupnosť bola silnejšia. Horár však pokračoval. „Svätopluk nemal v obľube ani Cyrila a Metoda, pričom my obyčajní ľudia sme sa veľmi tešili, že sa už nerozprávalo a nepísalo všade po latinsky, ale v reči veľmi podobnej našej. Solúnski bratia nám rozumeli, čo náš národ potrebuje, zakladali školy a on sa k nim obrátil chrbtom.“

Svätopluk sa rozhodol, že vyjaví, kým v skutočnosti je. „Horár, myslím, že je načase, aby som ti povedal pravdu. Ja som Svätopluk, panovník Veľkomoravskej ríše,“ povedal vážne, „Ďakujem ti za tvoju pomoc a tiež za tvoje slová, hoci sa mi príliš nepáčili. Ale vidím, že si múdry človek. Mám preto pre teba dve otázky. Tou prvou je, ako mám skončiť s drakom?“ Horár sa sprvoti naľakal, ale keď videl, že Svätopluk mu jeho odvážne slová odpustil, odpovedal. „Draka v priamom boji poraziť nedokážeme, preto by sme ho mali uspať. Vraví sa, že na spánok sú najlepšie medovka, rumanček, mäta a valeriána. Pripravím z nich silný odvar a necháme ho vypiť drakovi,“ povedal. Hneď potom sa pustil do práce. V lese natrhal bylinky a pripravil z nich nesmierne silný čaj. Nalial ho do veľkého kotla, ktorý s pomocou Svätopluka naložili na voz poháňaný statnými koňmi. Spolu prišli na miesto, kde počuli drakov rev. Potichu položili kotol na zem a schovali sa za kríky. Onedlho sa rev opäť ozval. Spolu s ním sa schytil obrovský vietor. V tom okamihu sa ukázal drak. Obrovské monštrum sa predieralo lesom a lámalo stromy, ako by to boli tenké halúzky. Vôňa horárovho odvaru ho zďaleka lákala. Drak prišiel ku kotlu a všetok čaj z neho naskutku vypil. Vzápätí naň prišli driemoty, ktoré sa veľmi rýchlo zmenili na tvrdý spánok. Svätopluk vyskočil spoza kríkov, aby netvorovi zoťal hlavu, ale keď videl draka bezmocne spať, ulútosť sa mu ho. „Nebudem predsa zabíjať bezbranného tvora,“ pomyslel si. A tak drakovi daroval život. S pomocou horára draka priviazali ku koňom a odtiahli ho do jeho jaskyne.

Cestou z lesa vraví horárovi. „Si naozaj veľmi múdry. Vďaka tebe sa už draka nemusíme báť. Bol by som veľmi rád, keby si stal mojím hlavným radcom. No predtým, ako som ti povedal, mám pre teba ešte jednu otázku. Ako mám prinútiť svojich troch synov, aby držali spolu a boli jednotní?“ Horár na otázku priamo nedopovedal, len sa pozrel smerom k stromu, okolo ktorého práve prechádzali. „Kráľ môj, vezmi z tohto stromu tri prúty. Keď prídeme do tvojho paláca, poviem ti, ako s nimi naložiť.“ A hoci bol Svätopluk nesmierne zvedavý, horára poslúchol.

Keď prišli do hlavného mesta ríše, panovník nechal okamžite rozhlásiť, že horár sa stáva novým hlavným radcom. Svoju ľudu tiež povedal, že draka sa už nemusia báť, pretože ten bude vďaka horárovi spať najmenej ďalších dvesto rokov. Svätoplukovi poddaní boli veľmi

šťastní a na počesť svojho panovníka a nového radcu usporiadali veľkú slávnosť. Keď prišiel večer, Svätopluk nevydržal a spýtal sa. „Povedz mi radca, načo som mal z lesa vziať tie tri prúty?“ Radca mu odpovedal. „Pán môj, prúty budeš potrebovať na to, aby si svojim synom lepšie vysvetlil, že aby Veľká Morava prežila, musia držať spolu. Každému z nich najprv vlož do rúk všetky tri prúty spolu a prikáž im, aby ich zlomili. To sa im určite nepodarí. Potom daj každému synovi do rúk jeden prút a opäť im prikáž, aby ho zlomili. Teraz sa im to už podarí.“ Svätopluk pochopil, kam jeho radca mieri. Večer si dal zavolať svojich synov a takto im hovorí: „Synovia moji, viem, že medzi vami nevládne láska a vzájomnosť, ale pre dobro našej vlasti musíte začať držať spolu. Preto mám pre vás jednu skúšku. Predstúp najprv ty, môj najstarší syn, vezmi do svojich rúk tieto tri prúty a skús ich zlomiť.“ Najstarší syn, hoci bol nesmierne silný, prúty zlomiť nedokázal. „Teraz predstúp ty, môj stredný syn a tiež skús zlomiť tieto tri prúty,“ vyzval ho kráľ. No ani prostrednému synovi sa prúty zlomiť nepodarilo. Potom pred kráľa predstúpil najmladší syn, no ani on, hoci bol silný ani býk, prúty nezlomil. Po tejto skúške kráľ prúty rozviazal a každému zo svojich synov dal do ruky jeden z nich. Prikázal im, aby ich skúsili zlomiť teraz. To sa im, samozrejme, veľmi ľahko podarilo. „Z toho, synovia moji, plynie ponaučenie, že pokiaľ budete držať spolu ako tie tri prúty, nikto vás nedokáže poraziť, ale pokiaľ sa rozdelíte a budete bojovať každý sám za seba, nepriatelia vás porazia a zlomia.“

Zdalo sa, že Svätoplukovi synovia otcove slová pochopili, opak sa však ukázal byť pravdou. Po jeho smrti sa medzi nimi nanovo rozhoreli spory. Každý z nich sa chcel stať vládcom Veľkej Moravy. Ich hádky a nesvornosť využili nepriatelia a to bol koniec Veľkomoravskej ríše.

Adela Bohátová
ZŠ kráľa Svätopluka, Nitra

LITERÁRNA ČASŤ

3.KATEGÓRIA

poézia

1.miesto

Tomáš Frivaldský

Počiatky prvého písma na našom území

2.miesto

Alexandros Gkortsilas

Obdobie života a panovania Svätopluka

3.miesto

Nela Hrebíková

Obdobie života a panovania Svätopluka

próza

1.miesto

Rebeka Romana Beňová

Počiatky prvého písma na našom území

2.miesto

Sarah Hornáková

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

3.miesto

Alexandra Cenká

Počiatky prvého písma na našom území

Tomáš Frivaldský

Počiatky prvého písma na našom území

Na počiatku bolo slovo

Nad Nitrou sa mraky tiahnu,
Slovania po jednom prahnú.
Aby rozumeli písmu najvyššieho
a mohli tak slúžiť vôli jeho.

Rastislav vyslyšal ten hlas ľudu,
vedel, že jeho ľudia šťastní budú.

Povolal preto do svojej zeme,
vierozvestov, v ktorých múdrosť drieme.

Oni plní elánu a sily,
ktorým slovanský národ je milý,
vytvorili slovanské písmo nové,
ktoré objasnilo veriacim mnohé,
čo dovtedy neznámym pre nich bolo.

Hlaholika spojila ich s Bohom!

Na počiatku bolo slovo,
slovo bolo u Boha,
a Bohom bolo slovo,
medzi slovanským ľuďom znelo...

Vďaka vám, slávní zo Solúna bratia,
viem, že vaše časy sa už nevrátia,
Ale už navždy budete tu s nami,
Cyril a Metod, svätci milovaní...

Alexandros Gkortsilas
Obdobie života a panovania Svätopluka

Óda pre Svätopluka

Na našom území legenda kráľov sa zrodila,
hrdá naň môže byť každá nitrianska rodina.
Z rodu Mojzírovcov tento panovník pochádzal,
veľký titul knieža a kráľ ho sprevádzal.

Kto Nitran je, má sa čím pýšiť,
tohto vladára nevedel nik zničiť.
Svätopluk sa tento panovník menoval,
A pre Nitru veľkú slávu znamenal.

Sláva a moc ťa panovník náš predchádzala,
Veľká Morava za tvojej vlády rozkvitala.
Vzostup tvojej ríše bol neslýchaný,
do dnešných čias si ľuďom ospevovaný.

Tvoja veľkosť nemohla len spoluvládcom byť,
za strýka Rastislava zažiadalo sa ti vládriť.
Rastislav zabitím sa ti pomstiť za to chcel,
no do vlastnej pasce sa zachytil
a v bavorskom kláštore slepý zomrel.

Veľkosť tvoja aj franského kráľa predčila,
keď dokázal si sa zmocniť územia Rastislava.
Ani tvoje uväznenie Frankom nepomohlo,
povstanie veľkomoravského ľudu ťa zachránilo.
Najväčším vládcom Veľkej Moravy si sa stal,
a koniec východofranskej nadvlády si znamenal.

Ó, Svätopluk, najväčší s našich vladárov,
tvoje poslanstvo je naším pokladom.
Za tvojho panovania ríša veľmi rozkvitala,
spoločnosť veľkomoravská sa nám reorganizovala.

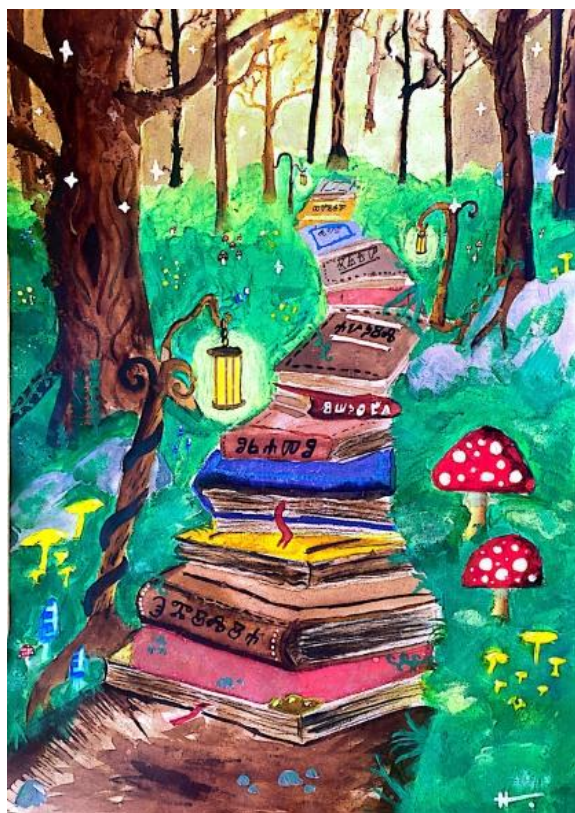
Sláva Veľkej Moravy tvojím dielom bola Svätopluk,

len tebe vďačiť môže za ňu náš slovenský ľud.
Prečo nie si nesmrteľný k panovaniu naveky,
Prečo si nás opustil, prečo kráľ náš najväčší!

Darmo si nám troch synov zanechal,
ani jeden sa ti nerovnal.
Tvoja smrť tak znamenala,
koniec slávy ríše Veľká Morava.

Ó Nitra, Nitra moja slávna,
bola si ty sídelným mestom legendárneho kráľa.
Si najstarším štátnym útvarom Slovákov
a ja môžem byť hrdý na to, že som Nitranom.

Ó Nitra, Nitra, slávnou nestačí len v minulosti byť,
o svoju slávu sa musíš aj naďalej zaslúžiť.
Veď si bola kolískou najväčšieho panovníka,
tak vzbud' sa a nadviaž na posolstvo Svätopluka.

Emília Horvátová
Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Humenné

Nela Hrebíková
Obdobie života a panovania Svätopluka

Báseň o časoch Svätoplukových

V časoch veľmi vzdialených nášmu veku,
hľadali si ľudia miesto k životu.
V kraji rieky Nitravy, Slovania tu bývali,
Hradisko si postavili, aj kniežatstvo založili.
V kraji rieky Moravy, tiež Slovania bývali.
V kraji šírnom, bohatom, žili s vodcom Mojmirom.
Viedli boje s Avarmi, aj mnohými susedmi,
O moc a tiež o územie, hoci nám dnes chýbajú z toho pramene.
A keď knieža Mojmír spojil Nitru s Moravou do jedného celku,
Zrazu sme tu mali Moravu, ale Veľkú.
Ľudu aj opevneným mestám vládol Rastislav, ktorý z Byzancie významnú misiu povolal.
K pohanskému ľudu pozval Cyrila s Metodom,
aby núkali im vieru v Krista slovanským jazykom a písmom.
Hlaholikou ho nazvali a dôležité dokumenty doňho prekladať začali.
Keď však vládol kráľ Svätopluk,
nebola už na nový liturgický jazyk veľká chuť.
Svätopluk však vládol smelo a zahnal mnohých nepriateľov.
Svoju ríšu rozšíril a veľmi bohatou a veľkou ju urobil.
Keď zomieral, svojich synov zavolať a napomenutie im dal,
aby sa znášali a svorne konali.
Tak ich nepriateľ nepremôže, ako tri prúty, ktoré jeden zlomiť nemôže.
Synovia však nič nedbali a ríšu nadobro stratili.
Hoci v dnešnej dobe na Veľkú Moravu už len spomíname,
veľa sa z tých časov o sebe dozvedáme.
Tak, ako za čias Svätopluka Slovania vedno spolu držali,
Máme byť aj my v dnešných časoch stáli,
Odkaz tých čias je jasný,
Slovania, buďme súdržní a silný.

Rebeka Romana Beňová
Počiatky prvého písma na našom území

Devínska studňa

„Na Devíne neboli iba štúrovci, ale aj Rastislav,“ povedala sprievodkyňa. „Kráľ Ľudovít Nemec napadol Moravské kniežatstvo, Mojmíra zbavil vlády a kniežatstvo zveril jeho synovcovi Rastislavovi,“ pokračovala.

„Rastic sa v kronikách a análoch vyskytuje najčastejšie,“ zašomrala som si popod nos. „Hovorila si niečo?“ pohotovo zareagoval Slávo. „Povedala som, že najčastejšie sa v historických prameňoch vyskytuje meno Rastic a nie Rastislav.“ „Dáva to celkom zmysel. Podľa mňa je Rastic staroslovanská podoba mena Rastislav,“ ozval sa Bohdan.

„A nebol Rastic náhodou kráľ?“ „Bol. Od roku 852 sa v historických prameňoch označuje aj ako kráľ.“ „Odkiaľ to vieš? Toto sme na dejáku nespomínali.“ „Riaditeľ mi hovoril. Nie je zlé sa informovať o svojej minulosti a on nám ju vždy s radosťou povie. Či už to je druhá svetová alebo Veľká Morava.“ „To hej! Tie jeho perličky sú najlepšie,“ zasmial sa Slávo.

„Teraz môžeme ísť hore na vežu. Odtiaľ je ešte lepší výhľad na Rakúsko,“ zahlásila učiteľka. Ako sme prechádzali okolo studne, Bohdan sa zastavil. „Hej, ľudia, pri tej studni sa niečo blýska.“ „Ukáž? Vyzerá to ako meč. Bože, a aký je ťažký!“

„Slávo, radšej ho polož! Nie je možné, aby sa tu len tak povaloval meč a nikto si to nevšimol.“

„Pravda. Slávo, nehraj sa s tým mečom, však môže byť ťažší ako ty!“

„No dovol! Až taký ľahký nie som a sleduj, zdvihol som ho,“ zamachroval a položil si meč na plece. Aj tak sa zapotácal.

„Daj to sem,“ načiahla som sa za mečom, lenže ten sa v tej chvíli zvrtol smerom k studni a už aj ťahal Sláva so sebou. V rýchlosti som ho zdrapila za nohavice, potom za členky, ale nepomohlo. Cez kamenný okraj studne som sa prehupla aj ja. Prečo len Slávo nemohol ten meč pustiť?! Bohdan ma chytil za lýtka a ťahal ma hore. Cítila som, ako sa mi kolená ošuchli o okraj studne a potom sa ozval už iba výkrik tlmený zívajúcou dierou pod nami. Teraz nás čakal päťdesiatdvametrový pád do vody. Svet okolo mňa sa krútil, až som musela zavrieť oči. Padali sme a jediné, čo nás držalo pri vedomí, bola ozvena našich výkrikov.

To je zvláštne. Nie je tu žiadna voda. „Hej, ste v poriadku? Ja som si asi narazil kostrč,“ počula som Slávov hlas. „Som, ale necítim okolo seba žiadnu vodu. V tej studni predsa bola voda, nie?“ ozval sa Bohdan. Aj to, čo sme mali na sebe vyzeralo inak. Vyzeralo to tak historicky. Sedeli sme vedľa studne, do ktorej sme práve spadli, boli sme suchí a oblečení v niečom veľmi starom. „Počúvajte,“ otočil sa na nás Bohdan, „nemohli sme cez tú

studňu cestovať v čase?“ „Súdiac podľa nášho oblečenia a hradu - aj hej!“ pozeral sa okolo seba Slávo.

Naozaj. Hrad nevyzeral ako ruina. Nebol ani taký veľký. A to bol ten moment, kedy mi to všetko došlo. „Chalani, my sme na Devíne!“ zvolala som.

„Nejaký malý, nezdá sa ti?“

„Áno, je malý, pretože sme momentálne v deviatom storočí.“

„Takže my sme naozaj cestovali v čase? Hm, stále sa mi to nechce veriť,“ skonštatoval Slávo.

„Máš tu niekde ten meč?“

„Hej, tu.“

„Ten bude asi tým dôvodom, prečo sme sa ocitli v inom čase a nie vo vode.“

„Presne, Bohdan. Teraz ešte zistiť, ktorý je toto rok. Od toho by sme sa mohli odraziť.“

„Šťastie, že ťa tu máme! Čo, Ľudka?“

„Stále je to tvoja vina, že sme sem spadli,“ osopila som sa naňho.

„Hej! Však som nestál vedľa nej ani tak blízko! Ten meč ma vtiahol!“

„Tak prečo si ho nepustil?“

„Žeby reflex?“

Kým sme sa hašterili, začula som niekoho prichádzať. „Ticho, vy dvaja a rýchlo za studňu, niekto ide! Ten meč ber so sebou.“ Rýchlo sme sa skryli na opačnej strane studne. Akurát včas.

„Musím zveľadiť svoju krajinu, aby môj ľud zmúdreľ a nielen ťažkou prácou sa pretĺkal životom. ... aby duša našla pokoj v živote posmrtnom,“ dumal vysoký muž nahlas. Smeroval k studni a ja som sa len modlila, aby si nás nevšimol.

„Potrebujem učiteľov, kňazov, ktorí by môj ľud učili a hlásali písmo sväté v jazyku môjho ľudu.“ A zvolal hlasom mocným, aký sa na kráľa patrí: „Posol!“

„Tu som, Rastic, kráľu môj, volal si ma?“

„Veru volal. Doruč túto správu pápežovi do Ríma,“ prikázal. Teraz bol k nám otočený chrbtom. „Takže sme na Veľkej Morave,“ zašepkal Bohdan. „Pst, ticho!“ zahriakla som ho.

„Ako prikážete, pane môj.“ Posol sa rýchlo pobral so správou preč a potom po chvíli aj Rastic odišiel z nádvorja.

„Vzduch je čistý,“ zašepkal Slávo.

„Takže sme asi v roku, kedy sem prišli solúnski bratia?“ otočil sa na mňa Bohdan.

„To si nemyslím. Hovoril o žiadosti pre pápeža. Ten pápež musí byť Mikuláš I.“

„Ale prečo?“

„Pretože to jemu v roku 858 Rastic poslal žiadosť o kňazov, aby bol schopný vytvoriť vlastnú cirkevnú organizáciu tu na Veľkej Morave. Lenže pápež takých kňazov nemal,“ povedala som mu.

„Ale neprišli náhodou solúnski bratia v roku 863?“ spýtal sa Slávo a vystrel sa, lebo z toľkého krčenia sa za studňou ho začal bolieť chrbát.

„Prišli, ale tých poslal cisár.“

„Tak prečo tu sme potom my? Načo nás sem ten meč doviedol?“ nechápal.

„Hej! Stojte! Cudzinci!“ začal niekto kričať. Bola to hradná stráž.

„Do studne!“ zakričal Slávo a už ma tam s Bohdanom tlačil.

„Čože?!“ nechápali sme.

„Keď nás meč cez studňu sem priviedol, tak nás musí cez studňu odtiaľto aj dostať preč! Skáč!“ rozkázal. Jedným veľkým skokom sme boli v studni skôr, ako sa k nám dostala stráž.

„Už sme doma?“ bola moja prvá otázka, keď som sa postavila.

„Sklamem ťa, keď ti poviem nie?“ spýtal sa Slávo.

„Sme stále na Devíne. Žeby sme ostali v tom istom roku?“ spýtal sa Bohdan.

„To určite nie. Museli sme prejsť časom, ale asi sme stále v deviatom storočí. Poďme sa tu porozhliadať a možno prídeme na príčinu našej cesty,“ zahlásila som.

„Dobre. Bohdan, vezmi mi meč.“

„Nie, ty si s ním spadol, ty si ho budeš aj niešť.“

„Vy dvaja ste tak strašne nefér.“

„Nefňukaj a poď!“

„Buďte ticho, lebo ak nás teraz nájde stráž, tak nás ani studňa nezachráni,“ pripomenula som im. Prešli sme z nádvorja do hradu. Kráčali sme chodbou. Naše kroky sa len tak odrážali od kamenných hradných stien. „Ten hrad pôsobí celkom mŕtvo,“ poznamenal Bohdan.

„Dobre pre nás, nie?“

„Ticho, počujem hlasy!“ Prešla som k najbližším dverám a priložila som k nim ucho. Chalani urobili to isté.

„Kráľu môj, vrátil som sa s odpoveďou od pápeža,“ povedal posol.

„Tak rýchlo hovor, čo pápež dal odkázať,“ zaznel hlas patriaci Rasticovi.

„Pápež odkázal, že ľutuje, ale kňazov, akých si ty žiadal, nemá.“

„Zlá to správa, len čo je pravda. Ale cesta nejaká byť musí. Ako kráľ nemôžem nechať môj ľud v hriechu tápať,“ hlas znel smutne.

„Tak nech požiada byzantského cisára Michala III.,“ povedal Slávo.

„A čo ak toto je ten problém,“ rozjasnilo sa mi.

„Počkaj, teraz ťa nechápem,“ otočil sa na mňa Bohdan.

„Čo ak Rastic nevie, že Michal III. mu môže pomôcť...“ začala som.

„...a meč nás poslal, aby sme zachránili históriu,“ dokončil za mňa Slávo.

„Ale ako tomu mám rozumieť, keď sa toto všetko odohralo viac ako tisíc rokov pred naším narodením?“

„Pozri, čas nie vždy dáva zmysel hneď, ale určite to v sebe má nejakú logiku. Nemusíme ju chápať, stačí nám len vykonať to, prečo sme sem boli poslaní - povedať Rasticovi o cisárovi Michalovi III. a zachovať históriu presne takú, akú ju poznáme dnes,“ zafilozofovala som.

„Presne ako povedala,“ postavil sa na moju stranu Slávo. „Keď to urobíme, tak nás meč dostane cez studňu naspäť do nášho storočia. A hlavne rýchlo, lebo ten meč je ťažký,“ dodal.

„Fajn, tak poďme. Ešte by ma zaujímalo, ako to plánuješ urobiť,“ povedal Bohdan a dal si ruky vbok.

„A to je veľmi dobrá otázka.“ Vtom sme začuli niečie kroky. Smerovali k nám.

„Ak nás tu chytiť a vezmú nám meč, tak sa domov nevrátíme!“ zašepkala som. Slávo nenápadne zastrčil meč do výklenku v stene, ktorý nahmatal. Rozbehli sme sa tadiaľ, kam nás

chodba nasmerovala - von z hradu. Nečakala som, že vbehneme rovno do náručia hradnej stráže.

„Našli sme ich pred hradom chodiť, veliteľ.“

„To sú tí cudzinci spred niekoľkých rokov. Do žalára s nimi,“ povedal.

„Nemal by si ich vypočuť náš kráľ?“

„Nášho kráľa ťažia myšlienky o jeho krajine. Teraz ho nevyrušovať je jeho príkaz. Do žalára s nimi!“ zavelil. Prešli sme niekoľkými chodbami, až sme sa dostali na veľmi vlhké a neprívetivé miesto. To bude asi ten žalár, predpokladám. Strčili nás dovnútra a zamkli.

„Je potrebné ich strážiť?“ spýtal sa jeden.

„Sú to deti. Bez zbrane a mužskej sily veľa zla nenapáchajú,“ ozval sa druhý a prešiel po nás pohrdavým pohľadom. Potom odišli.

„Bez zbrane?!“ otočí sa Bohdan na Slávo. Aj ja som naňho vyvalila oči.

„Skryl som ho, aj tak by nám ho vzali.“ obhajoval sa Slávo.

„Videl si, ako sa na nás ten druhý pozeral? Že vraj nemajú ani zbraň, ani mužskú silu, veľa zla nenapáchajú. Ja ti také zlo ukážem, aké si ešte nevidel,“ povedal podráždene Slávo a zahrozil päťou. „Možno nemám silu chlapa, ale mám filipa. Ty budeš kukat', keď sa my dostaneme von,“ zašomral si popod nos a začal chodiť po cele. „Tie jeho kľúče. Myslím, že by som ten tvar dokázal niečím napodobniť. Ľudka, nemáš tu pri sebe nejaký drôt?“ obrátil sa na mňa.

„Drôt nemám, ale sponka by sa našla. Aj dve,“ podala som mu ich.

„Hej, to je super!“

„Som zvedavý, ako plánuješ otvoriť dvere na cele z deviateho storočia dvoma sponkami,“ poznamenal sarkasticky Bohdan. Ja som len sledovala, ako Slávo ohýba sponky a vrta sa nimi v kľúčovej dierke. „To nebude fungovať,“ zložil si ruky na prsia. Akonáhle to povedal, zámka cvakla a železné dvere sa otvorili. Slávo sa s veľkým úškrnom otočil na Bohdana. „Zavri si ústa, inak ti do nich nalietajú muchy.“

„Dobre, chalani, kľud. Hlavné je, že dvere sú otvorené. Treba iba nájsť meč, povedať Rasticovi o cisárovi a ideme domov,“ zahlásila som na ceste von z väzby. „Poďte za mnou, musíme sa dostať do chodby, v nej som ukryl meč,“ ozval sa Slávo a viedol nás tmou.

„Dobre, ale ako sa dostaneme ku kráľovi. Druhékrát sa už nemôžeme dať chytiť,“ strachoval sa Bohdan.

„Necháme mu odkaz. Urobíme hluk na nádvorí, aby sem pribehli zbrojnoši, našli ho a odovzdali kráľovi. Počkáme v úkryte, kým bude čistý vzduch, skočíme do studne a sme doma. Brnkačka!“ navrhoval Slávo, ako kráčal po hrboľatej chodbe.

„Slávo, teda, to je fakt super plán. Klobúk dole.“ „Ja viem. Chcem dohnať toho hnusáka strážnika k šialenstvu.“ Ľudmila ho schladila: „Ako mu chceš nechať odkaz, keď nevieš písať ani po latinsky, ani po grécky?!“ „Vidíš, to mi nedošlo!“ odvetil Slávo sklamane.

„Toto by malo byť to miesto, kde som ho schoval,“ zastal a pátravo ohmatával stenu chodby. „Mám ho!“ zvolal víťazoslávne. Modrý kameň v rukováti sa zaleskol. Horko ťažko ho vytiahol. Ako len s tou ťarchou dokázal bežať?

Z vonka sa ozýval strašný buchot a krik. Využili sme to, aby sme sa mohli bezpečne dostať na nádvorie. „Bežme hore k studni!“ zavelil Slávo. Všetci sme sa rozbehli do kopca najrýchlejšie ako sme vedeli, ale to nám už bola v päťách znova hradná stráž. „Bežte!“ počula som kričať Slávo a keď som sa obzrela, videla som, ako mečom prerazil jeden zo

stojanov, ktorý držal pokope plno sudov. Tie sa dolu kopcom pustili priamo na strážcov. Bohdan už bol pri studni, keď vtom sa na nádvorí zjavil Rastic. Pomohla nám náhoda. Hluk ho vylákal z komnát. „Pozrite, Rastic!“ zvolala som. Okolo mňa prebehol Slávo aj s mečom. „Kráľ Rastic! Ak chceš zvelebiť svoju krajinu a dať písmo sväte svojmu ľudu, obráť sa so svojou prosbou na byzantského cisára Michala III. Pošli posla, kým máme ešte času!“ zakričala som naňho z plných pľúc. Kráľ zastal a tvár sa mu prekvapením rozžiarila. „Ludmila, poď!“ kričali na mňa chlapi. Niekoľkými rýchlymi skokmi som bola pri studni a keď sa zablysla čepel meča, všetci traja sme do nej skočili skôr, ako sa k nám dostala hradná stráž.

Opäť sme sa ocitli pri studni. Tentokrát už konečne v správnom storočí. „No, chalani, meč je preč. Zdá sa, že sme splnili svoje poslanie,“ povedala som.

„Mňa bolia ruky,“ zavzdychal Slávo, „ale bola to celkom sranda, musím uznať.“

„Taký živý dejepis už tak skoro mať asi nebudeme, čo?“ zasmial sa Bohdan.

Zrazu sa pri nás objavila učiteľka. „Kde ste boli celý čas? Na veži som vás nevidela.“

„Ako dlho ste boli na veži?“ spýtal sa Bohdan.

„Okolo desať pätnásť minút. Prečo sa pýtaš?“ zarazila sa učiteľka.

Veľavravne sme sa na seba pozreli. „Len tak.“

Ela Gondová
ZŠ Komenského, Smižany

Sarah Hornáková

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

(Rozprávka)

Minulý rok som sa cez prázdniny vybrala k mojej babke na dedinu. Býva v staršom, ale peknom dome, ktorý má dve poschodia a povalu.

Čas rýchlo letel a ja som chcela spoznať všetky zákutia domu. V jedno popoludnie som sa vybrala preskúmať, čo sa nachádza na najvyššom poschodí. Vošla som do veľkej izby, ktorá bola plná starých vecí – zrkadlo, konferenčný stolík a obrovská skriňa zakrytá veľkou plachtou.

Zaujímalo ma, čo sa v tej skrini nachádza. Pomaličky som odhrnula ľanovú plachtu a nakukla som do skrine. Vošla som do nej a zistila som, že nemá zadnú stenu. Kráčala som, kráčala, až som vyšla na lúku plnú kvetov. Skoro som odpadla! Na tej lúke sa pásli kone, kravy a v údolí som videla malé domčeky s komínmi, z ktorých stúpala biely dym. Keď som sa lepšie prizrela, zistila som, že mám na sebe čudné šaty, také, ktoré som videla v starých filmoch. Sukňa sa mi ťahala po tráve a rukávy som mala zvláštne nafúknuté. Ako nejaká princezná!

Znenazdajky ku mne pricválal mladý chlapec na koni.

„Čo hľadáš v ríši kniežat'a Svätopluka?“ opýtal sa ma.

„Koho? Veď ja som u mojej babky na prázdninách. Ako som sa tu dostala?“ pýtala som sa prekvapene.

Chlapec sa začal veľmi smiať a nerozumel, o čom vlastne rozprávam.

„Pod', ukážem ti, kde si. Tu tvoja babka určite nebýva!“ zasmial sa a ja som vysadla k nemu na koňa.

Pomaly sme sa približovali k domčekom a ja som videla krásny kostol. Och, tu je ale pekne, tu musia byť ľudia veľmi šťastní, pomyslela som si. Mnohí pracovali na poli, niektorí len tak sedeli na lavičke, rozprávali sa a smiali.

Prišli sme k malému domčeku, ktorý vyzeral ako zo skanzenu. Na streche bola slama a dvor bol lemovaný drevenými vrátami.

„Pod' ďalej!“ skríkol na mňa chlapec.

Nesmelo som zosadla z koňa a nasledovala ho.

Na dvor zrazu vyšla veľmi milá pani, ktorá sa mi prihovarila: „Odkiaľ si dievčatko? Zo susedstva ťa nepoznám.“

Vysvetlila som jej, že ja nie som z ich mestečka, ale z Košíc.

„Košice? Tak o tejto ríši počujem prvýkrát! Ako ďaleko je to na koni?“ spýtala sa prekvapene.

„Haha, u nás máme električky a autobusy,“ zasmiala som sa.

Pani sa na mňa dívala, akoby som spadla z Marsu.

„No poď ďalej, dievčatko, pripravím ti teplý čaj, iste si unavená z cesty“.

Sadla som si na drevenú stoličku, v krbe horel oheň a nad ním visela nádoba s čajom.

Pani naliala trochu do dreveného hrnčeka a podala mi ho.

„Ako to, že tu máte tak pekne a ľudia sú takí šťastní?“ spýtala som sa chlapca.

„Teraz sú šťastní, ale kedysi to tak nebolo. V minulosti tu boli veľké boje,“ povedala mi pani, ktorej sa zaslzili oči.

„Rozpoviem ti príbeh, dievčatko, ale neboj sa, je to príbeh so šťastným koncom,“ usmiala sa. „Dávno pradávno, keď sa voda sypala a piesok sa lial, boli tu veľmi zlí muži, ktorí sa volali Avari. Tí lúpili všetko, čo sa dalo a ohrozovali naše územie. Avšak jeden statočný muž, ktorý sa volal Samo, nás ochránil. Bohužiaľ, Samo neskôr zomrel. Keď si si dobre všimla ten náš krásny kostolík, tak ten dal postaviť knieža Pribinu. Ale ani on to nemal ľahké. Vedľa v susedstve vládol Mojmir a často sa nepohodli. Napokon Mojmir vyhnal nášho Pribinu a my sme sa stali jedným štátom – Veľkou Moravou. A to nie je všetko. Bol tu napríklad aj knieža Rastislav, ktorý chcel, aby náš štát bol nezávislý. My sme to vždy veľmi chceli, a tak z nášho územia vyhnal franských kňazov a poslal po solúnskych bratov – Konštantína a Metoda. Tí nám priniesli nielen náboženstvo, ale aj písmo. Napokon nás od Frankov oslobodil až knieža Svätopluk. Za jeho vlády porazil franské vojská, riša mala aj nových členov a my sme tu teraz veľmi šťastní.“

Ukončila svoje rozprávanie pani a priložila polienko do ohňa. Ja som na ňu prekvapene pozerala a mala som z toho v hlave celkom mix. Ešte dlho som nad tým rozmýšľala, až som pomaly zaspala.

Zobudila som sa na volanie mojej babky. Strhla som sa v izbe na povale, prikrytá ľanovou plachtou zo skrine. Utekala som dole k babke, ktorá sa chystala práve do kostola. „Čo si robila na povale?“ spýtala sa ma prekvapene.

„Keď ti poviem, ani neuveríš!“ vykrikla som.

„No dobre, dobre, potom mi porozprávaš. Teraz ideme do kostola, ponáhl'aj sa,“ odpovedala mi nervózne.

„Babka, a vieš, že nás sa naučili modliť Konštantín a Metod?“ cítila som sa veľmi múdro, keď som vyslovila túto otázku.

„A to ti kto povedal? Ved' to ste predsa ešte nepreberali v škole“.

„Povedala mi to pani v tvojej skrini. A tiež to, že môžeme byť na to veľmi hrdí. Lebo bolo toľko kniežat, ktorí sa bili za našu prvú vlasť, že niektorí skončili aj vo väzení. Ale napokon to dobre skončilo. Máme písmo a máme aj náboženstvo. Máme všetko na to, aby sme boli šťastní a len tak si sedeli na lavičke,“ odpovedala som celá nadšená.

„Pani v mojej skrini? Čo len tie mobily s vami robia. Vymýšľate si a potom máte z toho halucinácie! No poď, ty moje polepetko, prideme neskoro!“ chichotala sa babka a ja som si obula topánky a cupotala som za ňou.

Alexandra Cenká
Počiatky prvého písma na našom území

Počiatky písma na našom území

„Oci, oci!“, vykrikoval Paľko, „Čo je Pali?“ spýtal sa ho ocko. „Pozri,“ ukázal na čítanku. „V škole nám pani učiteľka hovorila o tom, ako vzniklo písmo na našom území.“ Paľko celý nadšený hovorí. „A páčilo sa ti to?“ spýtal sa ho ocko. „Áno, bolo to veľmi zaujímavé a zapamätal som si aj niečo.“ „A čo keby si mi povedal čo si sa naučil?“ spýtal sa ho ocko. „Nóóóó, tak dobre. Pani učiteľka hovorila, že úplne prvý človek, ktorý sa na našom území pokúšal zaviesť písmo pre Slovanov, bol svätý Cyril so svojim bratom Metodom. Vedel si, že každý rok piateho júla slávime ich sviatok?“ „Áno, áno vedel, veď vtedy chodíš do kostola ty polepetko moje malé,“ zasmial sa ocko, „a pán farár vám o tom už určite aj na náboženstve hovoril.“ „Asi áno. Zdá sa mi, že o tom niečo hovoril, ale veľmi som ho nepočúval. Naša pani učiteľka slovenčiny nám to povedala oveľa lepšie a zaujímavejšie. Ale neboj sa, tu som už dával pozor.“ zahanbene povedal Paľko. „Ách Paľko ty nezbedník malý. V škole si na to, aby si dával pozor.“ zasmial sa ocko nad Paľkovou poznámkou.

„V roku 863 ho vraj cisár Michal povolal na misiú na Veľkej Morave. Tam učili ľudí písať a čítať. Metod bol nejaký biskup či čo to hovorila a vraj sa začali slúžiť aj omše v tom jazyku. Veď ja som ti skoro zabudol povedať, že Cyril sa nevolal Cyril, ale Konštantín to meno prijal až tesne pred smrťou. Bol veľmi múdry a bol filozof. A vedel by si mi ty niečo o nich povedať?“ „Samozrejme viem ti o nich a o písme povedať všeličo. „Konštantín mal veľmi veľa súrodencov- „A koľko?“ zaujato sa spýtal Paľko. „No, povára sa, že sedem. Jeho rodina bola bohatá a Konštantín bol skromný chlapec a jeho duša prahla po vzdelaní. V roku 862 prišli za cisárom Michalom kniežatá z Veľkej Moravy s prosbou od Rastislava, pretože náš národ uveril v Ježiša a Rastislav chcel, aby na Moravu prišiel nejaký učiteľ a učil Slovanov vieru v ich jazyku.“ Povedal ocko. „Áá nakoniec tam niekoho poslali alebo ako to bolo?“ Paľko sa nedočkavo vypytuje. „Ty si si to asi nezapamätal, ale poslali tam práve Cyrila a Metoda. Keď sa Cyril, dozvedel, že nemajú písmo, bol veľmi prekvapený a tak sa podujal, že vymyslí to písmo a napíše v ňom aj knihy, a po náročnej príprave, a namáhavej ceste dorazili na Veľkú Moravu, kde ich privítal sám osobne knieža Rastislav. Bratia boli odhodlaní urobiť všetko preto, aby mohli ľudia počuť a čítať slovo Božie v slovanskom jazyku. Čo aj sľúbili, to aj splnili. Chodili po krajine, učili, kázali. Ich prvé písmo sa volalo hlaholika. Mladí kňazi sa ho učili v školách, aby mohli ľudí učiť. No nie všetkým sa to páčilo. Biskup mal niekoľko hádok s Rastislavom, lebo mu vadilo, že omše sa slúžia v slovanskom jazyku.“ Ocko vysvetľoval a Paľko so záujmom počúval. „Vtedy sa mohli omše slúžiť iba po latinsky, hebrejsky a grécky. Tak bratia sami odišli do Ríma za pápežom, aby im to schválil.“ „No, to sa im ani nečudujem, mne by sa tiež nechcelo počúvať omše v Latine. A podarilo sa

im to nakoniec?“ spýtal sa Paľko. „ No áno po Konštantínových slovách im pápež nakoniec povolil bohoslužbu v staroslovenčine. Predsa len, všetci majú právo rozumieť omšiam. Ešte v ten deň pápež vysvätil Metoda za biskupa a ostatných Slovanov za kňazov. Počas ich výletu v Ríme Konštantín ochorel a neskôr zomrel. Po ňom zomrel aj jeho brat, ale ešte pred tým chcel dokončiť to, čo so svojím bratom začal a to bolo preložiť celé sväté písmo do ich jazyka. A to sa mu aj podarilo.“ Dopovedal ocko. „ Páni oci, ty toho vieš celkom dosť o nich. Ďakujem, že si mi o nich povedal.“ V úžase povedal malý Paľko. „ No dobre a ty sa teraz bež učiť ešte to čo ti treba do školy.“ Zasmial sa ocko a Paľko odišiel do svojej izby. V mysli sa už teraz tešil, ako zajtra v škole porozpráva spolužiakom aj pani učiteľke čo všetko sa dozvedel.

*Ella Hornáková
ZŠ Komenského, Trebišov*

LITERÁRNA ČASŤ

4. KATEGÓRIA

poézia

1. miesto

Mgr. Viera Čitbajová

Počiatky prvého písma na našom území

2. miesto

Mgr. Tibor Kováč

Počiatky prvého písma na našom území

3. miesto

Mgr. Stanislava Štulajterová

Počiatky prvého písma na našom území

próza

1. miesto

Mgr. Jana Ruščáková, PhD.

Obdobie života a panovania Svätopluka

2. miesto

Mgr. Miroslava Gergelová

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

3. miesto

neudelené

Mgr. Viera Čitbajová
Počiatky prvého písma na našom území

Ako sme sa k písmu dostali

Z rodu Mojmirovcov vzišiel knieža
Rastislav,
bojovník, vládár i mudrc,
čo Veľkej Morave obrovskú nádej dal.

Ako tak sedel, zadumaný bol,
napadla ho myšlienka smelá,
sám sebe popod nos húdol, zo sna i za
bdela:

„Aký to národ biedny je,
čo písma svojho nemá,
národ, čo patrí všetkým a nikomu,
čo v nevedomosti zmiera.“

Rastislav st' a múdry muž,
čo chcel obmedziť franský vplyv,
nemohol už na to zrieť,
dal zavolať učeníkov,
by napravili tento hriech.

Panovníkovi Michalovi poslal list,
s prosbou vtedy veľkou,
ten vyhovel mu,
i na Moravu poslal najlepších učencov.

Už z diaľav idú dvaja muži,
prostí, lež múdri ako nik,
„Konštantín a Metod“
víta ich aj sám veľký panovník.

Zo Solúna cestu merali,
aby národ Slovanský z chmárav
nevedomosti prebrali.

Misionári z Východu mali panovníkovi
pomôcť upevniť moc,
to však nebola ich misia hlavná,
keď na Veľkú Moravu kráčali celú noc.

Začiatky to boli veru trpké.
Ľudí, čo neboja sa boja, ale zmeny,
ľudí, čo z nich odvaha priam pramení,
priučiť niečomu novému,
bolo ako postaviť sa zoči-voči Bohu
samému.

Ovládali však reč ľudu a ľudí,
preto Slovanom neboli celkom cudzí.

Prvé písmo v dejinách Slovanov vytvorili,
38 znakov malo,
Hlaholikou sa nazývalo.

Boli učencami chýrnyimi a múdrymi,
počiatky písma na našom území položili,
od Hlaholiky po Cyriliku nás čítať i písať
naučili.

I prvý slovanský jazyk spisovný,
Staroslovienčinu, zostavili.

Priniesli k nám vieru, Boha, pravdu,
kultúru aj písmo,
preložili celú liturgiu aj písomníctvo.

Ako to však zavše býva, museli sa pobrať
preč,
a aj keď jeden zomrel mladší,
dodnes im vďačíme za, na našom území,
vtedajšiu reč.

Kiež by aj dnes bolo ľudí ako Cyril
a Metod viac,
tak múdrych a skromných, čo nehľadeli na
seba,
čo nehnali sa za mocou,
lež ich učenie bolo pre mnohých ľudí
veľkou pomocou.

A tak vďační za dar písma, múdrosti, ba
i viery,
skláňame sa pred učeníkmi, nech naveky
odpočívajú v mieri.

*Monika Kováčiková
ZŠ s MŠ H. Gavloviča, Pruské*

Mgr. Tibor Kováč

Počiatky prvého písma na našom území

Na počiatku bolo Slovo

Verše píšem,
lebo zhora mi to bolo dané.
Babylon už nechcem,
naše jazyky sú po písme hladné.

Indoeurópske zvyky
priniesli tie jazyky.
Jazyky satemové
sťa šaty saténové.

Predchodcom i praslovančina je,
pramatka staroslovienčiny.
Potom ešte len prišli monumentálne činy,
ukázali nám smer oje.

Síce ľudia rečnili,
no bola tu ťažká kalika...
Ani by sme neverili,
že nám chýba hlaholika.

Veľký míľnik
na Veľkej Morave.
Slovieni! Čujte!
Vari nemôžeme byť v práve?

Právo písania
tí solúnski bratia
u nás zaviedli,
roku Pána osemsto šesťdesiattri.

„Nahé sú bez kníh všetky národy!
Tak ani ľudská duša bez písma
nepochopí, čo je to Boží zákon...
Slovieni, počúvať to Slovo treba!“

Ďakujeme novému slovu
za Zakon sudnyj ľudem.
Tento Civilný zákonník
v novom písme dodržiavať budem.

Jazyk starosloviensky nám veľa dal,
no ako hlaholiku cyrilika strieda,
reči sa zubom času štiepia.

Prichádza latinka v písme,
drahí moji,
v slovakizovanej češtine si píšme.
Buďme jeden národ = unikátne svoji.

Bajza nové skúsenosti naberá,
René mládenca príhody predkladá,
no slowacký jazyk
do kodifikácie nezapadá.

Bernolák už úspešnejší.
Gazik slowenský
sa stáva západoslowenský.

A napokon Ľudovít
v šerme slova vyhráva,
ten Slowenský jazik
stredného Slovenska stavia do práva.

Hodža i Hattala jazyku slovenskému
dodávajú eleganciu.
Jemnú a či tvrdú?
Ypsilon má novú funkciu.

Chvála tebe – Matica slovenská!
Martinským úzom si náš jazyk oživila.
Vydala sa Rukoväť Sama Czambela.
Ale tu ešte nekončí vývin jazyka
Slovenska!

Na počiatku bolo Slovo,
ťažká jeho cesta ani olovo.
Slováci, my len hrdí bud'me,
na seba, na predkov, na písmo,
na to všetko ódu hud'me!

Počiatky prvého písma poznáme,
no stále nedávame vývinu slov
posledné známe
písané
Amen...

Karin Hlavatá
ZŠ s MŠ Bidovce

Mgr. Stanislava Štulajterová
Počiatky prvého písma na našom území

Byzantská misia

Kedysi dávno, na Veľkej Morave,
knieža Rastislav rozmýšľal práve.
Ako pomôcť národu,
ako začať obrodu.

Silní protivníci boli Frankovia,
pomôžte radcovia, bohovia!
Ako sa ich vplyvu zbaviť,
ako ich dobýjačné snahy zmarit'!

Vlastné písmo potrebujeme,
o svoju duchovnú samostatnosť
zabojujeme!
Rastislav prosil o pomoc Rím,
ale ten nechcel mať nič s ním.

Pomoc poskytla až Byzancia
a tak sa začala bratská misia.
Konštantín a Metod múdri boli,
Rastislav dobrú cestu zvolil.

Hlaholiku vymysleli,
38 znakov napísali.
Knihy do staroslovienu prekladali,
učňovské triedy zakladali.

Vysvetľovali vieru kresťanskú,
založili literatúru slovanskú.
Priniesli aj symbol dvojkríža slovanského,
významné je zavedenie liturgického jazyka
staroslovienského.

Konštantín musel misiu obhajovať,
svoje úsilie zachraňovať.
Solúnski bratia vykonali veľa,
nevzdali sa svojho cieľa.

Konštantín:
„Či dážd' od Boha na všetkých rovnako
neprichádza?
Musí byť medzi národmi hrádza?
Uznávať iba tri jazyky – aká pýcha!
Veď každý národ predsa rovnako dýcha!

Slepí a hluchí majú byť ostatné národy a
kmene?

Boha robíte bezmocným, alebo
závistlivým, že staroslovienu
nechceme?“

Pápež napokon schválil liturgický jazyk
slovanský,
tak sa úspešne dokonala misia bratov
solúnskych.

Mgr. Jana Ruščáková, PhD.

Obdobie života a panovania Svätopluka

Tmavú chodbu kniežacieho paláca osvecujú dve horiace fakle. Všade vládne ticho a pokoj. Je noc. Služobníctvo sa uložilo na odpočinok. Len dvaja strážcovia bdejú pred dverami spálne kniežaťa Svätopluka. Nesmie im uniknúť nič, čo by chcelo zvonku narušiť spánok vladára. A predsa nepostrehli, že v hale, v ktorej si Svätopluk odkladá svoje dôležité predmety, sa schyľuje k potýčke. Prvá zaútočila žrd'ová kopija. „Nik iný len ja dokážem zasiahnuť a zraniť protivníka úplne presne.“ Som vysoká a všetci musíte vzhliaďať ku mne! Akí ste prízemní,“ bodala svojimi slovami. „Tvoja pyšná hlava sa čnie veru vysoko,“ vysmieval sa meč. „Zabúdaš na to, že sa ľahko môžeš ohnúť, zlomiť a bude po tebe. Útočiť, bodnúť, zraniť – to predsa dokážem tiež. A aj sekať a rezať. Moja nádherne zdobená rukoväť zo mňa robí nástroj boja, moci a vykonávania spravodlivosti.“ „Aké malicherné,“ ozvali sa hlasy z kúta. „Nielen na bojisku sa ukazuje dôležitosť vlastnej existencie. Dokážeme sa dobre oháňať v boji, ale aj sa šikovne obracať pri práci v lese, v dome či na poli. Sme prakticky viacnásobne použiteľní,“ spojili svoje hlasy sekera, nôž a kosák. „Moderne sa to nazýva: byť multifunkčný,“ odborne dodali vidly. „Fuj,“ ozval sa na to tenší hlas. „Nie je to tak, že vy alebo vaše príbuzenstvo kydate maštalný hnoj?“ „Veď práve v tom spočíva zmienená multifunkčnosť. Vyčistiť a podstlať miesto koňom. Ó, ako veľmi na nich Svätoplukovi záleží. A my sme v tom nenahraditeľné.“ „Ešte raz: fuj! Samochvála smrdí. Veď kniežaťu stačí jediný pohľad na mňa a hneď sa mu od šťastia rozžiaria oči. A nepotrebuje k tomu nikoho. Stačím mu sama. Som jeho milou ozdobou. Mňa si nasadzuje na hlavu, aby bolo vidno moju jedinečnosť a aby vynikla jeho moc a sláva,“ nástojila ligotavá čelenka. Zo skrine sa ozvalo: „No, no. Hovorí sa aj: Svetská sláva, poľná tráva. Zato moje stopy pretrvávajú dlho-predlho a nielen na jednom mieste. Zmluvy, dohody, rozhodnutia, všetky úradné listiny nesú môj znak - nezameniteľný znak kniežaťa Svätopluka. Som zárukou pravosti, vierohodnosti, spoľahlivosti,“ zdôraznil svoje postavenie pečatný prsteň. „Ale na prechod do večnosti potrebuje knieža mňa,“ zašepkal malý krížik v náhrdelníku. „Dôkazom viery, ktorý platí po smrti vo večnom svete, nebude pečať na listine. Mňa si Svätopluk vezme do hrobu ako doklad o kresťanskej viere.“ „Len či o to bude stáť?“ spochybnil ktosi. „Zašli ste už príďaleko. Pozabudli ste na to, koho nosí Svätopluk denne tesne pri svojom tele. Som mu oporou i ozdobou. Vždy a všade,“ povedala pracka na opasku. „Prepáčte. Dovoľte i mne vyjadriť svoje myšlienky, hoci sú len v maličkovej kovovej hlave,“ prihlásil sa o slovo zdvorilý hlas. „Toto je teda trúfalosť,“ komentoval túto prosbu meč s ozdobnou rukoväťou. Nôž si tiež neodpustil uštipačnú poznámku: „Čo už by len mohlo skrsnúť v malej zlisovanej hlave?“ „Nikomu nebudeme odopierať právo na vyjadrenie vlastného názoru,“ gavaliersky sa zdvorilého hlasu zastal pečatný prsteň. „Máte slovo!“ „Ó, ďakujem. Uznávam, som naozaj len malý zlisovaný pliešok. Chcem však pripomenúť, že každý z nás bol len obyčajným kusom kovu, kým

neprešiel taviacou pecou. Nezabúdajme na to. Vďaka ohňu, ktorým sme prešli, z nás zruční kováči, kovolejáři, kovotepci mohli vytvoriť to, kým sme. Veru, pecou prešiel každý z nás, bez rozdielu. A každý prišiel na miesto, na ktorom má byť užitočný.“ „Súhlasím s tebou,“ prisvedčil kosák. „Všetci sme svoju cestu začali rovnako. Nie je dôvod na povyšovanie sa. Ako dobre, že sme vo svojej rôznosti použiteľní na rozmanité účely.“ Pridala sa aj sekera: „Ty si teda hlavička – gombička. V malej zlisovanej hlave je predsa dosť pokory a múdrosti! Dokážeš spájať časti odevov aj rozdielne názory. Si skutočne jednička!“ „Uznávam to aj ja,“ pripojil sa krížik. Oceňujem, gombík, že si nielen praktický, ale aj ozdobný. Veď slúžiš živým aj mŕtvym - ako spínadlo pohrebného rubáša.“ „Naozaj, každý z nás je potrebný. Bez nášho kniežaťa by sme však boli len kusmi kovu rôznych tvarov a veľkostí. Práve vďaka nemu vynikáme,“ vyjadrila lesklá členka. Súhlas s jej slovami sa nakrátko odzrkadlil v lúčoch vychádzajúceho slnka aj v ostatných kovových predmetoch. „Nech žije knieža Svätopluk!“ ozývalo sa v izbe. Strážcom pred spálňou však tieto výkriky zostali utlmené. Briezdi sa. Do haly čoskoro vstúpi spánkom občerstvený Svätopluk a sám sa rozhodne, ktorý predmet bude počas dňa potrebovať najdôležitejšie..

Simona Sedláková
ZŠ s MŠ Dobšinského, Prievidza

Mgr. Miroslava Gergelová
Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

**„Svätoplukovo kráľovstvo oživa“
 Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
 (REPORTÁŽ)**

Hovorí sa, že mŕtvi požičiavajú uliciam a námestiam svoje mená. V nejednom meste tak zanechali po sebe výraznú stopu a aj vďaka nim majú mestá svoje osobité genius loci. Mesto Púchov nie je výnimkou. V Púchove je veľa ulíc, ktoré sú pomenované po významných osobnostiach. A tak sa v nás – troch tvorivých dušiach so sklonom postaviť sa čelom k novým výzvam, zrodila myšlienka, ktorú sme postupne pretransformovali do hmatateľnej podoby. Pretože „myšlienka, ktorá sa rozvíja a realizuje, je dôležitejšia ako myšlienka, ktorá existuje len ako nápad“ (Buddha) ... a zrazu sme vyučovanie preniesli z triedy do exteriéru.

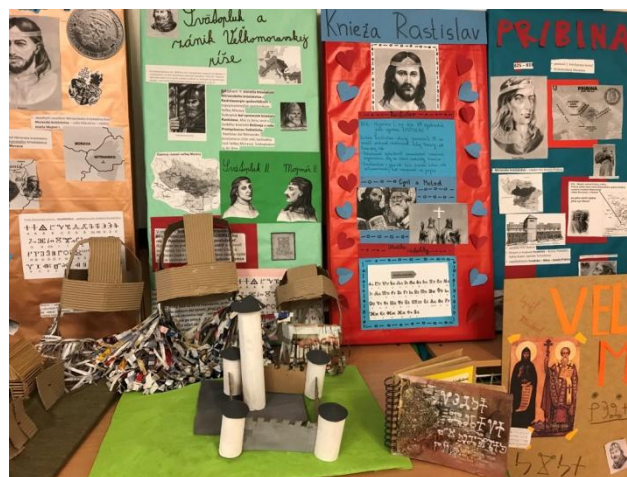
Projektové vyučovanie „Ulice slávnych“ sme realizovali už druhýkrát. Po úspešnom pilotnom ročníku, kde žiaci svojim rovesníkom predstavili Komenského a Štefánikovu ulicu, Hoeningovo námestie a menované osobnosti priamo v teréne, sme sa rozhodli v takomto vyučovaní zážitkovou formou pokračovať. Už sme vedeli čo nás čaká, mali sme výhodu a „vychytané muchy.“ Tentokrát sme sa rozhodli žiakom priblížiť dejiny Veľkej Moravy. Možno ani nevieme, no denne prechádzame v našom meste po Mojzírovej, Pribinovej, Svätoplukovej či Rastislavovej ulici. A viete vôbec, kde sa tieto ulice nachádzajú? A kto boli menované osobnosti? Záverom školského roka 2021/2022 sa žiaci zo ZŠ J. A. Komenského v Púchove pustili do pátrania, aby zistili odpovede na otázky.

Starší žiaci – siedmci predstavili svojim mladším spolužiakom osobnosti panovníkov Veľkej Moravy a tzv. veľkomoravské sídlisko v našom meste Púchov. Siedmci uviedli priamo v teréne spleť Pribinovej, Mojzírovej, Rastislavovej a Svätoplukovej ulice. Žiakom piatej a šiestej triedy zároveň priblížili dejiny Veľkomoravskej ríše. Pripraveným trom stanovištiam so známosťou prostredia v exteriéri však predchádzala edukačná a tvorivá príprava.

Pod vedením učiteľov pracovali žiaci viac ako mesiac. „Čítať históriu. To je ono! Čítať históriu. Čítať a čítať a čítať. Naučiť sa zhodnocovať a porovnávať. A potom... písať. Písanie bude najťažšia vec, ktorú si kedykoľvek robil. Ale je to cieľ - písať o minulosti a ako to vidíme my.“ (Christian-Desaix). Žiaci čítali, zbierali a triedili informácie, ktoré následne spracovali do prezentácií, tvorivých úloh a kvízov i výtvarných diel. Práca na projekte sa nezaobišla bez poznatkov a zručností z rôznych vyučovacích predmetov - informatiky, dejepisu, slovenského jazyka či občianskej náuky, na hodinách výtvarnej výchovy hľadali historické fotografie ulíc a kreslili portréty osobností, ktoré stvárnilo rôznymi výtvarnými technikami a umeleckými smermi v štýle pop-art, perokresby, roláže či lettrizmu.

Deň „D“ prišiel nečakane rýchlo a žiaci mali zrazu možnosť ukázať, že ich snaha, štúdium a nadšenie neboli zbytočné. Príprava jednotlivých stanovišť v teréne bola predsa len trochu náročná – veď priniesť všetky veci, prezentácie, tablety, rekvizity, zorganizovať tímy na sústredenie sa s konfrontáciou prírodných krás vôkol nás. Našťastie, všetky divergentné myšlienky sa s príchodom prvých učenia-čtivých žiakov vzniesli do povetria a netradičné vyučovanie mohlo začať. „Mám trochu trému, či ma budú žiaci počúvať,“ ticho sa mi zdôverí Beátka zo 6.A. Nestíham už odpovedať, vyučovanie v uliciach mesta začína.

Na každom stanovišti, po odprezentovaní informácií o konkrétnej ulici a osobnosti z čias Veľkej Moravy, čakali žiakov zaujímavé súťažné úlohy. V hlúčkiku súťaživej atmosféry skladali puzzle, ktoré tvorili portréty panovníkov, plastelína sa v detských rukách menila na mená panovníkov Veľkej Moravy v hlaholike. Ďalší tím riešil interaktívny kvíz na tabletoch.

Stromové aleje boli lemované výtvarnou tvorbou žiakov. Okoloidúci sa pristavili, započúvali do výkladu žiakov a zaspomínali na svoje študentské časy. Tí, ktorí sa neponáhľali, ale aj obyvatelia danej štvrte „veľkomoravského sídliska“ si so záujmom pozreli predstavenie Tri prúty kráľa Svätopluka v podaní šikovných siedmakov. Žiaci – herci si dali záležať aj na dobových kostýmoch a rekvizitách. Všetci zúčastnení sa na chvíľu stali svedkami histórie v prítomnosti.

Zostal v nás hrejivý pocit, že zážitkovou formou sme žiakom prehĺbili vedomosti z našich dejín 9. storočia i nášho mesta. Ale i hrdosť, že žiaci – lektori zvládli vyučovanie na výbornú. Potešujúce a povzbudivé pre nás boli milé slová a ohlasy okoloidúcich Púchovčanov. Zároveň nás bude tešiť, ak takéto projektové vyučovanie zaujme aj ďalších učiteľov na Slovensku a tak sa projektová forma vyučovania v exteriéri stane inšpiratívnou aj pre iné školy. Projektové a zážitkové vyučovanie, ktoré prepája viaceré predmety, rozvíja širokú škálu poznatkov a zručností, je možné realizovať v podmienkach bežných základných škôl. Stačia k tomu tvoriví učitelia, pedagogické nadšenie a žiaci, ktorí sa dajú zapáliť pre spoločnú vec, ... „žiť v danom okamihu, chvíľami tvoriť históriu.“

VÝTVARNÁ ČASŤ

1.KATEGÓRIA

1.miesto

Monika Faithová

Obdobie života a panovania Svätopluka

2.miesto

Ema Čičmancová

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

3.miesto

Luka Vincent Paľo

Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

Monika Faithová
Obdobie života a panovania Svätopluka

Ema Čičmanová
Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

Luka Vincent Paľo
Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti

VÝTVARNÁ ČASŤ

2.KATEGÓRIA

1.miesto

Liliana Korodiová

Obdobie života a panovania Svätopluka

2.miesto

Simona Brišková

Počiatky prvého písma na našom území

3.miesto

Natália Hanesová

Obdobie života a panovania Svätopluka

Liliana Korodiová
Obdobie života a panovania Svätopluka

Simona Brišková
Počiatky prvého písma na našom území

Natália Hanesová
Obdobie života a panovania Svätopluka

VÝTVARNÁ ČASŤ

3.KATEGÓRIA

1.miesto

Nina Komňatanová

Počiatky prvého písma na našom území

2.miesto

Nina Antušová

Obdobie života a panovania Svätopluka

3.miesto

Barbora Macíková

Obdobie života a panovania Svätopluka

Nina Komňatanová
Počiatky prvého písma na našom území

Nina Antušová
Obdobie života a panovania Svätopluka

Barbora Macíková
Obdobie života a panovania Svätopluka

VÝTVARNÁ ČASŤ

4. KATEGÓRIA

1. miesto

Roman Kóňa

Obdobie života a panovania Svätopluka

2. miesto

Ivana Cibul'ová

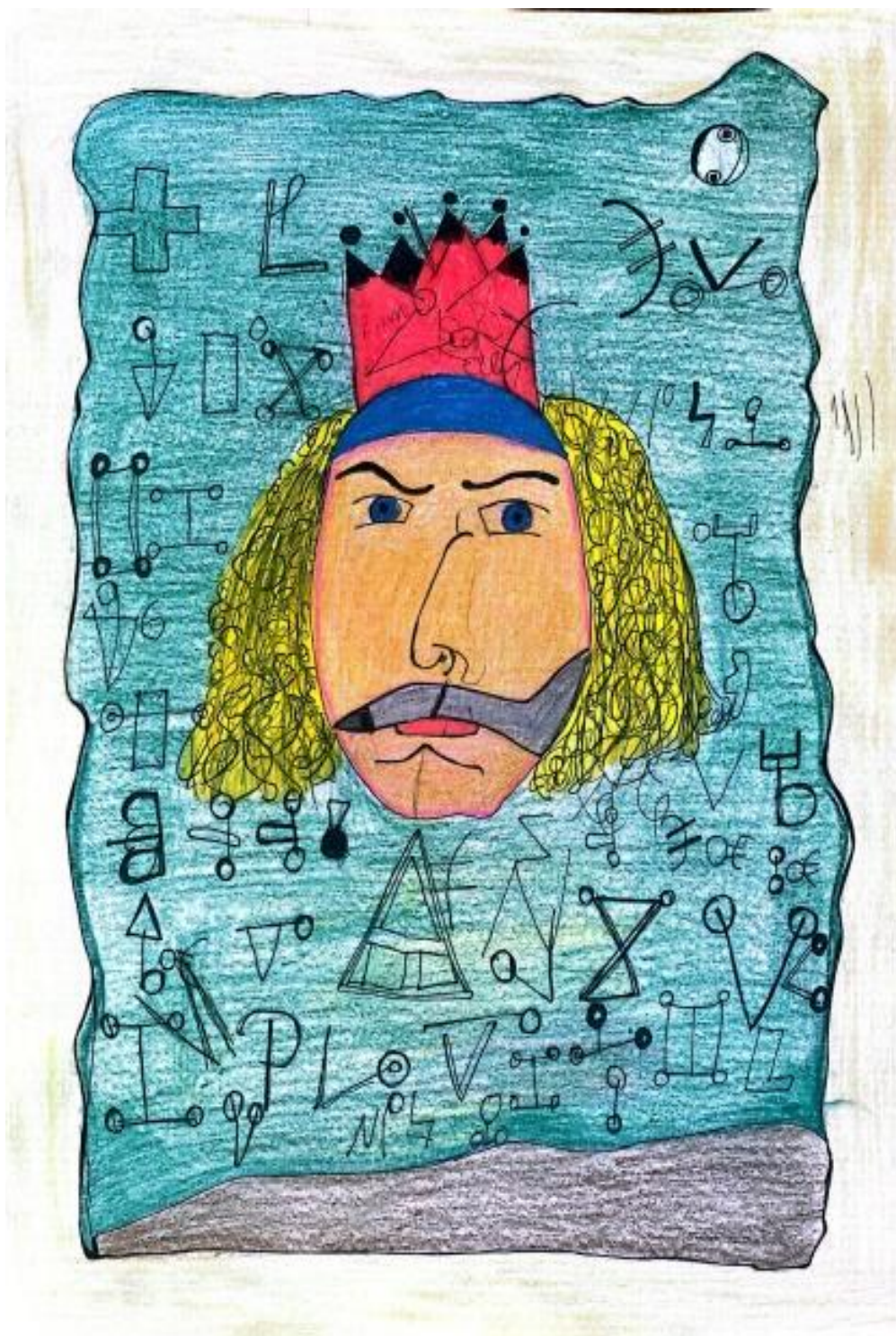
Obdobie života a panovania Svätopluka

3. miesto

Michal Puška

Obdobie života a panovania Svätopluka

Roman Kóňa
Obdobie života a panovania Svätopluka

Ivana Cibul'ová
Obdobie života a panovania Svätopluka

Michal Puška
Obdobie života a panovania Svätopluka

ELEKTRONICKÁ ČASŤ

1.KATEGÓRIA

1.miesto

Sofia Plassiard

Obdobie života a panovania Svätopluka

2.miesto

Róbert Šudík

Počiatky prvého písma na našom území

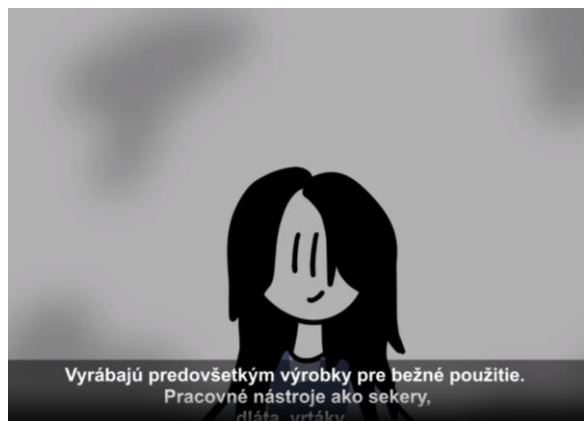
3.miesto

Samuel Macko

Počiatky prvého písma na našom území

Sofia Plassiard
Obdobie života a panovania Svätopluka

[https://zssnpga.edupage.org/elearning/ruqjzfpv?z%3Aj9k7QVbQNGeUI3tYbXz6H30LKcldba
r870gtv%2BKXPBUEAN5ITROVaZ8KNBf4p%2Fbf&v=3](https://zssnpga.edupage.org/elearning/ruqjzfpv?z%3Aj9k7QVbQNGeUI3tYbXz6H30LKcldba
r870gtv%2BKXPBUEAN5ITROVaZ8KNBf4p%2Fbf&v=3)

Róbert Šudík
Počiatky prvého písma na našom území

Ako nazývame Cyrila a Metoda?

A Solúnsky bratia

B Babylonskí bratia

C Byzantskí bratia

Na územie dnešného Slovenska vtedajší
vládca:

A Rastislav

B Pribina

C Svätopluk

Žiadosti vyslať k nám vierozvestcov vyhovel:

A Byzantský cisár

B Solúnsky cisár

C Francúzsky kráľ

Panovník, ktorý povolil cestu Cyrila a Metoda na naše územie sa volal:

A Cisár Michal III.

B Arciknieža Jozef II.

C Kráľ Slnko Ľudovít XIV.

Aký útvar bol v čase príchodu Cyrila a Metoda na našom území?

A Pribinovo kniežatstvo

B Veľká Morava

C Samova ríša

Cyril a Metod vytvorili aj naše prvé písmo. Ako sa nazývalo?

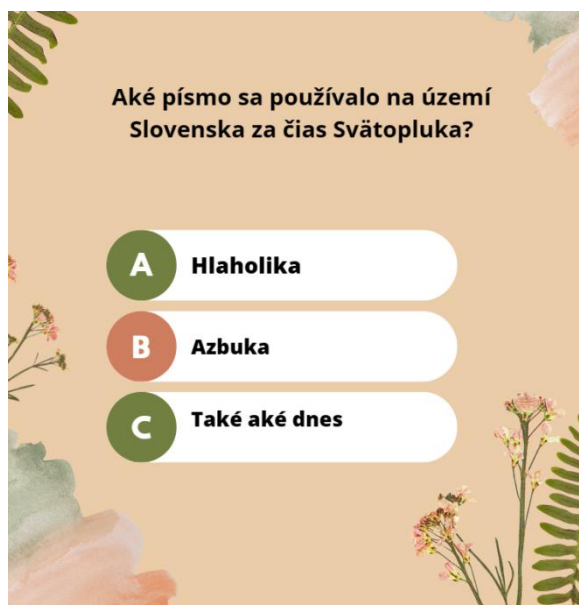
A Cyrilika

B Hlaholika

C Azbuka

<https://learningapps.org/watch?v=pcuvmcra523>

Samuel Macko
Počiatky prvého písma na našom území

Ktorý obrázok zobrazuje hlaholiku?

- A**
- B**
- C**

V ktorom z uvedených štátov sa najdlhšie používala hlaholika?

- A** Chorvátsko
- B** Poľsko
- C** Nikde

Kolko znakov má hlaholika?

- A** 67
- B** 32
- C** 38

Tvorcovia hlaholiky šírili...?

- A** Islam
- B** Budhizmus
- C** Kresťanstvo

Z hlaholiky vzniklo písmo, ktoré dnes používa východná Európa. Ktoré to je?

- A** Cyrilika
- B** Azbuka
- C** Latinka

https://www.canva.com/design/DAFXbwpzlxY/AV3E6bJbobzeY00VmMduRA/view?utm_content=DAFXbwpzlxY&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=homepage_design_menu#18

ELEKTRONICKÁ ČASŤ

2.KATEGÓRIA

1.miesto

Róbert Hajduk

Obdobie života a panovania Svätopluka

2.miesto

Laura Šimko

Obdobie života a panovania Svätopluka

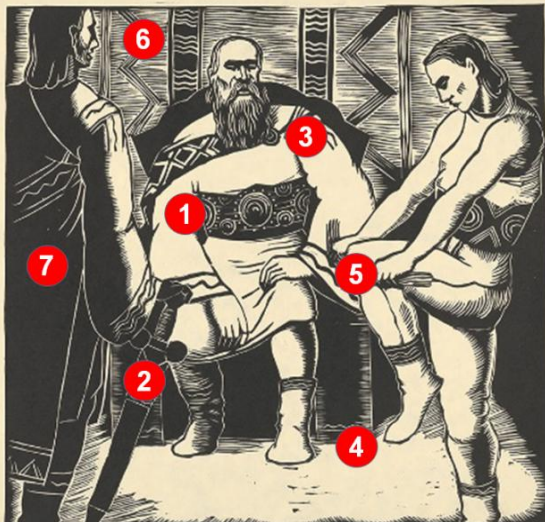
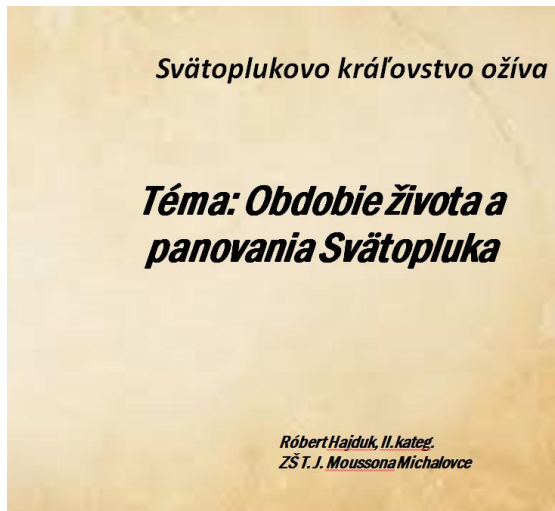
3.miesto

Nela Hrebíková

Obdobie života a panovania Svätopluka

Róbert Hajduk

Obdobie života a panovania Svätopluka

Where is what ?

Task

Za vlády Svätopluka (871 - 894) dosiahla Veľká Morava najväčší územný rozmach. Svätopluk postupne pripájal k Veľkej Morave okolité krajiny. Vieš, ktoré krajiny to boli a kde sa nachádzali? Nájdi ich na slepej mape.

OK

play alone

play with friends

Where is what ?

play alone

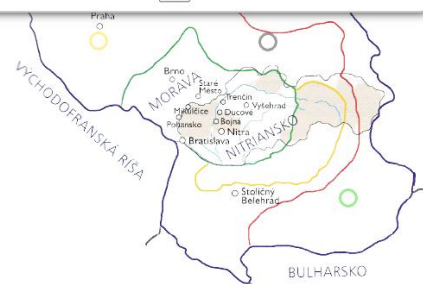

play with friends

Question 1 of 5

Lužice

OK

Treba vedieť, že vládca [] Svätopluk bol statočný a u národov s ním susediacich obávaný muž. Tento Svätopluk mal [] synov. Keď zomieral, rozdelil svoju krajinu na [] časti a každému zo synov zanechal jednu časť. Prvého z nich slávnostne ustanovil za veľkého vládcu s tou podmienkou, aby zostávajúci dvaja synovia boli [] zvrchovanosti najstaršieho syna. Potom ich napomenul, aby sa [] do rozbrojov a nepostavili sa navzájom proti sebe. Ukázal im takýto príklad: nechaj priniesť [] zviazané prúty a postupne ich podal všetkým [] synom, aby ich zlomili. Keď sa im to [] rozdelil prúty a znovu ich podal po jednom svojim synom. Tí ich vzali a na jeho pokyny, aby ich zlomili, to aj vykonali. Týmto príkladom ich napomenul a povedal: „Ak budete žiť v svornosti a láske, stanete sa [] vás nepremôžu a neporazia. Ak však medzi vami nastanú [] a súperenie a rozdelíte krajinu na tri samostatné panstvá [] prvému bratovi, zničíte sa navzájom a aj susední [] vás úplne zničia.“

Task
Konštantín Porfyrogenetom vo svojom diele O správaní ríše zachytil príbeh o troch prútoch Svätopluka. Doplní do textu správne informácie.

OK

Treba vedieť, že vládca [] Svätopluk bol statočný a u národov s ním susediacich obávaný muž. Tento Svätopluk mal [] synov. Keď zomieral, rozdelil svoju krajinu na [] časti a každému zo synov zanechal jednu časť. Prvého z nich slávnostne ustanovil za veľkého vládcu s tou podmienkou, aby zostávajúci dvaja synovia boli [] zvrchovanosti najstaršieho syna. Potom ich napomenul, aby sa [] do rozbrojov a nepostavili sa navzájom proti sebe. Ukázal im takýto príklad: nechaj priniesť [] zviazané prúty a postupne ich podal všetkým [] synom, aby ich zlomili. Keď sa im to [] rozdelil prúty a znovu ich podal po jednom svojim synom. Tí ich vzali a na jeho pokyny, aby ich zlomili, to aj vykonali. Týmto príkladom ich napomenul a povedal: „Ak budete žiť v svornosti a láske, stanete sa [] vás nepremôžu a neporazia. Ak však medzi vami nastanú [] a súperenie a rozdelíte krajinu na tri samostatné panstvá [] prvému bratovi, zničíte sa navzájom a aj susední [] vás úplne zničia.“

<https://bit.ly/3DscsC>

Task
Metod sa po smrti Konštantína vracia na Veľkú Moravu. Už nie ako kňaz, ale ako panónsky biskup. Nie všetci pozitívne prijali jeho návrat. Bol to najmä franskí kňazi, ktorí spolu so Svätoplukom preferovali latinskú liturgiu. Pozri si krátku ukážku z filmu Cyril a Metod – Apoštol Slovanov, ktorá zachytáva rozhovor

OK

Task
Chronologicky zorad udalosti zo života Svätopluka.

OK

Povstanie kňaz Slavomira

Svätopluk porazí Frankov

Svätopluk sa stáva vládcom Veľkej Moravy

Boj medzi Svätoplukom a Rastislavom

Svätopluk Rastislava

Svätopluk rení vedením kského vojska

Task
Počas vlády Svätopluka sa na Veľkej Morave aj vďaka učencom svätých Cyrila a Metoda rozšírilo používanie prvého slovanského písma na našom území - hlaholky. Za najstaršiu literárnu pamiatku napísanú v hlaholke je považovaný Proglas Konštantína Filozofa. Vašou úlohou bude rozlíšiť prvý riadok Proglasu.

OK

Task
Tajnička o Svätoplukovi

OK

<https://learningapps.org/display?v=p5nj3ywxn23>

<https://learningapps.org/display?v=p5nj3ywxn23>

<https://learningapps.org/display?v=pitjow1z523>

<https://learningapps.org/display?v=pb8auosrj23>

<https://learningapps.org/display?v=p3cghn68323>

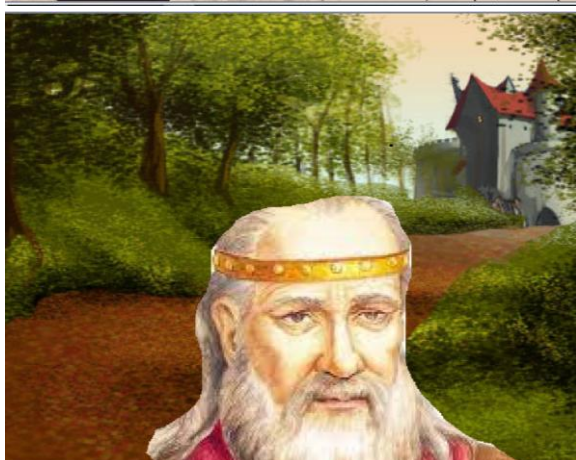
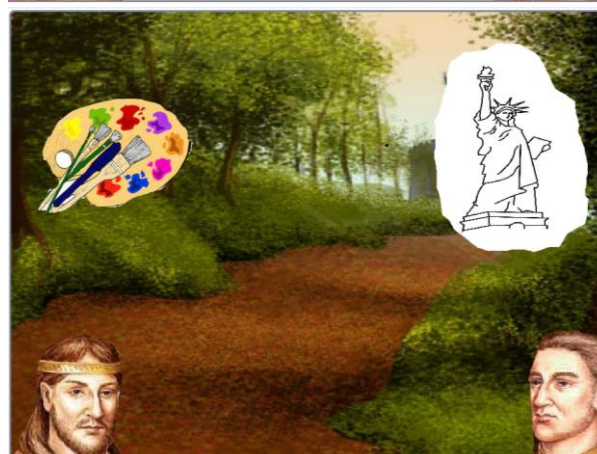
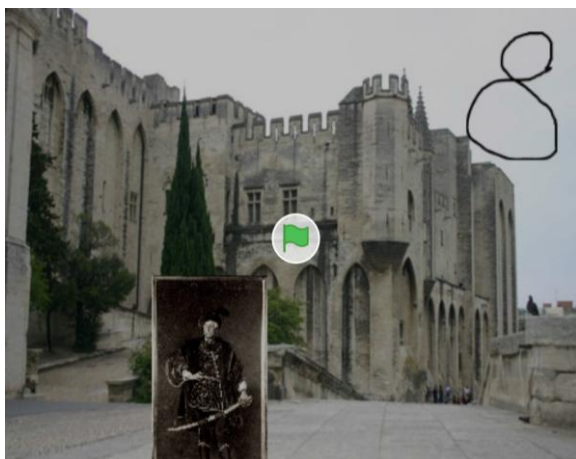
<https://learningapps.org/display?v=p19amzshk23>

<https://learningapps.org/display?v=p6mny0yj23>

<https://learningapps.org/display?v=pwo18wfbn23>

Laura Šimko

Obdobie života a panovania Svätopluka

<https://scratch.mit.edu/projects/791877054/fullscreen/>

Nela Hrebíková

Obdobie života a panovania Svätopluka

Počiatky prvého písma na našom území

HISTÓRIA HISTÓRIA PÍSMO VÝVOJ PÍSMO NA NAŠOM ÚZEMÍ PRVÉ PÍSMOMNÉ PAMIATKY

Prvé písmo

Písmo je jeden z veľkých vynálezov, ktorého pôvod je neustále lúštenou hádankou. Aj v súčasnom svete sú používané desiatky navzájom odlišných písiem, ktoré nepochybne vznikli nezávisle na sebe, ale mnohé tiež podľa rovnakého vzoru alebo rovnakej idey. Klinové písmo, čínske hieroglyfy, egyptské písmo na prvý pohľad nemajú nič spoločné, vznikli však z obrázkového písma.

Svätý Cyril a Metod na pamätnej tabuľi v Bazilike Santa Maria Maggiore v Ríme

Cyril a Metod

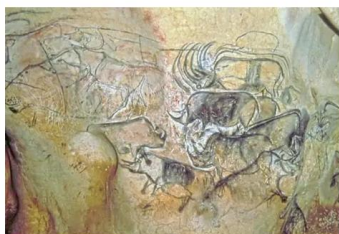
V súčasnosti panuje pomerne široká zhoda v tom, že Cyril vymyslel hlaholiku z ktorej sa údajne vyvinula cyrilika a azbuka. Hlaholiku vytvoril Cyril špeciálne na zápis staroslovanského jazyka. Dôvod, prečo nepoužil grécku alebo latinskú abecedu bol ten, že grécka ani vtedajšia latinská abeceda sa nehodili na zápis slovanských jazykov. Dnes, keď bez problémov používame na zápis slovenčiny v základe latinskú abecedu, sa nám tento problém nejaví dosť závažný pre vytvorenie nového písma, ale v tých časoch bol problém záznamu slovenčiny gréckou alebo latinskou abecedou prehľbený aj rozdielnou výslovnosťou jednotlivých hlások. Preto volili novú abecedu, ktorá bola utvorená z 24 grafém minuskulnej gréckej abecedy a 14 znakov neznámeho písma.

Slovania

O tom, že Slovania poznali nejaký druh písma pred Cyrilom a Metodom píše aj kresťanskí autori už v deviatom storočí n. l. Napr. bulharský mních Chrabr vo svojom diele "O písmeňach" hovorí, že Slovania písali, "črtami a vrubmi, resp. zárezmi" (чрты и рѣзы) pomocou ktorých veštili a rákali: " Slovania dávnejšie, dokiaľ boli pohanmi, nemali písma, ale počítali a veštili črtami a zárezmi. Po tom, čo boli pokrstení, usilovali sa písať slovanskú reč rímskymi a gréckymi písmeňami bez dodatočnej úpravy.

Čiže našim prapredkom priniesli kresťanskú vieru a národnú reč s písmom - vzdelanosť. Založili učilište, vychovali v ňom klerikov, učili ich kázať v staroslovenčine. A do slovanského jazyka začali prekladať biblické, liturgické a právnické texty. Z tých čias sa zachovalo (v neskorších odpisoch) aj niekoľko diel pôvodnej veľkomoravskej literatúry. K najznámejším patrí báseň Proglas, ktorou Konštantín oslávil slovanský preklad štyroch evanjelií.

Steinhübel sa nazdáva, že bez intelektuálneho potenciálu a veľkého diplomatického úsilia solúnskych bratov by sa to nedalo dosiahnuť. Veľká Morava síce netrvala dlho, zanikla v roku 906, no na jej základoch a podľa jej štátneho vzoru vyrástli mladšie stredoeurópske štátne útvary - Čechy, Poľsko a Uhorsko. Nie náhodou aj súčasná Slovenská republika sa hlási k cyrilometodskej tradícii, odvoláva sa na ňu vo svojej ústave a obom vierozvestcom zasvätila jeden zo štátnych sviatkov.

Od jaskynnej maľby až po abecedu

Vznik písma je jednou z najzaujímavejších kapitol v tisícročnej histórii ľudskej civilizácie.

Jaskynné maľby

Prvými písomnými znakmi boli kresby. Písanie začalo maľbou. Prvé obrazy boli zobrazenia ľudí a zvierat. Neskôr zvieratám dostali pomenovania. Až oveľa neskôr mohli mená zvierat aj zapísať.

Znaky vytesané do skalných stien patria medzi najstaršie umelecké diela, ktoré ľudstvo pozná. S prírodnými farbami boli obrazové symboly nakreslené aj na skalných stenách. To bolo asi pred 50 000 rokmi.

Sumerské klinové písmo

Písmo, ktorého znaky sú tvorené kombináciou čiar, ktoré majú tvar klinu.

Pomocou klinku z bridlice boli znaky vtláčené do vŕtkých hlinených dosiek, ktoré sa potom vysušili a vypálili.

Klinové písmo Sumerov bolo napísané striedane raz zľava doprava a v

foto:muni.cz

Najstaršie písmo na našom území

Najstarším archeologicky doloženým písmom u Slovanov nie je hlaholika, ale starogermánske runy.

Vyryté znaky identifikovali vedci ako runy takzvaného staršieho futharku. Ide o písmo, ktoré používalo germánsky hovoriace obyvateľstvo strednej Európy od 2. do 7. storočia nášho letopočtu.

Znaky sa zachovali na úlomku z rebra, ktorý vykopali v lokalite Lány pri meste Břeclav neďaleko od slovenských hraníc. Kost' pochádza z tura domáceho. Je pravdepodobné, že pôvodne bola na kosti celá runová abeceda. Nejednalo sa teda o konkrétnu správu, ale skôr o učebnú pomôcku, o čom svedčí i niektoré chyby v zápise.

Kost', ktorú sme naši archeológovia z Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity spoločne s keramikou pražského typu, ktorá je spájaná so Slovanmi, podrobne preskúmal tím odborníkov a zistil, že ide o

Hlaholské listy z Hlohovca

sú jedna z mála pamiatok písaných hlaholikou, ktoré sa fyzicky našli na Slovensku. Napísané boli asi v 13. alebo 14. storočí a pochádzajú zo starej liturgickej knihy. Sú to 2 popísané fólie z väzby iného náboženského traktátu, ktorý bol vytlačený v Benátkach v roku 1642. Nájdené boli v roku 1944 v hlohovskom františkánskom kláštore.

Na Veľkej Morave sa hlaholika používala až do roku 886 na oficiálne štátne a bohoslužobné účely. Vyučovalo sa to aj v škole, ktorú pravdepodobne založil Metod. Práve tu boli vzdelaní jeho učeníci, ktorí sa mali stať nástupcami diela solúnskych misionárov. Bohužiaľ, veci sa však vyvíjali trochu iným smerom. Počas svojho života boli obaja bratia vysoko rešpektovaní na Morave a v Ríme pápežom, ktorého niekoľkokrát navštívili.

Metod však zomrel v roku 885 a len o rok neskôr biskup Wiching vyhnal všetkých kňazov slovanského obradu, t. j. metodových učeníkov, vrátane jeho vymenovaného nástupcu Gorazda. Hlaholika sa na Morave skoro prestala používať a Svätopluk spolu s Wichingom viedli Moravu k latinskému náboženstvu podľa príkladu Východofranskej ríše.

<https://prve-pismo-na-nasom-uzemi2.webnode.sk/kontakt/>

Webové stránky, odkazy:

www.matica.sk

[facebook.com/dmsnitra/](https://www.facebook.com/dmsnitra/)

[facebook.com/maticasvk](https://www.facebook.com/maticasvk)

<https://zszobor.edupage.org> - Svätoplukovo kráľovstvo (dokumentácia k súťaži)

Finančnú a materiálnu podporu súťaži poskytli:

1. AT STAV Nitra, s.r.o., Martin Huslica, Eva Huslicová, Nitra
2. Záhradníci ZAMI, s.r.o., Michal Beňo, Štitáre
3. FEBOMONT, s.r.o., František Czibula, Vlčany
4. BALÁŽIK – SK, s.r.o., Ivan Balážik, Urmince
5. SLOVPARKET, Ing. Vladimír Slovák, Nitra
6. PreKo, s.r.o., Nitra, Ján Blaho
7. BerCash, s.r.o., Andrej Berkes, Nitra
8. Quo Vadis, Marek Kormanovič, Eva Kormanovičová, Nitra
9. Toscana Nitra, s.r.o., Andrea Aboudi, Lotfi Aboudi, Nitra
10. H&T company s.r.o., Milan Török, Jana Töröková, Nitra
11. Sebestační, s.r.o., Matúš Molnár, Nitra
12. Karol Janovič, Andrea Janovičová, Nitra
13. Róbert Sachs, Oľga Tkáčiková, Nitra
14. CARS SERVICE, s.r.o., Ing. Mário Maček, Nitra
15. Imrich Turčan, Mojmírovce
16. Martin Štefanka, Lužianky
17. Dynamik Holding a.s., Vladimír Viktor, Nitra
18. KM Office, s.r.o.

Príloha**Súťažiaci v literárnej časti**

Škola	Meno a priezvisko	Téma
1. KATEGÓRIA		
ZŠ Martinská v Žiline Martinská 20 010 08 Žilina Žilinský kraj	Poézia: Matúš Backo Próza: Lívia Hanuljaková Pavol Soviar	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Pribinova v Trebišove Pribinova 34 075 01 Trebišov Košický kraj	Poézia: Zibo Sun Liliana Jurčišinová Richard Bireš Adam Gore	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
Spojená škola Školská 370/19 972 13 Nitrianske Pravno Trenčiansky kraj	Poézia: Sofia Ivinová Próza: Marek Šemrinec	Obdobie života a panovania Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ kráľa Svätopluka v Nitre Dražovská 6 94901 Nitra Nitriansky kraj	Próza: Samuel Hrnčiar	Obdobie života a panovania Svätopluka
2. KATEGÓRIA		
ZŠ s MŠ Ondreja Cabana Námestie Andreja Cabana 36 941 06 Komjatice Nitriansky kraj	Poézia: Oliver Alexander Ptáček	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Jána Smreka Melčice-Lieskové 377 913 05 Melčice-Lieskové Trenčiansky kraj	Poézia: Jakub Šávolt	Obdobie života a panovania Svätopluka

	Adam Motyka Ivan Macek	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ J. A. Komenského Komenského 652/50 020 01 Púchov Trenčiansky kraj	Poézia: Victoria Yoanna Angelova	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Štefana Závodníka Pružina 408 018 22 Pružina Trenčiansky kraj	Poézia: Lucia Cvengrošová Vanesa Vraniaková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ sv. Dominika Savia Zvolen Hodžova 9 960 01 Zvolen Banskobystrický kraj	Próza: Sebastián Holos	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Školská v Michal'anoch Školská 339/2 076 14 Michal'any Košícký kraj	Poézia: Tatiana Hrinková	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Bernolákova Košice Bernolákova 16 040 11 Košice Košícký kraj	Próza: Karina Kubová Sára Bogová	Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Rudina Rudina 443 023 31 Rudina Žilinský kraj	Próza: Martin Havrlant	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Lokca Školská 71/3 029 51 Lokca Žilinský kraj	Poézia: Nataša Matušáková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Svätý Jur Kollárova 2 900 21 Svätý Jur Bratislavský kraj	Poézia: Elena Carmen Rebollo Alžbeta Šimonová	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Školská vo Vrbovom Školská 4 922 03 Vrbové Trnavský kraj	Próza: Alex Ďurech Andrea Križanová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života

		a panovania Svätopluka
Spojená škola Dominika Tatarku Dominika Tatarku 4666/7 058 01 Poprad Prešovský kraj	Poézia: Alexandra Lajošová Tamara Šavelová Próza: Tomáš Greňa	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ s MŠ J. Vojtaššáka Zákamenné Ulica Špitál 967/4 029 56 Zákamenné Žilinský kraj	Poézia: Jakub Brišák	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ kráľa Svätopluka Dražovská 6 949 01 Nitra Nitriansky kraj	Poézia: Tomáš Matejovič Sabina Szépeová Próza: Ruben Deckers Ester Berkersová Sofia Baráthová	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
3. KATEGÓRIA		
ZŠ s MŠ Rišňovce Rišňovce 427 951 21 Rišňovce Nitriansky kraj	Próza: Lukáš Foltín	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Ondreja Cabana Námestie Andreja Cabana 36 941 06 Komjatice Nitriansky kraj	Poézia: Tomáš Frivaldský Samuel Gajdošík	Počiatky prvého písma na našom území Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ s MŠ Pionierska v Brezne Pionierska 2 977 01 Brezno Banskobystrický kraj	Poézia: Denis Stanislav Novák	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ sv. Dominika Savia Zvolen Hodžova 9 960 01 Zvolen Banskobystrický kraj	Próza: Rebeka Romana Beňová	Počiatky prvého písma na našom území
Gymnázium Alejová v Košiciach	Próza:	

Alejová 1 041 49 Košice Košický kraj	Sarah Horňáková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Bruselská v Košiciach Bruselská 18 040 13 Košice Košický kraj	Próza: Vanesa Žofčáková	Obdobie života a panovania Svätopluka
Spojená škola v Nitrianskom Pravne Školská 370/19 972 13 Nitrianske Pravno Trenčiansky kraj	Poézia: Andrea Janáčová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Hertník Hertník 261 086 42 Hertník Prešovský kraj ZŠ J. A. Komenského Komenského 652/50 020 01 Púchov Trenčiansky kraj	Próza: Alexandra Cenká Poézia: Šimon Žiačik	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Jána Palárika Majcichov 536 919 22 Majcichov Trnavský kraj	Poézia: Klára Gajarská Próza: Lucia Huňadyová Petronela Krajčovičová Nela Stanková Gregor Šturdík	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ kráľa Svätopluka Dražovská 6 949 01 Nitra Nitriansky kraj	Poézia: Nela Hrebíková Alexandros Gkortsilas Próza: Lilly Lovejoy Michaela Návojová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
4. KATEGÓRIA		
ZŠ Krčméryho v Nitre Krčméryho 2 949 01 Nitra Nitriansky kraj	Poézia: Mgr. Tibor Kováč	Počiatky prvého písma na našom území
ŠZŠ	Poézia:	

Vtáčkovce 2 044 47 Vtáčkovce Košícký kraj	Mgr. Viera Čitbajová	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Výčapy - Opatovce Školská 185/1 951 44 Výčapy- Opatovce Nitriansky kraj	Poézia: Mgr. Stanislava Štulajterová	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ J. A. Komenského Komenského 652/50 020 01 Púchov Trenčiansky kraj	Próza: Mgr. Miroslava Gergelová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Martinská v Žiline Martinská 20 010 08 Žilina Žilinský kraj	Poézia: Mgr. Viera Gunišová	Obdobie života a panovania Svätopluka
Evanjelická spojená škola internátna Červenica 114 082 07 Tuhrina Prešovský kraj	Próza: Mgr. Jana Ruščáková, PhD. Anna Bulnová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka

Súťažiaci vo výtvarnej časti

Škola	Meno a priezvisko	Téma
1. KATEGÓRIA		
ZŠ s MŠ Pastuchov Pastuchov 210 920 63 Trnavský kraj	Karolína Kovačiková Viktória Tamajková Šimon Jeluš	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Hurbanova 27 036 01 Martin Žilinský kraj	Ema Veterníková Petronela Babčová Olívia Kirchnerová	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Jána Lipského Trenčianske Stankovce 405 913 11 Trenčiansky kraj	Samuel Hudák Eliaňa Šuleková Natália Kubišová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Výčapy - Opatovce	Martin Petrovič	Obdobie života a panovania

Školská 185/1 951 44 Výčapy- Opatovce Nitriansky kraj	Boris Géci Marko Pelák Laura Zelenayová Adela Jančovičová	Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Hlavná 369 053 15 Hrabušice Košický kraj	Samuel Kroščen Milan Pačan Davyd Solopov Karin Benková Jana Šariská	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Svätý Jur Kollárova 2 900 21 Svätý Jur Bratislavský kraj	Dominika Pajerová Ráchel Zelisková Leyla Emília Sestrienková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Pribinova 34 075 01 Trebišov Košický kraj	Zibo Sun Zara Daňková Liliana Jurčišinová	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ J. Švermu 6 071 01 Michalovce Košický kraj	Luka Vincent Paľo Ema Hricová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Ďurčiná 225 015 01 Rajec Žilinský kraj	Vanesa Mikundová Michael Lašák Lenka Macáková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ s MŠ Novot' 315 029 55 Novot' Žilinský kraj	Šimon Durčák Barbora Boleková Dušanka Žatkuľáková	Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Malý Čepčín Malý Čepčín 35 038 45	Matúš Daubner Michaela Záborská	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania

Žilinský kraj		Svätopluka
ZŠ Tulipánová Tulipánová 1 949 014 Nitra Nitriansky kraj	Ellie Bojnanská Michaela Kočicová Damian Slovák	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Martinská 20 010 08 Žilina Žilinský kraj	Monika Faithová Alexander Okál Filip Šaray	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Mierová 1 072 22 Strážske Košický kraj	Elena Vozárová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Čimhová Čimhová 6 027 12 Čimhová Žilinský kraj	Matúš Svorník Jakub Stas	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Bešeňov 628 941 41 Bešeňov Nitriansky kraj	Bryan Liam Borguľa Natália Kečkేశová Adela kunková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Malonecpalská ulica 206/37 971 01 Prievidza Trenčiansky kraj	Ema Čičmancová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ M. Rázusa 1671/3 960 01 Zvolen Banskobystrický kraj	Eva Frčová Sofia Anna Michelová Natália Gašparová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Školská ulica 243/1 018 64 Košeca Trenčiansky kraj	Jakub Gregor	Obdobie života a panovania Svätopluka
2. KATEGÓRIA		
Spojená škola Školská 370/19 Nitrianske Pravno 972 13 Trenčiansky kraj	Veronika Kotríková Bianka Bielíková Tamara Polevková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Podzáhradná 51	Terézia Košťalová	Obdobie života a panovania

Bratislava 821 07 Bratislavský kraj	Zuzana Kseňáková Damian Jánošík	Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
CZŠ s MŠ sv. Faustíny Pánska 2420 Bardejov – Dlhá Lúka 085 01 Prešovský kraj	Filip Kendra Nataly Stanislava Lukáčová Peter Hažlinský Lívia Jurčišinová Kukľová Sofia Greňová Ema Čičlová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Pribeta Pavilón B Školská ul. č. 26 Pribeta Nitriansky kraj	Dominika Basternáková+Vanesa Hóková Patrícia Petrešová Kira Lujza Madarászová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Gemerská Poloma Sládkovičova 487/17 049 22 Gemerská Poloma Košický kraj	Bianka Chomiaková Monika Chobotová Eliška Vnenčaková	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
Gymnázium sv. Edity Steinovej Charkovská 1 040 02 Košice Košický kraj	Lenka Klobušníková Ján Pavol Il'ko Melánia Horváthová Kristína Lászlóová Melánia Horváthová	Počiatky prvého písma na našom území Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Sidl. SNP 1415/49 924 01 Galanta Trnavský kraj	Noemi Orelová Viktória Talamonová	Obdobie života a panovania Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Angyalova ulica 401/26 967 01 Kremnica Banskobystrická kraj	Daniela Kapustová Vivien Hoghová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka

	Andrea Weissová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Výčapy - Opatovce Školská 185/1 951 44 Výčapy- Opatovce Nitriansky kraj	Laura Kollárová Diana Košťálová Petra Vaňová Vanessa Mikušová Agáta Kaizerová Dominik Tóth Patrik Dávid Nela Muziková Bronislava Bencová Michaela Barátová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ P. Škrabáka M. Hattalu 2151 026 01 Dolný Kubín Žilinský kraj	Natália Součíková Ema Brunčáková Sofia Hýlová	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Komenského 3 053 11 Smižany Košický kraj	Dominika Grečková Katarína Vranová Ela Gondová	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Jana Amosa Komenského Komenského 1227/8 926 01 Sereď Trnavský kraj	Alex Mudroch Sofia Tomčányiová Melánia Sásiková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ pri zdravotníckom zariadení Nám. L. Svobodu 4 974 09 Banská Bystrica Banskobystrický kraj	Nicolette Danielle Malčeková	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Bernolákova 16 040 11 Košice Košický kraj	Amelia Laušová Liliana Korodiová	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Martinská 20	Rebeka Púčková	Obdobie života a panovania

010 08 Žilina Žilinský kraj	Lujza Tarabová	Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ s MŠ Školská ulica 16 951 48 Jarok Nitriansky kraj	Zuzana Zaujecová Dominika Kocúrová Sofia Pastierová	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
Spojená škola Dominika Tatarku 4666/7 058 01 Poprad Prešovský kraj	Karolína Biláková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ J. Švermu 6 071 01 Michalovce Košický kraj	Terézia Džuňová Sára Vargová	Počiatky prvého písma na našom území Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ s MŠ Novot' 315 029 55 Novot' Žilinský kraj	Sofia Sardelová	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ s MŠ Častá Hlavná 293 900 89 Častá Bratislavský kraj	Rebeka Bejdaková	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ s MŠ Michala Rešetku Horná Súča 242 913 33 Horná Súča Trenčiansky kraj	Adela Michalíková Karolína Kramárová Jaroslav Mrázik	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Jána Amosa Komenského Komenského 752 022 04 Čadca Žilinský kraj	Adam Kubánek Nina Chlebeková Kiara Šefarová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Oravská Polhora 130 029 47 Oravská Polhora Žilinský kraj	Nina Zoššáková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Fábryho 44 040 22 Košice Košický kraj	Sabina Martinková Laura Mária Kelbel Natália Hanesová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Tulipánová Tulipánová 1 949 014 Nitra Nitriansky kraj	Sofia Le Anhová Alexandra Matejková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka

	Paula Kolláriková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Limbach Vinohradnícka 70 900 91 Limbach Bratislavský kraj	Richard Fekete	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ ul. M. R. Štefánika 910/51 075 01 Trebišov Košický kraj	Diana Barcalová Amália Eštuová Sofya Sorochan/Lora Petrová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Mierová 1 072 22 Strážske Košický kraj	Sara Misárová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Severná 21 045 01 Moldava nad Bodvou Košický kraj	Maximilián Balta Sofia Uličná Sophia Vávrová Alex Furik Sebastián Szepesi Denis Dubinský Anna Csontosová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Moskovská 1 071 01 Michalovce Košický kraj	Samira Ráchel Seničová Alexandra Baníková Kristína Baníková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ J. M. Petzvala Moskovská 20 059 01 Spišská Belá Prešovský kraj	Patrik Šperka Martin Kundla Gregor Lankavský	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Hugolína Gavloviča Školská 369 018 52 Pruské Trenčiansky kraj	Dominika Suchánková Aneta Vojtášová Monika Kováčiková	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Pri Podlužianke 6	Vivien Nagyová	Obdobie života a panovania Svätopluka

934 01 Levice Nitriansky kraj	Tereza Drapčat'ová	Obdobie života a panovania Svätopluka
Súkromná ZŠ Didacticus Palackého 14 040 01 Košice – Staré mesto Košický kraj	Sabrina Šoffová Matej Molčan	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ J. A. Komenského Komenského 652/50 020 01 Púchov Trenčiansky kraj	Klára Hanicová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Pri kríži 11 841 02 Bratislava Bratislavský kraj	Nela Kleinová Tomáš Pivka	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Jána Palárika Majcichov 536 919 22 Majcichov Trnavský kraj	Laura Ondrejková Vasilisa Krymova Lukáš Miček	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ F. E. Scherera F. E. Scherera 40 921 01 Piešťany Trnavský kraj	Natália Hanicová Simona Kurtišová Simona Brišková Tamara Karapandža	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Dr. J. Déreera Ulica generála M. R. Štefánika 1175/ 7 901 01 Malacky Bratislavský kraj	Klára Drahošová Karol Frúhauf	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ kráľa Svätopluka Dražovská 6 949 01 Nitra Nitriansky kraj	Lea Lauková Adam Urminský Tomáš Varga Maksym Zakharov Adela Bohátová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Kežmarská 30 040 11 Košice Košický kraj	Michaela Tomčovčíková Natália Moravcová Lenka Uhrinová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka

ZŠ s MŠ Školská ulica 243/1 018 64 Košeca Trenčiansky kraj	Michaela Švecová	Obdobie života a panovania Svätopluka
3. KATEGÓRIA		
ZŠ Angyalova ulica 401/26 967 01 Kremnica Banskobystrický kraj	Nina Lacková Juraj Marianik Ema Weissová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ P. Škrabáka M. Hattalu 2151 026 01 Dolný Kubín Žilinský kraj	Barbora Macíková	Obdobie života a panovania Svätopluka
Spojená škola Dominika Tatarku 4666/7 058 01 Poprad Prešovský kraj	Ema Krasulová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Jilemnického ulica č. 2 965 01 Žiar nad Hronom Banskobystrický kraj	Lea Tesáková Lucia Kamenská	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Rišňovce Rišňovce 427 951 21 Rišňovce Nitriansky kraj	Veronika Jindrová Nina Dudášová Sofia Michaleková	Obdobie života a panovania Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Novot' 315 029 55 Novot' Žilinský kraj	Henrieta Camberová Katarína Ovšáková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho Lesná 28 06601 Humenné Prešovský kraj	Emília Horvátová	Počiatky prvého písma na našom území
Spojená škola Školská 370/19 Nitrianske Pravno 972 13 Trenčiansky kraj	Patrik Sobota Lenka Krpelanová Marek Oller	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Pionierska 2 Brezno 977 01 Banskobystrický kraj	Liliana Tóthová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Podzáhradná 51	Kristína Krajčovičová	Obdobie života a panovania

Bratislava 821 07 Bratislavský kraj	Tereza Danková Emily Maceka	Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Gemerská Poloma Sládkovičova 487 049 22 Gemerská Poloma Košický kraj	Miroslav Chomiak	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Martinská 20 010 08 Žilina Žilinský kraj	Sabína Majtánová Sára Bátoriová Patrik Šandor	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Častá Hlavná 293 900 89 Častá Bratislavský kraj	Viktória Juračková Daniela Slezáková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ ul. M. R. Štefánika 910/51 075 01 Trebišov Košický kraj	Jakub Majoroš	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Mierová 1 072 22 Strážske Košický kraj	Viliam Sabanoš	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Severná 21 045 01 Moldava nad Bodvou Košický kraj	Petra Draskoczyová	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Moskovská 1 071 01 Michalovce Košický kraj	Daniela Šenkiová Klára Kőmíves	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Komenského 1962/8 075 01 Trebišov Košický kraj	Sofia Šimková Jozef Hudák Ella Horňáková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ s MŠ Bidovce Bidovce 209 044 45 Bidovce Košický kraj	Olívia Matisová Ema Klucká Viktória Martončíková Ivana Ferková	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka

	Karin Hlavatá	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Sídliisko II 1336 093 01 Vranov nad Topľou Prešovský kraj	Laura Mandulová	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ s MŠ P. Dobšinského 746/5 971 01 Prievidza Trenčiansky kraj	Simona Sedláková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Svätý Jur Kollárova 2 900 21 Svätý Jur Bratislavský kraj	Nina Komňaťanová Alžbeta Horváthová - Novanská	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ J. A. Komenského Komenského 652/50 020 01 Púchov Trenčiansky kraj	Simona Pienčáková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Pri kríži 11 841 02 Bratislava Bratislavský kraj	Michaela Flešková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Júlie Bilčíkovej Budkovce 355 072 15 Budkovce Košický kraj	Lucia Harbuľáková Nina Antušová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Jána Palárika Majcichov 536 919 22 Majcichov Trnavský kraj	Anna Romanenko	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ F. E. Scherera F. E. Scherera 40 921 01 Piešťany Trnavský kraj	Vivienne Laura Todorovičová	Obdobie života a panovania Svätopluka
Súkromná ZŠ Didacticus Palackého 14 040 01 Košice – Staré mesto Košický kraj	Michaela Matúšková	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ Dr. J. Dérera Ulica generála M. R. Štefánika 1175/ 7 901 01 Malacky Bratislavský kraj	Oliwier Oslizlo-Nikol Kunáková	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ kráľa Svätopluka Dražovská 6 949 01 Nitra Nitriansky kraj	Nikola Belovičová	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Krosnianska 2	Simona Semjonová	Obdobie života a panovania Svätopluka

040 22 Košice Košický kraj	Laura Zamrijová Lívia Cinkaničová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Kežmarská 30 040 11 Košice Košický kraj	Adam Babuščák Nicole Kužmová Karin Lefkovičová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ UNES Javorová 12 949 01 Nitra Nitriansky kraj	Natália Knapová	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ s MŠ Školská ulica 243/1 018 64 Košeca Trenčiansky kraj	Nela Turzová Paulína Ištvaníková Vladyslava Vlasenko	Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka
Gymnázium Varšavská 1677/1 010 08 Žilina Žilinský kraj	Terézia Bieliková	Obdobie života a panovania Svätopluka
4. KATEGÓRIA		
ZŠ Slovenského národného povstania Partizánska 13 038 52 Sučany Žilinský kraj	Peter Puška Patrik Mader Timotej Marián Janík Kristian Noah Konček Lukáš Kroščen Tatiana Kroščenová Kristián Facuna	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ŠZŠ Vtáčkovce 2 044 47 Vtáčkovce Košický kraj	Stanislav Flit'ár Mário Turko Sofia Balogová Jaroslav Janičo	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Výčapy - Opatovce Školská 185/1 951 44 Výčapy- Opatovce	Fatima Kučerová Marianna Lakatošová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania

Nitriansky kraj		Svätopluka
ŠZŠ Brezno Mládežnícka 3 977 03 Brezno Banskobystrický kraj	Nikolas Pokoš Beáta Radičová Michal Puška Adam Oláh	Obdobie života a panovania Svätopluka Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ŠZŠ Detva Obrancov mieru 879/9 962 12 Detva Banskobystrický kraj	Samuel Samko Jozef Rác Roman Kóňa	Počiatky prvého písma na našom území Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ŠZŠ Zápotockého 127 981 01 Hnúšťa Banskobystrický kraj	Ivana Cibul'ová Kevin Cibul'a	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Moskovská 1 071 01 Michalovce Košícký kraj	Štefánia Demeterová Mário Čičák Seherezáde Tokárová	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ŠZŠ Za parkom 966 990 01 Veľký Krtíš Banskobystrický kraj	Natália Tóthová Patricia Kováčová Skarleta Oračková	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
Evanjelická spojená škola internátna Červenica 114 082 07 Tuhrina Prešovský kraj	Viktória Bužová-Juraj Joška-Ladislav Kondáš	Obdobie života a panovania Svätopluka

Súťažiaci v elektronickej časti

Škola	Meno a priezvisko	Téma
1. KATEGÓRIA		
ZŠ Sídl. SNP 1415/49 Galanta. Trnavský kraj	Sofia Plassiard	Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ Belehradská v Košiciach Belehradská 21 04013	Samuel Macko Róbert Šudík	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území

Košický kraj	Dominika Bojčíková	Obdobie života a panovania Svätopluka
2. KATEGÓRIA		
ZŠ Jána Lipského s MŠ Trenčianske Stankovce Trenčiansky kraj	Nina Bočáková Lucas Galko	Obdobie života a panovania Svätopluka Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Pribeta Školská ul. Č. 26, Pribeta 94655 Nitriansky kraj	Barbora Vrbovská Natália Mackovičová Christian Sípos	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
Gymnázium Pavla Jozefa Šafárika Akademika Hronca 1, 04801 Rožňava Košický kraj	Laura Šimko	Obdobie života a panovania Svätopluka
Gymnázium Alejová 1 041 49 Košice Košický kraj	Radovan Javorský	Veľkomoravská tradícia prítomná v súčasnosti
ZŠ s MŠ Rišňovce, Rišňovce 427, 95121 Nitriansky kraj	Vivien Sabová	Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ Belehradská v Košiciach Belehradská 21 04013 Košický kraj	Lenka Čajková Frederika Madzsóová Patrik Mráz	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území
ZŠ T.J.Moussona Michalovce Ul. T.J.Moussona 4 07101 Košický kraj	Róbert Hajduk Matúš Štefan	Obdobie života a panovania Svätopluka Obdobie života a panovania Svätopluka
ZŠ kráľa Svätopluka Dražovská 6 Nitra 94901 Nitriansky kraj	Nela Hrebíková Lukáš Hurka Amira Alsultani	Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území Počiatky prvého písma na našom území

